FLACĂRA

ANUL XXV NR. 27 (1100)
8 IULIE 1976

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

La Turceni, la aproape 300 metri înălțime, am senzația că, dacă întind mîna, dau de cer!

Profesia de gazetar al unor timpuri fierbinți m-a purtat la sute de metri în subteran, m-a determinat să parcurg mii de mile marine și iată, în acest moment, sînt gata să urc la cota cea mai înaltă pe care au atins-o constructorii români : primul coș de fum din cele patru cîte se vor construi în final la Termocentrala de la Turceni. Ajuns la 288 metri, el devine cea mai înaltă construcție din țară și al treilea coș de fum din lume. Timp de 124 de zile și 124 de nopți, 102 bărbați au înfruntat geruri tăioase, vînturi dezlănțuite, ploi și ninsori și au ridicat cu 16 zile mai înainte de termenul planificat una dintre cele mai impresionante construcții. Timp record ! În structura sa au intrat 2204 tone oțel și 18 105 metri cubi de betoane. Are forma unui uriaș trunchi de con care amintește de Coloana infinită, izbucnită din aceleași pămînturi gorjene, cu diametrul bazei mari de 48,8 metri și 11,30 metri la cota finală ; grosimea pereților atinge 0,75 metri, la cota 62.10 metri, și 0,24 metri, la cota 288 metri. O săgeată elastică plecată să sfideze parcă zborul temerar al păsărilor. Probă autentică a capacității și măiestriei profesionale a ctitorilor de termocentrale. O exclamație severă a acestui timp suit de România pe verticală. Un ctalon al înălțării noastre prin industrializare.

— Și spui că nu pot să urc ?

— E riscant. Se lucrează încă în interior, la ultimele finisări.

Împrumut casca lui Ghiță Marin și intru în coș. De sub o aripă metalică, protectoare, privesc spre cota finală. Pe măsură ce-mi urcă privirile, coșul se îngustează tot mai mult, tot mai mult, pînă ce ajung la un talger de cer. Aici, pe pămînt, curge un timp pe care îl trăim cu toții în mod egal, acolo, la aproape 300 metri, lîngă razele soarelui care pătrund acum prin coș, timpul trebuie să aibă negreșit un alt ritm. Se simte după mișcările pe care le fac oamenii schimbului unu, condus de

(Continuare în pag. 4)

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

CTITORIE — desen de GERMAINE STERIAN ■

NUCUL, UN COPIL AL SUFLETULUI NOSTRU

Încerc să atenuez o pornire prea sentimentală pe care nu știu de ce o am față de nuc, acel uriaș și bătrîn copac aflat chiar în mijlocul satului, martor ocular al întîmplărilor mai mari sau mai mici din viața de altădată a tuturor sătenilor. Altfel spus, încerc să atenuez ideea conform căreia, pentru mulți dintre noi care mai avem și amintiri, dacă nu trăite direct, cel puțin transmise din tată-n fiu, nucul este un punct de referință, un fel de moștenire simbolică a locurilor prin care ne-am născut. Adică nucul nu este doar copacul din mijlocul satului, sub ramurile căruia, duminică, se-ncingeau horele de altădată, sau sub ramurile căruia, tot altădată, seara se strîngeau bărbații mai vîrstnici și puneau la cale, cum se spune, treburile

(Continuare în pag. 10)

VICTOR NIȚĂ ■

La Congresul de electrografie și efect Kirlian de la Sanremo a fost recunoscut în mod oficial marele avans pe care îl dețin pe plan mondial cercetările românești în domeniul electronografiei

ROMÂNIA NEMURITOARE

PATRIA E TOTUL

Patria e totul, viața noastră scurtă
se cuvine veșnic a i-o închina,
ea e caldul pîntec de împărătiță
zămislind subt cea mai norocoasă stea ;
ea e timp și spațiu, prin urmare matca
celui mai de taină și străvechi aluat,
cîntec e și casă pusă pe lemn verde
e izvorul firii cel neturburat.

Patria e mina cu miros de ambră
care chiar cît suntem încă nenăscuți
ne sădește-n palme nobil cultul muncii,
iar în piept sămînța marilor virtuți ;
este graiul dulce ce-l vorbim, e pilda
ferecată-n aur prin letopiseți,
este ceriul care-atît ne-a plins alături
că s-a scurs pe zidul de la Voroneț.

Multe osteninte i-au cernit făptura,
de-ar putea pămîntul cîte-ar glăsui !
și-n atîtea rînduri foamea de-a fi liberi
a gustat din carnea bravilor săi fii ;
piine frîntă-n colțuri la ospețe scumpe
a fost ea, preasfînta, vrednica de dor
azi am strîns-o toată în ștergarul nostru
căruia îi spunem, simplu, Tricolor.

Patria e însuși faptul că ne doare
neputința vorbei cînd vorbim de ea,
este coriandrul înflorit de care
pururi văzul nostru nu s-o sătura —
biruit-au gîndul de am scris aceasta
io, preasupusul ei cel mai de rînd,
patria e rostul comunist al nostru
pe acest mirific astru de pămînt.

CORNELIU VADIM TUDOR ■

Săcele, o lume de fier și de pămînt

Săcelele sînt o așezare istorică, un monument al istoriei, o carte de inceputuri. Sînt, de fapt, un complex de istorie, sînt nu una, ci șapte așezări-monument, așezări-istorie, așezări-muzeu, desenînd un nucleu de viață, un punct sau o zonă incandescentă de referință pentru existența, vechimea și dăinuirea noastră. Căutînd locul în care să înfigi compasul, pentru a da un ferm și rotund ocol pămînturilor acestei țări, căutînd locul care să unească într-un singur focar toate drumurile, de la nord la sud și de la vest la est, descoperi Brașovul și descoperi, chiar în hotarul lui, Săcelele. Săcelele au denumit, din vechime, faimoasele „șapte sate“ (sau „sătucele“, sau „sătecle“, sau „săcele“) ale oierilor din Țara Birsei, matrice a vechiului sat pastoral românesc, crescut direct din trunchiul geto-dacic, cu cununa latinității purtată mîndru și teafăr, nevestejită de nici o suflare potrivnică a istoriei. Pe corpul acestui sau acestor monumente poți citi toate actele capitale ale existenței românilor, încrustate în documente, în memorie, în piatra tocită a edificiilor, în dimia aspră a verbului, care de fapt e aspră doar pe dinafară, pe dinăuntru e lina unduitoare și caldă a gîndului și simțirii ce au născut „Miorița“.

Săcelele, astăzi, sînt un oraș modern. Patru din cele șapte sate ale oierilor de sub poala de miazănoapte a munților Birsei (Satulung, Cernatu, Turches și Baciu) au alcătuit, în 1950, orașul Săcele, sediul marii uzine a „Electropreciziei“ (fondată în 1948), celelalte trei (Tărlungeni, Purcăreni, Zizin) compunînd azi o singură comună, Tărlungenii, aflată și ea în plin proces de urbanizare, menită, în planurile arhitecților și edililor, ca vatră de viitor oraș.

Ce-a mai rămas, în înfățișarea și viața de azi a Săcelelor, din istoria sau povestea păstorilor, din acea epopee a marilor transhumanțe ce coincide, în timpul fără hotar, cu viața celor dintîi strămoși ai noștri ? Aparent, nimic. Orașul uneia din marile uzine ale țării (uzină ce făurește echipamentul electric pentru toate tractoarele, autocamioanele și autoturismele „made in Romania“, uzină cu mii de oameni, uzină ce-și exportă produsele în peste 30 de țări ale lumii), revelează vizitatorului, ca și localnicului ce-i calcă as-

(Continuare în pag. 12)

ILIE PURCARU ■

RADIOGRAFIA FOTBALULUI NOSTRU CEL DE TOATE ZILELE ÎN ANUL COMPETIȚIONAL 1975 / 1976

„NICI MUNCĂ FĂRĂ PÎINE,
NICI PÎINE FĂRĂ MUNCĂ!“

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Treceam zilele trecute prin ținutul Dornelor și mă gîndeam la o afirmație făcută în revista FLACĂRA și anume că am putea avea și noi, aici, o zonă turistică asemănătoare cu cea din Alpii francezi. Peisajul este deosebit de frumos, drumurile sînt asfaltate, majoritatea caselor sînt mari, bine amenajate, atît pe dinafară, cît și pe dinăuntru, avînd multe camere disponibile. Oare ce mai lipsește pentru începerea amenajării unei astfel de zone ? Inițiativa ? Interesul ? Ce ? **(Ioan Hăgătiș,** Iași)

Astăzi mai mult decît oricînd ne gîndim nu atît la bucuriile vacanței — noi, cei care avem 15 ani — cît la ce lăsăm în urmă. E un moment emoționant, ne despărțim de jocuri, ne despărțim de copilărie, dar mai ales ne despărțim de profesorii, de educatorii noștri. Ei ne-au învățat să privim înainte, să mergem drept, să știm să ne păstrăm cuvîntul, ne-au învățat să prețuim munca, cinstea, sacrificiul; nu putem să nu ne amintim momentele de răscruce în care, pentru că eram prea mici și nu știam prea multe, ei au trebuit să cerceteze, să chibzuiască, să aleagă pentru noi — să ne pregătească un destin demn pe acest pămînt. Le mulțumim respectuos, le dorim sănătate și viață lungă, să educe cît mai multe generații... iar tovarășei diriginte, Aneta Sofrone, a doua mamă a noastră, îi făgăduim că vom rămîne mereu „copiii dumneaei buni", care nu o vor uita niciodată. **(Colectivul clasei a VIII-a C, Școala generală nr. 8,** Bîrlad)

Primim din partea Comitetului județean Suceava al P.C.R. :

„Referitor la scrisoarea adresată revistei de către **Traian Trufin,** angajat al I.P.E.G. Cîmpulung-Moldovenesc, prin care se semnalează unele abuzuri și ilegalități comise de către șeful sectorului Pîriul Corbului, Iosif Schnur, și alți angajați, în urma cercetărilor efectuate de noi s-a constatat temeinicia unor aspecte, cît și neconfirmarea altora... prin procesul verbal nr. 3509/1 aprilie a.c. Iosif Schnur și contabilul șef al sectorului, Petre Stăcescu, au beneficiat necuvenit de plata sporurilor de șantier deoarece aceștia aveau asigurate condiții să se deplaseze zilnic acasă și nu întruneau toate condițiile legale pentru obținerea acestui drept. În consecință conducerea unității a emis decizie de imputare pentru suma de 4 332 lei în sarcina lui Iosif Schnur și 2 864 lei în sarcina lui Petre Stăcescu. Totodată a fost sistată acordarea în continuare a sporului celor doi angajați... În urma controlului, pentru aspectele negative constatate, conducerea I.P.E.G. Cîmpulung a schimbat din funcția de șef de sector pe tovarășul Iosif Schnur..."

N.R. — Sîntem curioși ce e acum respectivul tovarăș.

În cursul anului 1976 Consiliul popular al orașului Tg. Frumos a contractat cu cetățenii din localitate o cantitate de 200 hl lapte ce urmează a fi preluată de către I.C.L. Hîrlău. Cu toate insistențele organelor de aici, nici pînă în prezent I.C.L. Hîrlău nu a numit o astfel de persoană care să se îngrijească de transportul laptelui, trimițînd doar o mașină care să ridice diverse cantități, la interval de zile întregi, o parte din lapte alterîndu-se astfel, alta nefiind primită de șofer pentru a fi transportată, acesta justificîndu-se că el nu este gestionar. Din întreagă această harababură au de pierdut atît consumatorii, cît și producătorii, care se întreabă încă de pe acum, și pe drept cuvînt, dacă la anul merită oare să mai facă contracte. **(Dumitru Păpușoiu, Tg. Frumos,** Iași)

Cititorule, cînd pașii te vor purta pe cărările de piatră și istorie ale Apusenilor, oprește-te la Țebea. Aici, sub falnicul gorun al lui Horia, odihnește „Craiul Munților" — Avram Iancu — al cărui mormînt îl înfățișează fotografia alăturată, ca o permanență a istoriei românești pe aceste meleaguri pe care parcă și astăzi răsună pașii

răsculaților de la 1784 sau ai tribunilor de la 1848. Aici îl vei cunoaște pe „flăcăiandrul" Dragoșa Teodor, care la 1 decembrie 1918 a străbătut munții pe jos pînă la Alba Iulia pentru a participa la legitimul act al unirii Transilvaniei cu România; astăzi, septuagenarul cu glas molcom, cu gesturi domoale ține vibrante și adevărate lecții de istorie, pentru cei ce vin în această străveche vatră românească. **(Valter Herman,** Brad, Hunedoara)

Vizitînd mănăstirile din nordul Moldovei — vestigii ale culturii noastre multiseculare — ești întîmpinat încă de la intrare de tablouri murale în care sînt prezentați ctitorii respectivelor așezăminte. Vizitînd uzine și fabrici — ctitorii ale noii noastre vieți sociale — ești întîmpinat de cele mai multe ori de ziduri nude, înalte, foarte rar pe ele fiind aplicate cîteva motive decorative, de factură mai mult funcțională decît estetică. Nu s-ar putea oare ca și aceste ziduri să prezinte în stil ctitorial reprezentanți de seamă ai constructorilor, muncitorilor, proiectanților — în ulei, mozaic etc. — figuri de eroi, sau scene de muncă — astfel încît și aceste mari întreprinderi ale noastre să înfățișeze vizitatorilor nu numai forța economică ce o dețin, dar și un cadru estetic adecvat, necesar aș zice, oricărei instituții ? **(Alexandru Ionescu,** Constanța)

Fiind un mare amator de drumeții, cunosc bine multe din cabanele de pe munții noștri. De aceea vă scriu despre starea deplorabilă în care se găsește cabana Omu, situată în vîrful cu același nume, pe care am vizitat-o recent : acoperișul stă aproape să cadă, apa se scurge în interior, în jurul cabanei domnește o dezordine totală. Aspectul de casă părăsită este accentuat și de faptul că ea se găsește la numai cîțiva metri de stația meteorologică, care arată cu totul altfel. Nu mai spun că la cabană nu se găsește nimic, dar absolut nimic : un ceai, un salam, o pîine, un biscuit etc. Din păcate, o stare asemănătoare poate fi descoperită și la cabana Mălăiești — unde cabanierul, Nițâ, în ziua cînd am fost noi, 30 iunie, se „cinstea" zdravăn cu niște ciobani din împrejurimi, în timp ce dormitoarele erau nemăturate de cine știe cînd, paturile nescuturate, aprovizionarea lăsînd de asemenea mult de dorit. Toate acestea în contrast cu cabanele Piatra Arsă, Padina și Poiana Izvoarelor — despre care nu putem avea decît cuvinte de laudă. **(Nicolae Boeru,** București)

Tradiționalul port al tinerilor din Năsăud, județul Bistrița-Năsăud, produce și astăzi încîntarea celor care îi întîlnesc astfel pe

străzile orașului. Tînărul din fotografia pe care am făcut-o recent, aici, este un astfel de exemplu. **(Nicolae Tokacek,** București)

Mă numesc **Florea Mărculescu** și vă scriu în numele a 30 de cetățeni din satele Dejești și Donești, comuna Vitomirești-Olt: datorită intereselor unor șoferi ai curselor I.T.A., acelea de a înnopta acasă — cu autobuze cu tot — în Vitomirești sau Dănicei, după caz, aceștia au impus vînzarea unor bilete cu preț exagerat pentru noi, cei din cele două sate mai sus amintite, în scopul de a face traseul unei foste curse, care ne lega de Pitești, nerentabil. Scopul lor a fost atins, cursa s-a desființat, și iată cum peste 600 de familii sînt astăzi lipsite de un mijloc de transport în comun de la și către Pitești. Sperăm că prin publicarea acestor rînduri organele în drept vor analiza situația creată, venindu-ne astfel în ajutor. **(Urmează un număr de 30 de semnături)**

Articolul **„Să facem pîinea pe care o merităm",** apărut în revista FLACĂRA nr. 22 a.c. a fost citit cu mult interes de lucrătorii întreprinderii noastre, conținutul său constituind fondul unor exemple de urmat sau de evitat. Relatările referitoare la formația nr. 24 Cîmpina sînt reale... Defecțiunea principală a constat în faptul că sistemul de preîncălzire a benzii cuptoarelor cu rezistențe electrice nu asigură temperatura necesară, din care cauză în prima fază de coacere bucățile de aluat se lipeau de banda cuptorului și rămîneau insuficient afinate... Această situație s-a remediat prin introducerea arzătoarelor cu gaz metan... Pentru îmbunătățirea tehnologiei de fabricație, tehnicienii din cadrul formației nr. 24 Cîmpina efectuează probe de coacere spre a găsi rețeta cea mai bună pentru fiecare din cele 8 sortimente de pîine ce se fabrică la această unitate.., Vă asigurăm că este un imbold pentru lucrătorii noștri faptul că FLACĂRA a inserat în paginile sale și aspecte din domeniul panificației, fapt pentru care vă mulțumim. **(Constantin Bâr, director, Întreprinderea Industria Panificației Prahova,** Ploiești)

Primim din partea Grupului de șantiere „LOTRU" al T.C.H. București, sub semnătura **ing. șef mec. Lazăr Laurian,** o scrisoare, dealtfel extrem de spirituală, în legătură cu informația publicată la rubrica „Ultima oră" din nr. 22 al revistei FLACĂRA cu titlul **Pompă de injecție de 100 atmosfere.** Se face textual precizarea : **„...pompa de injecție de 100 atm. nu utilizează hidrocentralele și nici una nu este plasată la Hidrocentrala LOTRU..."**

N.R. — Precizăm la rîndul nostru că informația referitoare la pompa respectivă a fost obținută de redactorii revistei de la secretarul organizației U.T.C. a întreprinderii „Energoreparații" București, tovarășul Nicolae Vasile.

Cu ani în urmă se preconiza ca viitoarea statuie a Luceafărului să fie așezată în fața Bibliotecii centrale universitare din orașul nostru. Iată însă că nu de mult a fost inaugurată o statuie a lui Mihai Eminescu, plasată pe una dintre laturile intrării la Teatrul Național. Lăsînd deoparte imaginea redată de sculptor, credem că mulți vor fi nemulțumiți de această amplasare. Este drept că statuia celuilalt mare poet clasic român, Vasile Alecsandri, din Iași, a fost așezată în fața Teatrului Național de acolo, dar teatrul acela îi poartă numele, și apoi Alecsandri a fost și dramaturg. Revenind la Cluj-Napoca: evident, de cealaltă parte a intrării către teatru, va trebui amplasată o a doua statuie. Dar **statuia cui** poate sta la nivelul Luceafărului, la nivelul geniului fără pereche al spiritualității noastre ? **(Al. Străoneanu-Balaș,** Cluj-Napoca)

Primim din partea Consiliului popular al municipiului Alba Iulia :

„La scrisoarea tovarășului **Ioan Bildea** din Alba Iulia prin care acesta sesizează anumite lipsuri în activitatea cabinetului medical de pe lîngă I.J.C.M. Alba, vă comunicăm: cele reclamate nu sînt reale. Deși tovarășul Bildea este sănătos, refuză să muncească și pretinde să i se elibereze certificate medicale, pe motivul că ar fi bolnav. Menționăm că în cursul anilor în care a lucrat la diferite întreprinderi din țară tovarășul Bildea a avut 12 desfaceri de contracte de muncă, iar la I.J.C.M. Alba — unde, în scrisoare, pretinde că lucrează — a muncit efectiv doar 19 ore".

În revista FLACĂRA nr. 24 la rubrica „Ultima oră" este un mic articol cu titlul: „La Tescani, în Moldova, se pregătește de inaugurare așezămîntul cultural George Enescu", în care este reprodus și testamentul marelui nostru compozitor. Țin să vă fac cunoscut că originalul ce se găsește, pare-mi-se, la Muzeul George Enescu din București a fost încredințat într-un plic sigilat socrului meu, Ioan Milom, fost administrator al moșiei Tescani, în prezent decedat. Ce m-a făcut să vă scriu aceste rînduri ? Pe de o parte, pentru că există unii care ar lăsa să se înțeleagă că testamentul a fost lăsat altcuiva; pe de alta, țin să vă mai spun că și soția lui G. Enescu, Maria Cantacuzino-George Enescu — așa cum îi plăcea să semneze — a lăsat și ea socrului meu un testament care se găsește în posesia mea, împreună cu actul de donație în original către statul român a conacului, parcului etc., în suprafață totală de 33 ha. În testament, Maria Cantacuzino-G. Enescu își exprimă și ea dorința de a fi înmormîntată la Tescani, alături de soțul ei, G. Enescu. Mai posed o scrisoare a soției lui G. Enescu din 17 octombrie 1947, scrisă la Paris, în care explică scopul donației. Dacă testamentul ar putea fi de folos pentru aducerea osemintelor celor doi soți din străinătate, eu l-aș pune oricînd la dispoziția autorităților; de nu, documentele vor fi donate așezămîntului cultural George Enescu cu ocazia inaugurării. (Prof. pensionar **Andrei Rusu,** Moinești, Bacău)

În Petrila se simte nevoia unei mașini de măcinat cafea; pare un amănunt lipsit de importanță și totuși acest amănunt provoacă necazuri gospodinelor. Tot din aceeași pricină în cofetării sau restaurante nu se servește cafea. Oare nu ar fi mai bine, atît în interesul consumatorilor, cît și al întreprinderii comerciale locale de stat pentru alimentația publică din Petroșani, ca o astfel de mașină să fie instalată, de pildă, la cofetăria „Scala" din Petrila ? Ar fi toată lumea mulțumită, nu numai personalul din alimentația publică, dar și vecinii din apropierea magazinelor alimentare, care n-ar mai fi astfel deranjați de amatorii de o cafea proaspăt măcinată. **(Constantin Băduță,** Petrila)

În holul caselor de bilete din Stația C.F.R. Cîmpina funcționează un chioșc de ziare care este deschis de la orele 5 la 19, fapt care ajută la cumpărarea ziarelor încă din primele ore ale dimineții — lucru important mai ales pentru navetiști. În urma schimbării mersului trenurilor, ziarele ajung — mai ales dintr-un birocratic sistem de recepționare: se trimit întîi la oficiul din Cîmpina, abia apoi cele destinate vînzării în gară sînt redistribuite aici — cu întîrziere, lipsindu-ne de posibilitatea de a ne informa la timp. Sînt convins că nu se poate să nu existe o soluție, pe plan local, pentru o reglementare a vînzării presei cît mai devreme, așa cum se făcea înainte. **(Aurelian Holeleo,** Poiana Cîmpina, Prahova)

„Porumbelul" este una dintre cele mai cunoscute stînci zoomorfe din Masivul Ciucaș. Se află chiar pe poteca turistică ce urcă din Pasul Bratocea (alt. 1267 m.) spre muntele cu același nume. În apropierea

acestuia se află alte monumente megalitice, cum ar fi „Sfinxul" din Bratocea, „Gemenii", „Pricoliciul", „Baba-Cloanța", „Noe", „Elefantul" etc

Mă numesc **Simion Hănțescu.** Locuiesc în satul Gemenea, comuna Voinești, județul Dîmbovița. Vă scriu în numele unui grup de navetiști. Călătorim zilnic pe ruta Cîmpulung Argeș — Voinești. Unii trebuie să folosim și autobuze — în tranzit — ale I.T.A. Dîmbovița. Șoferii de pe aceste autobuze adesea ne dau jos pentru că avem abonamente. Pretind că le diminuăm planul: abonamentele noastre sînt plătite la I.T.A. Cîmpulung Argeș. Iată ce s-a întîmplat de pildă luni 21 iunie a.c. Mai mulți abonați am vrut să călătorim cu autobuzul 31—DB—1560. Deși trecusem deja abonamentele în diagramă. șoferul ne refuza pentru motivul amintit mai sus. La insistențele noastre ne-a răspuns cam așa : „Mă, voi nu mă învățați pe mine, și dacă vreau vă dau și jos, că nu sînt la dispoziția voastră, să vă car acasă, și eu răspund, că ce fac eu fac legal !" Pînă la urmă într-adevăr a dat pe cîțiva jos și a plecat cu 12 — doisprezece! — călători. De oprit prin stații, nici nu se gîndea să mai oprească. Ne-a dus repede, e drept, dar se grăbea în așa hal încît cred că ne confunda cu mărfuri rezistente și la șocuri mecanice după ce ne încercase rezistența la propria lui grosolănie.

După patru decenii absolvenții fostei Școli comerciale superioare de băieți din Ploiești (promoțiile 1936—37), veniți din toate colțurile țării, s-au reîntîlnit în ziua de 27 iunie a.c. cu profesorii lor în localul unde au învățat. Revederea a fost emoționantă. După ce clopoțelul a vestit începutul orelor de curs, foștii elevi — astăzi cu timplele încărunțite — s-au așezat în bănci. Apoi fostul lor diriginte a strigat catalogul. În continuare „elevii" și profesorii și-au depănat amintiri, au vorbit despre preocupările și contribuția lor la transformările petrecute în patria noastră socialistă. După „orele" de curs, au fost vizitate noile realizări social-culturale din municipiul Ploiești. **(Dumitru Mihalache,** București)

Din portul Constanța, moș Alexandru Draghia a plecat cu un vas american spre New York, urmînd ca de acolo să parcurgă cu bicicleta sa „Dor de ducă" distanța de 1 600 kilometri pînă la Montreal, unde va sosi în plină desfășurare a Jocurilor Olimpice. Pasionat al drumețiilor, a făcut din 1969 pînă acum mai multe tururi prin țară și prin Europa, parcurgînd cu bicicleta sa peste

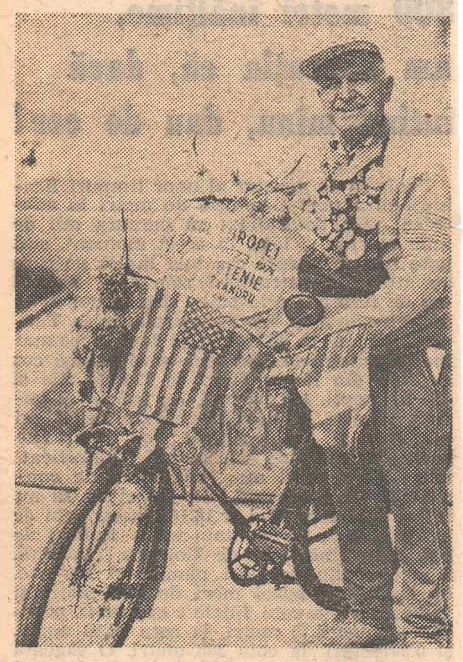

96 000 kilometri. Iată-l în fotografia pe care v-o transmit, pozînd pentru cititorii revistei, cu cîteva minute înainte de plecarea în marea sa cursă spre Montreal. **(Lucian Cristea,** Constanța)

Mă numesc **Margareta Turea,** locuiesc în orașul Gh. Gheorghiu-Dej, județul Bacău, În ziua de 4 iunie a.c. am călătorit cu accleratul 745 de la Onești la Timișoara timp de 11 ore. Pe tot parcursul n-am avut posibilitatea să-i ofer fiicei mele în vîrstă de patru ani o masă caldă sau o băutură răcoritoare : trenul nu avea vagon restaurant. La plecare, în ziua de 7 iunie a.c., nu s-au eliberat bilete pentru clasa I, deși toate compartimentele erau goale. Consider că acest tren accelerat este compus din prea multe vagoane — circa 20—25 — ceea ce face ca să circule aproape goale. Coletele expediate din Onești pentru Timișoara pleacă pe ruta Onești—București parcurgînd șase—șapte zile pînă la destinație. Nu sînt expediate cu acest accelerat pe motivul că nu există vagon pentru bagaje de mînă.

Poșta redacției

Alexandru Negoiță — București. Aveți tot sprijinul din partea conducerii întreprinderii „Crinul", care a dispus să lucrați într-un post care să nu vă solicite atît de mult efort fizic și să vă puteți îngriji sănătatea ● **Matilda Tănăsescu** — Caracal. Vi s-a aprobat încadrarea la întreprinderea de tricotaje Caracal ● **Maria Bitu** — Topoloveni. Conform actelor normative în vigoare, vi s-a sistat plata pensiei de cooperatoare pentru că nu aveți vechime în muncă la C.A.P. și beneficiați de pensie de urmaș ● **Lucian Ciordaș** — Oradea. La Direcția sanitară județeană nu a fost post liber de registrator medical, de aceea soția dumneavoastră a fost încadrată la Direcția comercială. ● **Sandu Bădoiu** — Moldova Nouă. Am fost informați de către Consiliul popular orășenesc că s-a luat legătura cu conducerea întreprinderii miniere din localitate în vederea sistării reținerii banilor pentru lift. De asemenea, am mai fost informați că piesele de schimb pentru repararea liftului de la blocul turn vor fi livrate de către întreprinderea „Ascensorul" București la începutul anului 1977, pentru că în 1976 nu este posibil (de ce ? !). Deci, pînă atunci, răbdare.... și folosiți în continuare treptele celor zece etaje ● **Costache Tonilă** — Roman și **Ion Bălan** — comuna Obîrșeni, județul Vaslui. Aveți dreptate să ne reproșați că am depășit de mult termenul legal prin care eram obligați să vă răspundem la sesizări. Să ne explicăm : conform Legii presei ne-am adresat în termen (12 zile de la primirea sesizărilor dumneavoastră) forurilor locale competente în luarea în considerare și rezolvare a celor semnalate și conform aceleiași Legi a presei acestea aveau **obligația** să ne răspundă în termen de 30 de zile. Ceea ce ele n-au făcut. ● **Zaharia Bondor** — Bacău. Dacă presupuneți că vioara descoperită de dumneavoastră poate fi un veritabil „Stradivarius", adresați-vă în acest sens Academiei R.S.R. ● **Ladislau Horvath** și **Alexandru Pocol** — Sibiu ; **Corneliu Niculescu** — Brașov; **Ion Rădoi** — comuna Purani, Teleorman; **C. Năstase** — Piatra Neamț; **Adrian Matache** — Craiova ș.a. Doctorului Mihai Teodoru Zavergiu îi puteți scrie pe adresa : București, strada Caragea Vodă nr. 21 — telefon 51 85 40.

MARGA NEDELEA

«FLACĂRA» nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis, Și nu uitați să vă iscăliți.

ÎN CONFORMITATE CU INTERESELE FUNDAMENTALE ALE POPORULUI ROMÂN, PENTRU PACE, SECURITATE ȘI ÎNȚELEGERE CU TOATE NAȚIUNILE LUMII

Sîmbătă, 3 iulie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a efectuat o vizită de lucru în municipiul Galați. Locuitorii bătrînului port dunărean au folosit acest prilej pentru a-și manifesta sentimentele de caldă prețuire și dragoste față de președintele României socialiste.

Sentimentul pe care secretarul general al partidului ni-l restituie înzecit cu fiecare dintre cuvîntările sale este acela de forță, de sinceritate și de optimism. Un optimism obținut nu prin forța și sugestia cuvintelor, ci prin luciditatea analizei, prin capacitatea proprie secretarului general de a ne citi gîndurile, de a fora în realitate pînă la adîncimi de fiecare dată revelatoare. Acesta este sentimentul pe care oamenii muncii l-au încercat citind ultima cuvîntare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, de joi, 1 iulie, în încheierea lucrărilor ședinței comune a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. De la problemele calitative fundamentale ale planului național unic de dezvoltare economico-socială, prezentate cu rigoarea binecunoscută, pînă la detaliul aprovizionării diferitelor cartiere, discursul secretarului general este străbătut de filonul de adevăr și cunoaștere profundă a fenomenelor ce denotă perpetuitatea observației, grija permanentă pentru problemele generale ale țării și ale fiecărui cetățean în parte. **„Nu se poate construi socialismul,** arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, **cu vorbărie, cu anarhie. Aceasta trebuie să fie clar tuturor ! De sus pînă jos, în partid, în organele de stat, în întreprinderi, în organizațiile obștești trebuie introdus, pe lîngă dezbaterea democratică a problemelor, și spiritul de disciplină fermă, comunistă".**

Același sentiment de forță și încredere l-au încercat, două zile mai tîrziu, siderurgiștii gălățeni, toți oamenii muncii din Galați, cu prilejul vizitei de lucru pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a întreprins-o în municipiul de pe malul Dunării. Mii de muncitori, prezenți în fața combinatului siderurgic, unde a aterizat elicopterul prezidențial, au ținut să-și manifeste sentimentele de adîncă prețuire și dragoste față de neobosita activitate a secretarului general al partidului, hotărîrea de a face totul pentru ca, prin eforturi unite, să-și sporească partea de contribuție la dezvoltarea economiei și propășirea patriei.

★

Vineri, 2 iulie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit pe ministrul afacerilor externe al Republicii Cipru, Ioannis Christophides, un grup de personalități vest-germane participante la Simpozionul româno–vest-german pe teme de cooperare și delegația parlamentară braziliană. Desfășurată într-o atmosferă de caldă cordialitate și prietenie, întrevederea cu Ioannis Christophides a evidențiat dorința comună de a contribui la transpunerea în viață a prevederilor Actului final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, la adoptarea unor măsuri de dezangajare militară și dezarmare, la promovarea unor noi relații în cadrul unei ordini economice și politice mondiale noi, întemeiată pe principiul dreptului internațional, pe echitate și încredere.

Evidențiindu-se această idee și în timpul discuțiilor cu personalitățile vest-germane participante la Simpozionul româno–vest-german pe teme de cooperare, s-a apreciat că realizările bune obținute de societățile mixte româno–vest-germane pot constitui un exemplu de cooperare între țări cu sisteme economice și sociale diferite.

Conlucrarea fructuoasă bilaterală a fost și în centrul discuțiilor cu delegația parlamentară braziliană, evidențiindu-se cu satisfacție evoluția ascendentă a relațiilor româno-braziliene, mai ales după vizita făcută de șeful statului român în Brazilia și în urma documentelor semnate cu acel prilej, care au creat cadrul favorabil dezvoltării raporturilor de cooperare și colaborare dintre cele două țări. Schimbul de vederi a relevat, de asemenea, faptul că în soluționarea problemelor complexe ale lumii contemporane un rol tot mai important revine parlamentelor și parlamentarilor, care sînt chemați să acționeze cu tot mai multă vigoare pentru întărirea cooperării pe plan internațional, pentru pace, pentru progresul economic și social al tuturor națiunilor.

★

Luni, 5 iulie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit pe ministrul afacerilor externe din Jamaica, Dudley Joseph Thompson, și pe ministrul turismului și antichităților al Regatului Hașemit al Iordaniei, Ghaleb Barakat. Folosind prilejul oferit de șeful statului român, ministrul de externe din Jamaica, Dudley Joseph Thompson, a înfățișat preocupările țării sale pentru dezvoltarea independentă și lichidarea subdezvoltării, pentru stabilirea unor relații de pace și prietenie cu țările vecine și cu toate popoarele lumii, care să contribuie la dezvoltarea liberă a fiecărei națiuni, la instaurarea unui climat de pace și muncă constructivă în zonă și întreaga lume. Evidențiind sprijinul și înțelegerea de care se bucură în România toate statele care au pășit și pășesc pe calea dezvoltării libere în interesul propriilor popoare și al bunăstării generale, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat importanța întăririi colaborării și solidarității tuturor forțelor progresiste în lupta pentru stabilirea unor relații noi, pentru făurirea unei lumi mai drepte și mai bune. Președintele Nicolae Ceaușescu și Dudley Joseph Thompson au reafirmat dorința țărilor lor de a contribui la realizarea destinderii în lume și la statornicirea unor relații cu adevărat democratice între state.

Constatînd bunele relații și evoluția pozitivă a raporturilor bilaterale dintre România și Iordania, președintele Nicolae Ceaușescu și Ghaleb Barakat au procedat, de asemenea, la abordarea unor aspecte ale actualității internaționale, îndeosebi probleme legate de situația din Orientul Mijlociu, subliniindu-se necesitatea acționării cu și mai multă vigoare pentru soluționarea pe cale politică a situației și instaurarea unei păci durabile și juste în interesul păcii, al progresului economic și social al tuturor națiunilor care coexistă în această parte a lumii.

NICOLAE CRISTACHE ■

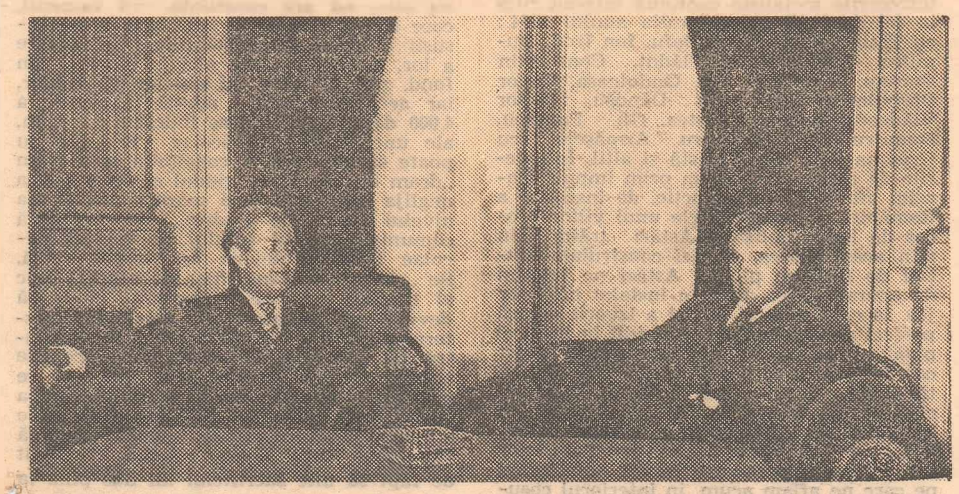

Aspect din timpul convorbirilor dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și ministrul afacerilor externe al Republicii Cipru, Ioannis Christophides.

În timpul primirii de către președintele României a ministrului afacerilor externe din Jamaica, Dudley Joseph Thompson.

Turceni LA APROAPE 300 METRI ÎNĂLȚIME, AM STRANIA SENZAȚIE CĂ DACĂ ÎNTIND MÎNA, DAU DE CER!

(Urmare din pag. 1)

Alexandru Fota. Lucrează la ultimii metri de glisare a structurii interioare pentru susținerea pilniei de zgură și cenușă. Stau pe o platformă suspendată care se prinde de coș printr-un sistem complicat, pe care oricît mi l-ai explica șeful de lot, Ion Irod, tot nu-l înțeleg. Gîndul meu a ajuns la 300 metri și mă cheamă acolo.

— Și chiar nu putem urca ?

De data aceasta, Ion Irod mă citește exact și se face nevăzut. Ies și eu după el și-l aud strigînd :

— Zmeule, unde ești măi, Zmeule ?

— Aici, nea Iroade, aicea bre; dar ce, ce s-a întîmplat ?

— Pregătește troliul că ne duci sus.

— Eu de dus nu vă duc, cel mult vă trimit sus.

Îmi dau seama că tînărul cu nume de zburător, Dumitru Zmeu, 31 ani, născut în Meuț (Gorj), care are în îngrijirea și răspunderea sa instalația troliului, glumește. Ne cheamă în cabina lui, se așază la pupitru și îmi explică sistemul de funcționare a liftului. Apoi către mine :

— Aveți curaj ?

— Merg pe mîna dumitale, îi răspund în același ton.

Zmeu rîde satisfăcut și aruncă țigara din care trăsese pînă la unghie. Mie, sincer să fiu, mi se accelerează pulsul, instinctiv îmi apăs inima cu palma, ca și cînd l-aș spune „potolește-te", îmi încarc plămînii cu aer și intru în lift. Irod duce palmele la gură și strigă la cei de sus : „Vlădescule, spune-le oamenilor să stea liniștiți că urcăm la 300 !" Victor Vlădescu, semnalist la lift, asta e una din misiunile sale, preia dispoziția lui Irod și o strigă celorlalți : „Măi, stați trei minute așa că urcă liftul !" Oamenii au tăcut, parcă s-au retras undeva la pîndă, ploaia de pietre a încetat să mai bată în aripa de metal și o liniște primordială se instalează în acest tunel al timpului. Sînt însoțit de Irod și de Constantin Ceranu, cel mai tînăr lăcătuș mecanic din schimb. Nici nu apucăm să închidem bine ușile liftului că Vlădescu a zis „vira", iar Zmeu, atent la comenzi, a și cuplat. Urcăm cu 2,5 metri pe secundă. Liftul a transportat acolo, la 300 metri, unde vom ajunge și noi (dar oare vom ajunge ?), oameni și materiale. A fost, și va mai rămîne cît va mai fi nevoie, un braț uriaș care a cărat coșul în sus. „Instalația e bună, nu vă fie teamă, iar dacă s-ar întîmpla să se rupă cablul de tracțiune, ori să apară o altă defecțiune, n-am ajunge chiar jos, ar intra în funcțiune cablul de siguranță și în cel mai rău caz am rămîne suspendați". Explicația lui Irod numai darul să mă liniștească nu-l are. Pe măsură ce ne apropiem de 300 metri, simt că îmi țiuie urechile. După metoda mea de măsurare a timpului, numărarea în gînd, la îndemîna oricui în asemenea condiții, cred că a trecut un minut. „Ne aflăm la cota plus 62 metri", spune Irod. Pînă aici am mai urcat cu opt luni în urmă. De aici încolo parcurgem un drum nemaicălcat de mine și aceasta mă neliniștește. „Am ajuns la cota plus 135 metri, punctează din nou Irod ; trebuie să știți că între temperatura de jos și cea de la cota 280 metri există totdeauna o diferență de două grade. Dar ia priviți porumbeii cît stau de cuminți !" Nu l-am înțeles prea bine pe Irod. Și-a dat și el seama, întinde brațul și zice : „Uite-i !" La aproape 200 metri înălțime, porumbeii și-au făcut cuiburi pe console și în liniștea aceasta totală își clocesc ouăle. Vor scoate pui mai înainte ca focurile să-și trimită limbile lor spre cuiburi. Nu se feresc de noi. Confundă poate liftul cu o pasăre mai mare care își caută cuibul. Iar cuibul acestei păsări e tocmai la 300 de metri. „Un cuib de vulturi", cum îi place lui Irod să-l numească. Am intrat în conul de lumină care pătrunde prin gura de sus a coșului. Ne apropiem de ieșire. Și la ora 10 și 10 minute, Zmeu, care a rămas pe pămînt, încetează și liftul oprește la cota finală. Ceranu a deschis ușa și e deja pe balustrada care a început să fie demontată. Calc încet și ușor pe capetele de scînduri. Printre ele se vede hăul. Simt stomacul în gît, îmi încarc din nou plămînii cu aer și notez sprijinit de un rezervor mic de ulei. Notez cu litere care parcă nu sînt ale mele; din cauza emoției, firește : **Am atins cea mai înaltă cotă pe care au zidit-o vreodată constructorii români ! Mă aflu deci la aproape 300 metri înălțime și am strania senzație că dacă întind mîna dau de cer ! Este nivelul, la figurat vorbind, dar și la propriu, pe care l-a atins România pe calea industrializării socialiste.**

Privesc în jur, sub un soare care arde puternic. La Sud, se zăresc fumegînd cele două coșuri ale Termocentralei de la Işalnița. La Est se văd coșurile altei termocentrale — Rogojelu. Mai înspre Sud se profilează viitorul oraș Turceni, iar de jur-împrejur se întinde o salbă de sate gorjene : Ceplea, Broșteni, Izvoarele, Cursaru, Ionești, Iliești, și noua fabrică de pîine. Irod îmi arată albia veche a Jiului și albia nouă, la care se mai lucrează. Înseamnă că Jiul își va schimba cursul, va intra într-o nouă albie care va curge dreaptă pînă în locul în care va primi apele Gilortului. O suprafață însemnată de teren va fi redată circuitului agricol. Pe punctul cel mai de sus, la 288 metri, se află o rozătă a vînturilor, adică un aparat de măsurare a vitezei vînturilor, două becuri roșii care vor arde zi și noapte și care vor servi la balizajul aerian, pentru avioane, și două ramuri verzi de stejar, așa cum știți că își bat oamenii satele la căpriorii unei noi ctitorii. Gătit cu aceste ramuri, coșul de fum mi se pare că este cel mai înalt stejar pe care l-am văzut vreodată.

— Spune, maistre Irod, dacă te-aș ruga să bați o placă pe cel mai înalt coș de fum, acesta, numele căror constructori le-ai săpa în ea ?

— N-aș cuteza să uit vreunul din cele 102 nume care au lucrat la coș.

— Cu cine ai începe ?

— Cu Traian Rusu, 31 ani, șeful echipei de glisare. Ar urma Ilie Vătafu, tot moldovean, ajutorul lui Rusu. Pe urmă, Vasile Tudor, 42 ani, categoria a 6-a, trolist ; Constantin Căldare, șeful brigăzii de fierari betoniști : Marin Ghiță, șef de echipă ; Nicolae Mihalache, șef de echipă : Ion Florea, ajutor de șef de echipă și alții care au pus în operă 5 000 mc de betoane și 602 tone oțel beton.

Apoi, Ion Irod își fixează privirile pe vîrful coșului și, meditînd de parcă acum l-ar vedea prima dată, zice : „vedeți scara asta ? Nu-i pot număra treptele, dar probabil că are vreo 2000. Au montat-o dulgherii Victor Bărbulescu, Nicolae Diaconu, Constantin Socolescu". Plecată de la pămînt și fixată pe zidul exterior al coșului de fum, scara cu 2000 de trepte duce parcă undeva în cer. Și Irod „sapă" în placa aceea pe care a început să și-o imagineze acum, alte nume : Constantin Ceranu, Constantin Condurache, lăcătuși care, la fel ca niște atlași, au vegheat și au ținut nu în spate, ci prin sistemele lor mecanice, platforma de glisare în poziție perfect orizontală și perfect verticală, asigurînd astfel o înaintare sigură coșului de fum. Și lista continuă, însumîndu-i mai departe, nu după o prioritate anume, ci după cum își aduce aminte Irod, pe maiștrii Gheorghe Udrea și Marin Ionescu, pe Ion Tomescu, inginerul șef al șantierului, Nicolae Rădulea, șeful șantierului nr. 3. și pe alții pe care nu-i mai pot nota acum, pentru că Zmeu ne-a avertizat cu trei semnale sonore că e timpul să coborîm.

— Spune, Traian Rusu, cum crezi că va fi la 320 metri înălțime ?

— Vă referiți la cele două coșuri de fum care se aude că vor fi mai înalte decît acesta ? Eu zic că o să fie la fel, ca la 280. Adică o liniște adîncă, adîncă, precum într-un fund de ocean. Aerul va fi rece și uscat. Pe pămînt va putea să fie ceață sau ploaie și la noi să fie soare și bine. Pentru că vom construi deasupra straturilor de nori. Ni s-a întîmplat treaba asta nu o dată, la 220 metri, la Rogojelu.

— Și o să te încumeți să glisezi la 320 metri ?

— Nu e vorba să mă încumet. Eu, la 31 de ani ai mei, sînt un specialist, adică un meseriaș care deține cea mai înaltă categorie. Toți cei 12 oameni din echipa de glisori sînt specialiști. Am adus coșul ăsta pînă la 280 metri, pe celelalte le vom înălța pînă la 320 metri, iar în viitor, vă spuneam, o să ajungem să construim coșuri de 400 și mai mult chiar. E o cerință a țării, nu ? Pot să spun eu atunci că nu mă sui la 400 metri ? Nu pot. Este o îndatorire, o îndatorire a noastră, ca specialiști. Principalul la un coș de fum nu e cît sui, ci cît sui să sui drept, pe verticală. Să nu te clatini.

La coborîre facem o haltă la plus 24 metri. Ultimii „zburători" care lucrează aici sînt cei ai lui Alexandru Fota. Fota are 54 de ani și de 30 de ani lucrează termocentrale. Ba a făcut și vapoare, la Drobeta-Turnu Severin. La primul vas executat, în sudură, nu în nituri, a lucrat și el. Era un pescador de 1 000 tone. Își amintește însă exact de întrecerile vestite ale nituitorilor de la Dunăre. Zice : „Am lucrat cu vestitul Banu, Petre Banu, cu Ion Săceanu, Nicolae Paraschiv". Numele acestor fruntași ai întrecerilor de atunci are ecoul unor bătălii cîștigate. „Cu ei, zice Fota, a început era (notez cuvîntul exact) întrecerilor socialiste. Cu ei și cu zidarii ăia de la Galați, care zideau mii de cărămizi pe zi". Astăzi, aici la Turceni, întrecerile socialiste continuă într-un ritm la fel de înalt cu generația anului 1944 : cu Traian Rusu, Ilie Vătafu, Ion Irod, Dumitru Zmeu, Marin Vlădut, Constantin Ceranu, Ion Ghiță, Gh. Guduleasa, Victor Bărbulescu, Constantin Dăncău, Victor Vlădescu, Eugen Mertea, Gh. Popescu, Dumitru Tufiș, Dumitru Armășelu, cu Cristina Giju, Ion Traistă și alții. Întrecerile de atunci dădeau un prim impuls marelui efort de reconstrucție, de înscriere a României pe coordonatele unui viitor proces de industrializare. Astăzi trăim din plin acest proces. Atunci construiam ajutați de firul cu plumb. Astăzi ne folosim de aparate laser. Rusu a instalat un laser jos, la cota zero, și din el a izvorît o rază perfect perpendiculară. Au zidit în jurul ei pînă aproape de 300 metri și a apărut acest coș de fum în care notăm gîndurile de față. Coșul s-a zidit prin metoda „cofrajului glisant", modernă, rapidă, concepută în România, făot pentru care sîntem solicitați și de alte state la construcția unor astfel de obiective. Însăși platforma pe care ne aflam acum, în interiorul coșului, reprezintă un sistem complicat, de o mare tehnicitate. „Știți cum funcționează? mă întreabă Irod. Uite, avem în față o pompă de presiune. De la ea pornesc 24 de racorduri, prin furtune de presiune, care duc la verole — niște piese, să le zicem, care, datorită presiunii uleiului, deschid și închid două rînduri de bacuri. Bacurile se cațără pe niște bare de oțel, cu un pas de 2 cm". Așa au suit pînă la 280 de metri ; cu un pas de 2 centimetri. Dar cît efort, cîtă răbdare, migală, mai ales atenție și încordare conține un pas din acesta liliputan ? Îndrăznesc să fac un calcul : dacă coșul se apropie de 300 metri și dacă un pas are doi centimetri, înseamnă că brigada complexă a lui Traian Rusu și Ilie Vătafu, lucrînd pe această platformă de 15 tone, suspendată (seamănă cu o inchipuită farfurie zburătoare), au făcut 15 000 de pași. Un pas făcut greșit și totul s-ar fi năruit. Dar dacă ar fi făcut și 100 000 de pași, oamenii lui Rusu nu aveau voie să greșească. Sistemul de prindere, care ține parcă să imite brațele unei caracatițe, devine genial, prin precizia sa.

Încerc să-l prind pe inginerul Aurel Gornoviceanu, directorul adjunct al Grupului de șantiere de la Turceni (directorul Ștefan Covaliu e la București), într-un dialog despre geniul de constructor al poporului nostru. Pentru că dacă pornești din legendă spre realitate, de la Manole spre Anghel Saligny, Brâncuși, spre meșterii anonimi ai mănăstirilor și ajungi la specialiștii de la Turceni, nu se poate să nu-ți încolțească ideea geniului în construcție al acestui popor de români. „Eu am mare încredere, zice inginerul Aurel Gornoviceanu, în calitățile românilor pentru activitățile de construcție. Această activitate nu are un scop în sine, ci ea, totdeauna, a creat un cadru material. Nu se poate vorbi de o activitate anume și să nu incluzi activitatea constructorilor. Să trăiești ai nevoie de o casă. Să faci teatru ai nevoie de o clădire, să înveți, să cercetezi, de o școală, de un institut. A trăi este egal cu a construi! E o activitate perpetuă a omului. În conjunctura în care noi ne dezvoltăm azi, activitatea de construcții se dezvoltă de la om la om. La ora actuală consider că avem posibilitatea și priceperea să executăm orice fel de construcție. Vreți o dovadă? Putem să găsim împreună mai multe: podul de la Cernavodă, apoi cel de la Giurgeni-Vadul Oii, Portul maritim de la Constanța, Hidrocentrala de la Porțile de Fier, Barajul de la Argeș, barajele în formă de arc de pe riurile de munte, Sala Expoziției din București, Teatrul din Craiova, Complexul Institutului politehnic din București, și cîte altele, poate mai spectaculoase decît acestea. Sînt, toate, dovezi care confirmă geniul de proiectant și de constructor al poporului nostru".

Românii nu au prea avut posibilitate să se manifeste, pînă în acești ani, ca mari constructori. Viteza, forța lor de adaptare la un ritm al construcțiilor atît de alert, este dovada cea mai grăitoare a geniului lor. Din oamenii care au cunoscut doar plugul și sapa noi am făcut, azi, mari constructori care mînuiesc laserul, concep metode de construcție dintre cele mai moderne.

Sentimentul datoriei, al răspunderii, dar și al rămînerii, este trăit într-un mod deosebit de constructori, atinge o amplitudine înaltă. Cum se simte, se trăiește acest sentiment al răspunderii? Șeful șantierului nr. 3, Nicolae Rădulea, trebuia să nu se miște din casă, deoarece abia părăsise spitalul. Notez din biletul de ieșire din spital, nr. 8 300: „Rădulea Nicolae, 54 ani, infarct miocardic subacut". Ce cauți atunci, aici, omule ?, îmi permit eu să-l cert, pentru că am mai scris despre el. Ce faci e sinucidere curată! Fără să o facă pe eroul, Rădulea îmi explică simplu, cinstit, nu pot descoperi în cuvintele lui nici urmă de calpă modestie, îmi spune că nu a putut să stea acasă pentru că „l-au chemat" aici „trei probleme de ordin tehnic", pe care trebuie musai să le predea inginerului șef, Ion Tomescu, și șefului de lot, Ion Irod. Dacă nu știe, nu are conștiința că oamenii, care îi vor ține locul trei luni, și-au însușit în profunzime soluțiile de realizare a lor, nu poate pleca nici în moarte. „În fond, zice Rădulea, eu sînt un om singur, iar această lucrare adună interesele a 4 000 de oameni, ba, aș îndrăzni să spun, ale unei țări". Și Nicolae Rădulea nu poate să găsească în conștiința sa nici un „dram de scuză", la gîndul că le-ar putea neglija interesele, deși scuza o are. De la nivelul acesta de gîndire, de conștiință comunistă, gestul șefului de șantier Nicolae Rădulea devine de esență eroică. Se „ridică" mai sus chiar de nivelul fizic al lucrării pe care o durează. Tinde să devină mit, amintește de sacrificiul meșterului din legendă. Și aceasta poate pentru că meșterul de acum, ca și cel de atunci, acceptă, în sinea lui, ideea că se poate continua în operă. Și durabilitatea operei este infinită. „Satisfacția pe care a avut-o meșterul român, Manole, constată directorul Aurel Gornoviceanu, l-a făcut de fapt să uite sacrificiul lui dus pînă la „de neconceput" și l-a determinat să-i recunoască domnitorului că, împreună cu meșterii lui va putea să zidească oricînd o ctitorie mai durabilă și mai frumoasă. Este, dacă vreți, dorința de mai bine, de autodepășire a poporului nostru. Pentru că mitul meșterului de atunci nu este al unui individ, ci al unei colectivități, al echipei lui, al neamului acestuia de români"

După terminarea glisării structurii interioare, meșterii lui Rădulea, ai lui Irod și Rusu vor începe zidirea de protecție a coșului, apoi vor continua cu alte coșuri de fum mai înalte, mai durabile De fapt, al doilea coș de fum a ajuns deja la cota 33 metri Îl înalță constructorii șantierului unu, șef șantier, Petre Ghibu, șef lot, Petre Secară, maistru, Constantin Romescu. Tot aici se vor întrece dulgherii lui Petre Șerban, fierarii betoniști ai lui Nicolae Diaconu și Dumitru Barbu. La glisare vor lucra însă tot zburătorii lui Traian Rusu Și, desigur, drumul zburătorilor nu se va opri aici. Va continua pe alte șantiere ale României socialiste, ale căror preludii au început deja să se audă. Iar noi, reporterii, vom sui după ei și le vom lăuda eforturile. Nu cu ditirambi, ci cu vorbe pe măsura faptelor lor.

...lt punct de vedere ...espre inscripția runică ...e la Pietroasa

În numărul din 27 mai al săptămînalu-ui **Flacăra** s-a făcut loc ciudatului „punct e vedere" al lui Ion Gheorghe, relativ la nscripția de pe colanul de aur din te-aurul de la Pietroasa. Din dorința de a juta publicul iubitor de arheologie și is-orie să se apropie de adevăr pe calea, pe are prin eforturi stăruitoare, cu știință i conștiință, specialiștii au străbătut-o în nai bine de un secol de investigații, îmi propun să redau, în linii mari, concluziile a care cercetarea a ajuns azi, și care sînt u totul altele decît cele afirmate cu atît aplomb de I. Gheorghe.

1. **Inscripția de la Pietroasa.** Dintre cele 2 piese ale tezaurului descoperit în 1837 a Pietroasa, două purtau inscripții. Doar una dintre ele, un colan, s-a păstrat prin-re cele 12 vase și podoabe de aur recu-perate la 1838. Înainte ca piesa să fie mutilată cu ocazia furtului tezaurului, în 1875, s-au executat mai multe desene și fotografii. Din fericire, cele două frag-mente salvate după furt sînt tocmai cele pe care se află inscripția.

După perioada de ezitări de la început, încă din 1854, Julius Zacher a recunoscut inscripția de la Pietroasa drept runică. Se poate spune că, de atunci încoace, toți **specialiștii** care s-au ocupat cu această inscripție au considerat-o **runică**, chiar dacă traducerile propuse au diferit uneori unele de altele. Inscripției i s-au dedicat numeroase lucrări, astfel că pentru isto-ricul problemei și bibliografiei va trebui să ne mulțumim a face trimitere la Odo-bescu, **Le trésor de Petrossa**, vol. I, Paris, 1889, p. 363—382 și la studiul mai nou al prof. Mihai Isbășescu, **Inscripția de pe co-lanul din tezaurul de la Pietroasa**, în **Re-vista de filologie romanică și germanică**, I, 1957, p. 107—131, unde sînt menționate toate contribuțiile.

Redăm aici, după Odobescu (opera cita-tă, p. 398), desenul, transcrierea și lectura inscripției de la Pietroasa :

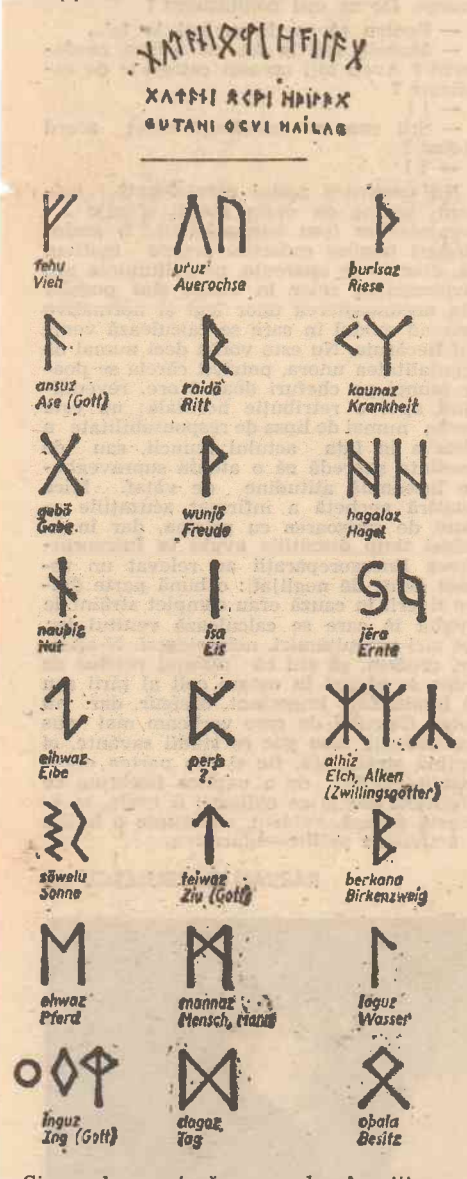

Singurul aspect rămas neclar în citirea inscripției, de la 1863 încoace, privește e-xistența celui de-al optulea semn, runa (c), care a fost văzută doar de Odobescu și care azi nu mai poate fi verificată, în-trucît la 1875 piesa a fost tăiată cu dalta exact în acest loc. Avem, deci, de-a face cu 15 sau 16 semne (de fapt 10—11, căci trei dintre ele se repetă), aparținînd unui **alfabet runic**, mai precis celui mai vechi alfabet germanic, cunoscut sub numele de **Futhark** (vezi figura de sus, reprodusă după H. Schlette, **Germanen zwischen Thorsbjerg und Ravenna**, Berlin, 1972, p. 196). Acest alfabet cuprinde 24 semne-rune, fiecare avînd un nume, a cărui primă literă corespunde sunetului respectiv. Runele de la Pietroasa, de exemplu, poartă următoarele nume : G — **gebo** (dar), U — **uruz** (bour), T — **teiwaz** (zeul Ziu), A — **ansuz** (zeul Ase), N — **nauthiz** (nevoie), I — **isa** (gheață), O — **othala** (proprietate), C/K — **kaunaz** (boală), V W — **wunio** (bucurie) etc. Citirea acestor rune ca semne alfabetice cu o valoare fonetică precisă nu este o specula-ție a „prea-învățaților" (cum se crede îndreptățit I. Gheorghe să-i aprostrofeze pe specialiști) ; ea se întemeiază pe stu-diul îndelungat al unui bogat material epi-grafic. În rune vechi, respectiv în vechea germană **(das Urgermanische)** sînt scrise peste 1 000 inscripții din secolele II-VII e.n., răspîndite pe teritoriile Germaniei, Danemarcei și în Peninsula Scandinavă (izolat și explicabil prin migrațiile ger-manice chiar și în afara ariei nordice, de exemplu la Kovel în U.R.S.S. sau la Pie-troasa). Din acest alfabet (care își trage originea din alfabetul nord-etrusc și par-țial din cel latin) s-au dezvoltat în evul mediu timpuriu runele nordice (alfabet cu 18 semne) folosite în Scandinavia, din se-colul al VIII-lea pînă în epoca modernă (sec. XIX), și runele anglo-saxone din Anglia (32 semne). Cu astfel de semne mai tîrzii sînt scrise circa 4 000 de inscrip-ții cunoscute pînă în prezent (vezi H. Schlette, **Germanen...**).

Justețea lecturii date de specialiști in-scripției de la Pietroasa se confirmă prin însuși faptul că, dînd semnelor incizate pe colan valoarea fonetică din alfabetul runic vechi **(Futhark)**, obținem un text format, măcar în parte, din cuvinte cu-noscute. Primul, **Gutan** sau **Gutani**, sem-nifică — evident, chiar numele goților (fie în genitiv — **al goților**, fie în formă ad-jectivată — **gotic**). Cel de-al doilea, **hailag** (în germana modernă **heilig**), înseamnă **sfînt, sacru.** Între ele, runele **owi (ocwi)** formează unul sau două cuvinte care au fost traduse în chip diferit, fără însă ca, prin aceasta, interpretarea lor ca rune să fie pusă la îndoială. Dealtfel și faptul că semnele pentru G, A și I se repetă, la locul potrivit, în cuvintele **Gutani** și **hailag** constituie o dovadă a justeței ace-stei lecturi.

În privința traducerii, este adevărat, există mai multe variante, fapt explicabil nu prin neputința oamenilor de știință de a citi inscripția, căci — după cum am vă-zut — alfabetul runic vechi a fost de-mult descifrat, ci prin dificultățile recon-stituirii unor cuvinte germanice care să corespundă lui **owi (ocwi)**. Avînd în ve-dere faza timpurie din dezvoltarea limbi-lor germanice pe care o ilustrează inscrip-ția de la Pietroasa o asemenea dificultate nu ne poate surprinde.

Dăm aici trei traduceri mai răspîndite printre specialiști :

A goților proprietate sacră.
A goților moștenire dedicată, sacră.
Al goților stăpîn ereditar sacrosanct.

În primul și al doilea caz se consideră că inscripția reprezintă o formulă de con-sacrare a întregului tezaur către zeitățile gotice. În cel de-al treilea caz, inscripția s-ar referi numai la purtătorul colanului asigurîndu-i o protecție magică. Și într-un caz și în celălalt inscripția contribuie, alături de alte dovezi stilistico-arheologi-ce și istorice, la atribuirea tezaurului de la Pietroasa unei populații germanice, care în sec. IV sau în prima jumătate a sec. V e.n. a poposit pe teritoriul patriei noastre : fie vizigoților lui Atanaric, fie ostrogoților, cum înclină să creadă unii cercetători în ultima vreme.

Pentru lămuriri suplimentare cititorul este îndemnat să se adreseze monografiei lui Odobescu (care va apărea într-o nouă ediție comentată, în toamna acestui an, în volumul IV al **Operelor** lui Odobescu) sau unor lucrări mai noi : Ion Nestor, în tratatul **Istoria României**, vol. I, 1960, p. 698-699 ; Ec. Dunăreanu-Vulpe, **Tezau-rul de la Pietroasa**, București, 1967, Gh. Diaconu, în **Dicționar de istorie veche a României**, București, 1976, p. 467-468. Vezi și M. Isbășescu, **op. cit.**

2. **Moneda de tip Filip II.** Că între in-scripția de la Pietroasa și legenda mone-dei ilustrate de I. Gheorghe drept un alt exemplu de scriere în așa-zise „ideograme valahe" (!?) nu există nici o legătură se poate convinge ușor oricine.

Moneda în discuție nu este o monedă autohtonă, ci o emisiune postumă Filip II, adică face parte din acea serie care, deși păstrează tipul monetar al marelui rege macedonean, a fost bătută în timpul ur-mașului acestuia, Alexandru cel Mare, și care a circulat foarte mult și în lumea tracă. Aceste monede pot fi deosebite de originalele Filip II prin unele elemente de stil, sigle monetare și chiar prin forma deosebită a unor litere din legenda gre-cească cu numele regelui în genitiv : Phi-lippou. Figura de jos reproduce legen-da monedelor originale Filip II (sus), a postumelor (mijloc) și rudimentele din această legendă păstrate pe primele imi-tații geto-dace (jos). Ulterior, în mone-tăria geto-dacă, în care tipul Filip II a fost larg imitat, legenda a dispărut, ne-maiavînd nici o semnificație pentru cei care băteau această monedă. Legenda mo-

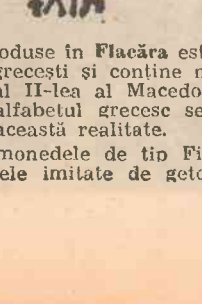

nedei reproduse în **Flacăra** este deci scrisă cu litere grecești și conține numele rege-lui Filip al II-lea al Macedoniei. Oricine cunoaște alfabetul grecesc se poate con-vinge de această realitate.

Pentru monedele de tip Filip II pos-tume și cele imitate de geto-daci, vezi solida monografie a lui Constantin Preda, **Monedele geto-dacilor**, București, 1973, p. 27 urm., unde se poate găsi și literatura românească și străină referitoare la acest subiect.

Din expunerea acestor fapte rezultă cu claritate că nu putem fi în nici un fel de acord cu „punctul de vedere" al lui Ion Gheorghe. Evităm să luăm în discuție vo-luminoasele și cripticele „texte" oferite drept traduceri ale unei inscripții care cu-prinde doar 15 sau 16 semne. Pentru a se putea discuta ar fi trebuit ca autorul „Răbojului getic de la Pietroasa al lui Boreibisi" (? !) să nu păstreze pentru sine detaliile „sistemului" său de lucru și să nu-și lase astfel cititorii în situația de a ghici prin care metode epigrafice și filo-logice a ajuns el la aceste surprinzătoare traduceri. „Prea-învățații", pe care I. Gheorghe îi bănuiește că operează cu „speculații și tendențioase interpretări", au bunul obicei ca, chiar și atunci cînd este vorba de ipoteze mai puțin senzațio-nale, să-și expună metoda de lucru și să indice sursele folosite, permițînd astfel să fie verificați de oricine, oricînd, ori-unde.

În ipoteza că I. Gheorghe se va simți îndemnat să adere la această regulă de aur a cercetării științifice, îi sugerăm să ofere cititorilor săi răspunsuri la urmă-toarele întrebări :

1. Ce înțelege prin ideograme în gene-ral și „ideograme valahe" în special ?
2. Cum se citesc (transcriu) aceste „ideograme", astfel ca din 15-16 semne să obținem 10 sau 11 cuvinte ?
3. În ce limbă sînt scrise textele (cu-vintele) : GAETI — HELIPI etc. și AHI-LIP — BANS etc., etc. ?
4. Cum a tradus aceste „texte" de 10 și, respectiv, 11 cuvinte, ajungînd la texte de sute de cuvinte în românește ?
5. Care sînt izvoarele antice pe care se întemeiază ?
6. Care sînt lucrările științifice moderne folosite ?

Fără răspunsuri concrete, exacte, la a-ceste întrebări, evident, nu poate fi vorba de o discuție, în orice caz nu de una sti-ințifică. Deocamdată, cei interesați sînt îndemnați să se adreseze lucrărilor de specialitate recomandate mai sus. Ele oferă o cale sigură, fundamentată ca informație și metodă, către adevărul în problema in-scripției de la Pietroasa

MIRCEA BABEȘ ■
cercetător științific principal
Institutul de arheologie
al Universității București

Lespezi de piatră vie la căpătîiul celor care, mai presus de toate, și-au iubit țara și istoria

Ceea ce urmează să povestesc aici este istoria, cu totul extraordinară, a vieții unui anume Dimitrie Ardeal. El a avut o copilărie, pînă într-o zi, normală dar o întîmplare istovitoare și grozavă l-a făcut să fugă de acasă. Avea 14 ani și, din cauza vîrstei, probabil, i-a intrat în oase o ase-menea spaimă, că s-a suit într-un mărfar și a mers pînă ce a găsit că-i destul de departe ca să i se piardă urma. Spre seară a coborît într-o gară. Ajunsese la Timișoara. Neavînd unde dormi, s-a luat după niște oameni care vagabondau prin gări și, mergînd cu ei, s-a trezit într-un cimitir. A dormit noaptea pe o lespede, iar cînd s-a trezit primul lucru ce i-a căzut sub ochi a fost inscripția de pe crucea de marmură : „Aici odihnește ma-rele român Emanoil Ungureanu. Recu-noștința unui neam care veghează la că-pătîiul celui ce și-a închinat viața obștei românești". Textul s-a lipit atît de stras-nic de sinea lui încît, ani mai tîrziu, deși se întorsese la părinți și urma o școală agricolă, a simțit că trebuie să se întoarcă neapărat la Timișoara, să mai vadă locul de veci al lui Emanoil Ungureanu.

Este greu de explicat cum s-au legat între ele o seamă de lucruri. Cert rămîne însă faptul că a scos niște hîrtie și a no-tat pe ea inscripția de pe piatra pusă peste racla „marelui român".

Tot atunci a copiat și alte inscripții cu vădit caracter patriotic. Cuvintele pline de venerație, tăcerea măreață a locului, simțămîntul că este deodată îndatorat oa-menilor la căpătîiul cărora toată națiu-nea română se pleacă recunoscător, iată lucruri care l-au împins să afle, și în alte orașe, pietrele funerare ale unor oa-meni de seamă. Umbla acum în buzunare cu niște carnete, gîndind să scrie un dic-ționar al epitafurilor înălțătoare, închinate unor patrioți și eroi, marmurelor puse la stingerea din viață a celor ce viața lor întreagă și-au dat-o patriei iubite, Româ-nia. Lucra înfrigurat de idee, dar în se-cret. N-ar fi știut să fie prea convingător dacă ar fi fost întrebat ce caută el prin cimitire. Într-o zi, taică-său, care era mare invalid de război, a dat — răsfoindu-i in-semnările — peste numele camaradului de tranșee, sublocotenentul Pavel Ciul, din regimentul 93 Infanterie — Arad. Sublocotenentul era îngropat la Ineu și căzuse în martie 1943. Bătrînul, după ce a fost rănit, n-a mai știut ce s-a petrecut cu prietenul Pavel, iar vestea morții lui, sosită după atîția ani, l-a copleșit. „Fiule, a zis bătrînul, jură să scrii cartea asta. Jură, fiule, că n-o să-ți pese ce spune unul sau altul".

Pînă în anul 1967, Dimitrie Ardeal a cercetat pietrele vii cu inscripții patrio-tice din 220 de cimitire sătești și orășe-nești de munte și de șes, modeste cimi-tire de țară și mari cimitire din mari orașe, scriind, mereu scriind la dicțio-narele sale. Mai multe dicționare, prin urmare, deoarece, lucrînd, a avut revela-ția unei serii de opere cu adînc mesaj patriotic ce-ar fi de alcătuit din citirea pie-trelor funerare, între care și un dicționar al pietrelor de veci la mormintele româ-nilor de seamă, citi — precum Bălcescu, Brâncuși, Enescu și alții ca dînșii — n-au avut norocul să odihnească în pace în pămîntul sfînt al țării.

Pe manuscrisele lui Dimitrie Ardeal au pus cuvinte frumoase de apreciere și în-demn Tudor Arghezi, George Călinescu, Constantin Daicoviciu și alți cărturari. Fapt interesant că toți aceștia au găsit, spre a-și exprima uimirea, vorbe asemă-nătoare : „Genială nebunie ai dumneata, Dimitrie Ardeal".

Simțindu-și opera încheiată, Dimitrie Ardeal o pune într-un geamantan încă-pător și, în toamna lui 1967, vine la București pentru a trata editarea ei. Nu găsește cameră la hotel, nu găsește nici un prieten sau cunoscut la care să doarmă. În disperare de cauză se întoarce în gara Basarab, unde află cîteva ceasuri de somn în sala de așteptare.

Ce urmează este de-a dreptul incredibil.

Ce urmează de aici înainte este o isto-rie cu totul ieșită din comun și arată pînă la ce culmi urcă ambiția unui om și cum poate o idee să devină o problemă de viață și de onoare.

Dimitrie Ardeal se trezește din som-nul lui chinuit și vede că i-a dispărut geamantanul cu manuscrise. Îl caută halu-cinat prin toată gara și, cînd ajunge să vadă cu oarecare limpezime adevărul, are un șoc. Stă trei zile cu privirea în gol într-unul din saloanele spitalului nr. 9 iar după aceste trei zile e scuturat de una din acele voințe care au ridicat de jos oameni loviți mai crunt ca el. La de la capăt toată munca. Cercetează, prin urmare, din nou 220 de cimitire de pe tot cuprinsul țării și transcrie în caiete noi, după o clasificare foarte minuțioasă dar capabilă, deopotrivă, să cuprindă toate situațiile, adică inscripții cu un fierbinte înțeles patriotic din secolele II și III pînă astăzi. În capul Dicționarului așază tex-tul de pe placa de mormînt a lui Ino-kentie Micu Klein, care zice, în românește, la Roma, departe de țară, unde l-au dus vremurile : „Nu poți învia din morți decît în pămîntul patriei".

Ce fel de texte adună în cartea sa Di-mitrie Ardeal ? Iată cîteva : „Hermogenes îmi era numele dar îmi ziceam și Cyzia-nul. Am fost arhonte cu demnitate în pa-tria mea și am îndeplinit funcția de agore-hom, am socotit prietenia față de toți ca un titlu de glorie... Salutare trecătorule" (Secolul al II-lea e.n., județul Constanța). Peste secoli, epitaful unui alt străin, care ține să mulțumească pămîntului româ-nesc : „Tesalia frumoasă viață mi-a dat, iar dulcea Românie cu drag m-a îmbrăți-șat, și m-a încălzit la sînu-i ca pe copiii săi, iar viața mea toată am dat-o numai ei" (Ioan Georgiades, mort la Tecuci, în 1887). O mamă cere să se sape pe piatra fiului : „Această poizie io cîntam mamei cu drag / nane, nane puiu mame / cînd mama te-a legănat să te faci / un vi-teaz mare ca domnul Ștefan cel Mare / să fii verde la război, să scapi țara de nevoi". Cuvinte simple, naive desigur, dar cuvin-tele pe care o mamă socotește că trebuie zise întîi pentru cinstirea fiului Matei.

Emoționante sînt vorbele cerute a-i fi puse spre amintire de Timotei Cipariu : „Cîte puncte întunecate sînt încă în isto-ria românului... A noastră, a românilor, datorie este de a le lumina și așa de chiar (clar) cît nu numai cei cu doi ochii și chiar și orbii să le vadă". Simple și stăruind în memorie este epitaful lui Nicolae Rațiu (1750—1805), „duhovnicul eroilor martiri pentru neam Horia, Cloșca și Crișan ; asistent la tragerea lor pe roată la 28 februarie 1785 pe Dealul Fur-cilor din Alba Iulia". Sau epitaful lui Ioan Vărșendean, comunist din ilegali-tate : „Urmașii tăi vor continua lupta folosind ca pildă devotamentul tău de luptă neînfricată pentru cauza clasei mun-citoare și pentru cauza socialismului".

În stilul sobru al omului de știință, format — oricît de surprinzător va pă-rea — în chip autodidact, Dimitrie Ar-deal își motivează opera astfel : „În lume sînt, după cunoștința noastră, numai trei dicționare sau enciclopedii despre pietrele funerare de interes național sau, mai bine zis, ilustrînd o temă anume. Una este editată în S.U.A., alta în Anglia, alta în Franța. Dacă lucrarea noastră va apărea, ea ar fi a patra. Oricum, am găsit multă solicitudine la Editura științifică și enci-clopedică. Cele mai multe din pietrele vii, ale căror inscripții le-am notat, sînt veri-tabile testamente în piatră unde părinții lasă urmașilor legămîntul marii lor iubiri de țară".

Nu este deloc lipsit de interes să con-semnăm sub spusa lui Dimitrie Ardeal numele unor mari personalități ale cul-turii noastre, care au încurajat cu multă simpatie inedita și, cum s-a văzut, aven-turoasa lui cercetare : Ștefan Pascu, Șerban Cioculescu, Alexandru Graur, Ale-xandru Rosetti, Răzvan Teodorescu, Iosif Pervain, Constantin Noica, V. G. Paleo-log, Vasile Netea, Iorgu Iordan și, cu aceștia, un număr însemnat de alte alese nume.

TUDOR OCTAVIAN ■

„NICI MUNCĂ FĂRĂ PÎINE,

A doua viață a lui Mihai Macicaș

De la organele de miliție ale județului Teleorman primim o hîrtie care se află la baza reportajului care va urma. Pe ea stă scris doar atît : „Mihai Macicaș, strada Horia, Cloșca și Crișan, numărul 145, de mai multe ori reținut pentru furt, sancționat contravențional pentru scandaluri și acostări de persoane. Nu lucra nicăieri. A fost sprijinit și, din ianuarie 1975, a fost încadrat ca mecanic-excavatorist la Întreprinderea de construcții montaj Teleorman din Alexandria. Nu a mai comis abateri. Referințe foarte bune".

Îl găsim pe Mihai Macicaș nu la adresa de mai sus, ci într-una din garsonierele unui bloc al I.C.M.T., pe care a primit-o recent. Găsim un tînăr, are numai douăzeci și șapte de ani, cu privirea dreaptă și vorba puțină. I-ar plăcea, înțelegem pe dată, să vorbească despre prezent, dar îl întoarcem la cele ce au fost, prețuind cum se cuvine tăceri și cuvinte deopotrivă. Așa e, zice într-un tîrziu, omul de pe bucata asta de hîrtie e cel care am fost. Vreau să cred că acum sînt altul, dar n-am de ce să nu accept să stăm de vorbă, doar eu răspund și pentru cele ce s-au întîmplat.

Adevărul e, continuă, că o luasem razna. Nu tu muncă, nu tu casă, chit că eram însurat și aveam și un băiat, uitați-l, Nicolae îl cheamă, nu tu una, nu tu alta, doar prietenii de șprițuri și vreme pierdută de pomană. Ceea ce trebuia să se întîmple s-a întîmplat. Într-o seară, am tras mai mult la măsea și m-am urcat în cabina unui camion Bucegi, cu unul Constantin Lucea, să mă arăt grozav. N-am apucat să facem decît cîțiva kilometri, n-aveam nici unul carnet de conducere, că ne-a și prins miliția, la Nanov, o comună pe șoseaua spre Roșiori. Firește, m-au condamnat. Un an și trei luni. Despre anul acela nu-mi place să vorbesc decît în măsura în care m-am trezit. La început, recunosc, mi s-a părut o glumă, dar atitudinea alor mei m-a convins că nu e așa. Tata, om muncitor și respectat, pădurar, n-a venit să mă vadă și nici nu mi-a scris. Frații mei, unul mai mare și altul mai mic, de asemenea oameni de treabă, primul șofer la telefoane, al doilea lucrînd la o librărie, mi-au întors spatele, nedorind să aibă în familie un parazit.

Cînd am ieșit, eram schimbat, dar nu de tot. Auzeam oamenii vorbindu-mă de rău pe stradă și-i vedeam dîndu-și coate, căci așa e la noi, la Alexandria, te știe toată lumea de cînd te naști și pînă mori. Strîngeam din dinți și treceam mai departe, înțelegeam că oamenii au dreptate, dar dreptatea lor mă durea. Poate c-aș fi luat-o de la cap cu hoinăreala și cu șprițul, dacă n-aș fi avut norocul să găsesc și altfel de oameni. M-au chemat peste tot, ca pe-o oaie neagră, ba la miliție, ba la Consiliul popular, ba la procuratură. Am întîlnit vorbe bune, nu vorbe care să mă încînte, sincer să fiu nici nu mă așteptam la așa ceva, dar cuvinte pornite din inimă și din dorința de a mă ajuta. Am rupt-o cu anturajul și m-am încadrat. Am un an și jumătate de cînd lucrez și vreau să cred că nimeni n-are de ce să se plîngă în ceea ce mă privește, muncesc cu seriozitate și-mi cîștig, cu sudoarea frunții, pîinea mea și a familiei mele. Munca și colectivul mi-au descoperit o lume pe care eu n-o cunoșteam. A prietenilor altfel decît de pahar, a întrajutorării, a încrederii, arătate de aproapele tău, a obligațiilor și drepturilor care decurg din condiția de om al muncii.

Oftează adînc, respirația aceasta adusă din fundul plămînilor vrînd să însemne nu numai un regret, ci și cea mai nimerită pauză în discuția noastră, fragmentată de țigări care se aprind des și de gînduri care amestecă binele cu răul, așa cum amestecată a fost viața lui Mihai Macicaș.

Ajungem la prezent. A găsit multă înțelegere la I.C.M.T., unde inginerul șef de la Stația de utilaj și transporturi, Liviu Boștenaru, a avut încredere și i-a dat pe mînă, mai întîi, un buldozer, pe care l-a îngrijit ca pe ochii din cap și cu care a făcut tot ceea ce i s-a cerut. Ba încă mai mult, căci Mihai Macicaș a priceput că obligațiile sale sînt mai mari chiar decît ale colegilor de muncă, întrucît avea de pătimit niște păcate. A muncit nu după orar, ci după necesitățile lucrului. Uneori duminica, nerefuzînd nici o sarcină, mîndru că ceilalți au încredere în el și hotărît să răsplătească încrederea cu servicii de cea mai bună calitate.. Nu demult a primit un excavator nou, Castor 603, la descărcarea căruia din vagon a ținut să asiste, dînd o mînă de ajutor. Cu el lucrează acum în zona Roșiori, la complexul avicol de la Măldăieni, unde ajunge făcînd naveta, luînd trenul de cinci dimineața și întorcîndu-se cu cel de opt seara. Sigur că nu e ușor să muncești atîtea ore și apoi să iei cursa și să te întorci acasă, la ai tăi, dar asta nu-l sperie. Îl bucură chiar faptul că, în compartiment fiind, mai citind un ziar sau mai privind pe fereastră, se trezește salutat cu prietenie de oameni care altădată îi întorceau spatele. Lucrul ăsta îl face să se simtă egal cu ceilalți, iar atunci cînd, la locul de muncă, nea Fieraru, șeful mecanizării, sau nea Florică, maistrul de lot, zăbovesc lîngă excavatorul său și-i cer părerea la vreo lucrare, înțelege că pentru el drum de întoarcere nu mai există și că n-ar putea să fie pe lume nici o comoară pentru care să schimbe demnitatea lui de astăzi. Atunci, dar mai ales în momentele de liniște, cînd stă în garsoniera pe care tocmai a primit-o de la întreprindere, asistînd la lecțiile fiului său, întoarce către oamenii care l-au ajutat să iasă din impas și l-au recuperat pentru societate numai gînduri de recunoștință.

Astăzi, cînd munca l-a reașezat între oameni, îndepărtîndu-l de cîrciumi și de tăierea frunzelor la cîini, are mai puțin timp pentru trecut, deși știe că de umbra lui nu va scăpa niciodată, și mai mult timp pentru viitor. Se îngrijește de mobilarea garsonierei. A primit, recent, aprobare de la întreprindere pentru butelie. Soția sa, Ecaterina, umblă să cumpere perdele la culoarea mobilei. O grămadă de griji, dar cea mai mare se referă la educația lui Nicușor, pe care vrea să-l deprindă devreme cu munca, sigur că numai ea poate să formeze caractere adevărate și drepte.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Sabri Emurla, un om care știe prețul muncii și al pîinii

Unul dintre veteranii agriculturii noastre este Sabri Emurla, țăran și Erou al Muncii Socialiste nu pentru merite deosebite ca meșter la vorbă ci pentru că, de 25 de ani, din 1951, cînd s-a înființat C.A.P.-ul la Cobadin, el a fost ales în fruntea obștei, să aibă grijă de pămîntul satului, pămînt de stepă, capricios, care trebuia să fie pus să rodească pîine și să înfirme aici, mai jos de Medgidia, mai la sud, în calea soarelui de amiază, mitul despre coaja aspră și uscată a Dobrogei.

Acum, la Cobadin, pămîntul aproape că nu se mai vede, acoperit de grîu. E un pămînt care se „revarsă", după cum zice Sabri Emurla, altădată dădeai cu sapa în el și sărea sapa în sus, cu gura știrbită, parcă loveai în piatră, nu altceva. Se făcea greu pîinea la Cobadin, cu alergătură și osteneală multă și fără preget. Și azi se muncește la fel aici, în acest sat de cîmpie pierdut între Dunăre și mare, dar cel puțin, zice Sabri Emurla, roadele sînt pe măsura efortului, dovadă și recolta acestui an, prevăzută să fie cam de 4 400 de kilograme de grîu la hectar. Ceea ce — să recunoaștem — e destul de bine pentru o cultură în condiții neirigate și ea înseamnă cu atît mai mult o biruință și o satisfacție cu cît grîul acestei veri a ieșit dintr-o lungă luptă a oamenilor cu seceta, acest dușman de care meleagurile Cobadinului nu vor scăpa decît peste doi ani, cînd vor intra în sistemul de irigații Vederoasa. Că oamenii nu puteau să aștepte pînă atunci cu mîinile încrucișate, asta nu e greu de înțeles.

Anul trecut, zice Sabri Emurla, a fost secetă la semănat. Pămîntul era uscat bocnă, și tocmai de aceea, cînd s-au făcut arăturile, plugurile au fost reglate pentru o adîncime mai mare, între 18 și 26 de centimetri, în funcție de umiditatea fiecărui lot. Bruma de apă din sol a fost menținută, apoi, prin discuiri repetate, în toamnă și în primăvară. Iarna a venit destul de timpurie și prinsese grîul încă firav. A fost o iarnă rea, geroasă și uscată, și pămîntul a mai pierdut ceva apă și atunci, prin înghețuri și dezghețuri repetate. Iar prin martie, la desprimăvărare, au bătut vînturi reci și tăioase, aducînd alte griji și supărări. Prin aprilie numai, oamenii au crezut că pot să se bucure, fiindcă a plouat. Dar au fost ploi scurte și repezi, care puteau să facă mai mult rău decît bine. Fiindcă ploile astea, zice Sabri Emurla, favorizează apariția unei cruste deasupra pămîntului, deci a vaselor capilare prin care apa se pierde. Ca să împiedice pericolul, au dat iarăși, nici ei nu mai știu a cîta oară, cu grapele și cu discurile. O muncă înverșunată, numai ca pămîntul să nu rămînă și fără puținul de apă pe care-l avea, cu atît mai necesară cu cît grîul era în creștere și începuse să împînzească pămîntul.

Abia prin luna mai încordarea aceasta a luat sfîrșit și oamenii au respirat ușurați parcă de o povară. Chiar așa este, zice Sabri Emurla, pămîntul lovit de secetă este ca o piatră de moară care ne stă nouă de gît, dar nu ne văităm, pămîntul este munca noastră, el este pîinea noastră și a țării. Cînd îl vom iriga, știm că va fi mai ușor. Atunci, zice Sabri Emurla, se va încheia aici o etapă a agriculturii și va apărea o altă generație de agricultori. O generație din care va face parte și fiul său, Muredin Emurla, acum student la agronomie, precum și alți tineri plecați acum în orașe la învățătură dar care se vor întoarce fără îndoială pentru a continua ce au făcut părinții lor într-o viață de muncă, uneori de sacrificii și chiar de eroism, nestiut și netrîmbițat în lume, fiindcă el s-a măsurat pînă la urmă într-un lan de grîu și într-o cifră de producție la hectar. Mai însemnînd aceasta, pentru Sabri și pentru oamenii lui, un echilibru perfect, aș zice înnăscut, între ceea ce dai și ceea ce primești, cu buna-cuviință a dreptului cîștigat prin muncă, printr-una din cele mai grele munci, aceea a pămîntului, și răsplătită ca atare în cei 75 de lei pentru o zi de lucru a fiecărui om iar pentru sat, pentru comună, prin toate înlesnirile unui trai civilizat și îndestulat, și trecerea Cobadinului pe lista localităților care vor fi declarate orașe în următorii ani. Un lucru care nu trebuie să mai mire pe nimeni : o comună de agricultori, devenind oraș, tocmai datorită faptului de a-și fi muncit pămîntul cum se cuvine.

DUMITRU ELIADE ■

„Nu poți face industrie pe pofte sau pe toane"

Primisem la redacție o scrisoare semnată, din motive lesne de înțeles, „un grup de tineri" de la Întreprinderea Energoreparații, o scrisoare care afirma că la secțiile a 3-a, a 5-a, și a 6-a tinerii sînt nedreptățiți în privința acordării procentajului de depășiri pentru cei care lucrează după sistemul acordului global, că nea Vasile doar că nu umblă după ei cu biciul, că li se plătesc de multe ori mai puține ore decît lucrează. Acuzații grave întrucît nu era, după cîte pricepeam, vorba de un caz izolat, ci de o practică vizavi de tinerii secțiilor respective.

Secția a 5-a. Ion Ivănuș, 23 de ani : „Cu acordul global totul este în ordine, procentajul se împarte corect, cît muncești atîta iei". Ion Goneață, 22 de ani : „Nu știu cine poate spune despre nea Vasile ceva rău ? ! Că nu ne lasă să ne plimbăm prin secții, sau să lungim pauzele ? E firesc. Avem un plan și la urma urmei e vorba și de cîștigul nostru". O fată care n-a vrut să-și spună numele : „Nea Vasile cu biciul ? Hai să fim serioși !" Nea Vasile, adică Vasile Scarlet, un bărbat trecut de patruzeci și cinci de ani, vioi, cu părul albit înainte de vreme, de 17 ani în întreprindere : „Tinerii noștri ? Foarte buni ! Uitați, bobina de 50 de megawați pentru Bicaz. Numai tineret. Sau dincolo, motoarele de 200 de megawați pentru Rovinari, Deva. Numai tineret. Tehnologiile motoarelor pentru hidrocentrale sînt variate și pretențioase. Nu poți greși, n-ai voie. Și apoi există niște termene, pe unele am hotărît să le scurtăm, sarcinile pe anul acesta sînt mult mai mari. Este adevărat, mai stau cu gura pe unii, mai ales pe băieți, trebuie ținuți mai strîns în frîu, să nu plece cînd vor, să respecte programul, să nu stea la șuete în timpul lucrului, mă rog, sînt lucruri elementare care țin de o disciplină a muncii. Nu poți face industrie pe pofte sau pe toane".

La secția a 3-a ajustaj găsesc cu greu un „nemulțumit". Ion Ivan : „Acordul se cam dă pe ochi frumoși aici, în secție. De exemplu Oprea muncește conștiincios și la leafă ia mai puțin decît Răducu Niță". Oprea Constantin (surprins) : „Niță are mai multe ore lucrate, e normal să primească mai mult". Ionel Mihunea, maistru : „Nu pot primi toți la fel. Gagiu Florian, de pildă, unde-l pui îți face treabă. Marin Popescu, însă, uitați, este 11 fără 20, și n-a apărut lîngă mașină. În trei zile a găurit 140 bolțuri-tracțiune, piese a căror tehnologie prevede un timp de 8 minute pentru realizarea unei bucăți. Calculați și dumneavoastră, Popescu a lucrat deci cam 6 ore pe zi". Stau de vorbă cu Ion Ivan (am eu o bănuială în privința acelui „grup de tineri") :

— Cînd ai venit din pauză ?

— (intrigat) La 10 și un sfert !

— Și cînd ai plecat în pauză ?

— (ușor „timid") La zece fără douăzeci...

— Deci cu douăzeci de minute mai devreme. De ce ești nemulțumit ?

— Pentru că nu luăm toți la fel...

— Munciți toți la fel, cu același randament ? Aveți toți aceeași categorie de calificare ?

— ! !

— Știi cum se calculează acest acord global ?

— ? !

Nu comentez gestul care denotă, evident, lacune de ordin moral și etic ale semnatarilor (sau semnatarului ? !) acelor rînduri trimise redacției pentru motivul că, dincolo de aparențe, nemulțumirea sau nedumerirea celor în cauză sînt pornite din necunoașterea unor legi și normative privind modul în care se calculează venitul fiecăruia. Nu este vorba deci numai de mentalitatea unora, potrivit căreia se poate munci pe chefuri doar 6 ore, revendicînd apoi o retribuție normală; nu este vorba numai de lipsa de responsabilitate a cîtorva în fața actului muncii, sau de credința șubredă că o atentă supraveghere înseamnă atitudine de vătaf. Mica noastră anchetă a infirmat acuzațiile aduse de scrisoarea cu pricina, dar în același timp discuțiile avute la Întreprinderea Energoreparații au relevat un aspect deloc de neglijat : o bună parte dintre tinerii în cauză erau complet străini de modul în care se calculează venitul lor. De aici nemulțumiri, neînțelegeri. N-ajunge, credem, să știi că utilajul produs de mîna ta pleacă în cutare colț al țării sau al lumii. Este important, desigur, dar nu totul. Calculul de care vorbeam mai sus nu necesită cine știe ce studii savante, ci puțină străduință, fie și din partea organizației U.T.C., de a explica fiecăruia ce drepturi, dar și ce obligații îi revin, și această muncă, evident, constituie o latură a activității politico-educative.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

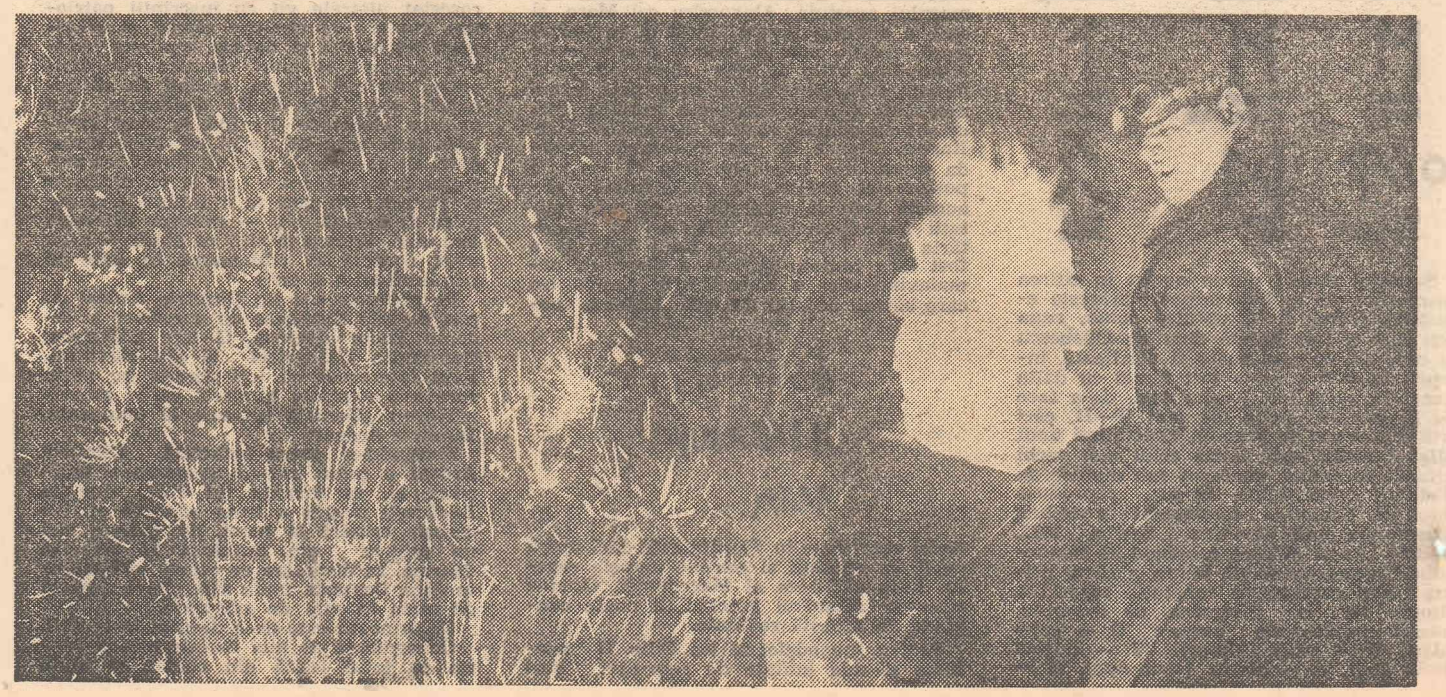

NICI PÎINE FĂRĂ MUNCĂ!“

„Cîți oameni îți lipsesc“, întreb. „Doi zugravi și o faianțară.“

Plouă mărunt și cald, umbrelele au înflorit pe străzi, în locurile unde de obicei bălțește apa, aceasta nu lipsește, la Piața Dorobanți se sapă un canal care taie strada, doi muncitori aruncă pămîntul, alți trei stau de vorbă cu lopețile pe umăr, pentru că — nu-i așa ? — se poate vorbi și așa, timpul să treacă. Mai încolo, în alt capăt al orașuluii pe Aleea Barajul Lotrului, printre blocurile ridicate acum 8—10 ani, se construiesc altele, ceea ce implică și noi racorduri la rețeaua electrică, la cea termică și de gaze, cu săpături numeroase care nu s-ar fi făcut dacă ar fi fost construite toate împreună de la început. „Facem într-adevăr zgomot, recunoaște maistrul Pantu Vasile, pe un șantier altfel nici nu se poate, motocompresorul numai și tot trebuie să meargă, chiar dacă vin cei de la blocuri și se pling“. Acesta împreună cu doi ucenici, unul (Nicu Trifu) din Teleorman, celălalt (Costică Asavei) din Vaslui, formează împreună o echipă de instalații sanitare și tot împreună își cumpără de mîncare de la BIG. Dacă mai stau unii, în timp ce ei muncesc ? „A, nu, înainte mai erau și din ăia care dormeau pe paliere și nu se trezeau decît la plată, azi însă nu prea mai sînt, fiecare vrea să-și cumpere o casă, o mașină, să aibă masă bogată“. Lîngă o baracă surprind un schimb de cuvinte între doi constructori : „Ăsta pleacă și nu se mai întoarce, zice unul, pleacă așa cum a venit, încărcat, că nu au vrut să-l descarce“. Într-adevăr, un camion plin cu plăci de beton iese din șantier patinînd pe noroi. „Ducă-se, zice celălalt, maistrul principal de lot Gheorghe Dănăilă. „Șoferul, îmi spune, a venit cînd macaragiul a luat pauză și ce voia el ? Să-l descarce și să piardă pauza macaragiul, ca să nu și-o piardă el. A plecat, dacă vine la 1 îl descărcăm, dacă nu, dă socoteală“. „Maistrul are 50 de ani, dintre care peste 20 de ani și i-a petrecut pe șantierele de construcții. „Cîți oameni îi lipsesc ?“ întreb și, cu foile în mînă, îmi răspunde : „Doi zugravi și o faianțară“. „Ei, cum ?, mă mir, lipsesc tocmai meseriașii care se caută pentru lucrările particulare...“, „Nu, zice, ăștia sînt slabi, știți doar că față de un zugrav bun, 3 slabi nici nu contează. Și printre ei sînt și lăutarii noștri de la ansamblu, ăștia lucrează 4 ore aici ca necalificați și pe urmă se duc la repetiție, la club. Ați fost acolo vreodată ?“ Nu fusesem, dar îl întreb de unde știe că nu lipsesc mai mulți, pe un șantier de construcție e doar mai greu de numărat, oamenii se mai acoperă, pe rînd, cînd pleacă după ciubuc, ba un zugrăvit, ba o faianță... „Nu. Asta se întîmplă numai cînd maistrul acceptă ca prezența să fie făcută colectiv de șeful de echipă. La mine însă se prezintă fiecare. Nu se prezintă, îl tai de la ziua respectivă“. De unde era scump la vorbă, maistrul pare că nu mai vrea să fie întrerupt : „În construcții, zice, dintre multe alte lucruri, două sînt principale : conștiința și utilajele care să ridice gradul de mecanizare. La acestea din urmă sîntem deficitari, încă mai cărăm cu circa și cu găleata. La conștiință e vorba de a combate dorința unora de a munci mai puțin, dar de a cîștiga mai mult decît merită. În construcții sînt și posibilități de a trăi necistit și nici noi nu-i întrebăm de cazier pe cei care vin la noi. Posibilități : de exemplu, la bolțurile împușcate nu există normă, pentru că nimeni nu știe care este duritatea betonului în fiecare punct, așa că, dacă nu are conștiință, omul sustrage din 100, 10 împușcături și le folosește în interesul lui. Pe urmă mai sînt materialele de masă care, și aici greșim, nu sînt conservate, stau în soare și ploaie (humă, ipsos, mozaic, ciment, cherestea), nepăzite (încuietorile sînt pentru oamenii cinstiți, hoții știu ei cum să le descuie) și fiecare poate lua cu traista și duce acasă sau în vecini. Și mai e o problemă : absolvenții școlilor noastre de calificare nu prea știu despre ce e vorba decît cînd vin aici, pe șantiere. Se sperie de muncă și pleacă, abandonîndu-și profesiile, altora nu le convine disciplina, o zi vin, trei dispar, peste o lună pleacă“.

Inginerul Dorin Certejan abia a predat un bloc de 6 nivele pe Dorobanți și a venit aici. De 5 ani lucrează în construcții, astfel el știe deja că, aici, fără oameni de încredere, lucrările ies prost. „Un maistru, zice, are 120 de oameni împărțiți în tot blocul, el nu poate să stea după fiecare ca să-l controleze. Dacă unul se grăbește, lacom de cîștig, și tencuiește 50 mp în loc de 15 mp cît e norma, atunci nu mai pune ghidajele și pereții ies strîmbi. Asta-i pîine fără muncă, fușerai. E drept, a fost o perioadă în care s-a neglijat aspectul calității, s-a mers pe cantitate, oamenii au sărit peste operații urmărind cîștiguri nemeritate. Normele sînt făcute astfel ca, lucrînd cu maximum de randament, să nu se depășească mai mult de 10 la sută. Dacă trec peste cifra asta, nu-i lucru curat, dar nici n-ai cum să spargi în urmă toate lucrările ca să-l prinzi. Deci trebuie să ai încredere și să-i deprinzi pe oameni să facă lucrări de calitate, să lucreze, să zicem, cu firul cu plumb“. Întreb : „Cine vi se pare însă că aici primește mai puțin ?“ „Cred că la tarifele de săpături și încărcare-descărcare s-ar mai putea umbla, sînt depășite. Ceilalți sînt plătiți la munca lor. Rămîne ca și ei să plătească prin calitatea muncii, încrederea pe care noi și viitorii proprietari de apartamente ne-o punem în ei.

IULIAN NEACȘU ■

Scaune, funcții, remunerații și... sancțiuni

Prin Decretul 297/1973, privind organizarea activității de cercetare și proiectare, se reglementează între altele și componența personalului din institutele de profil. „La noi, la Institutul de cercetări și proiectări pentru materiale de construcții, ne spunea tot Ștefan Năstase, economist în cadrul serviciului de organizare a muncii, ar trebui să fie doar zece ingineri de gradul I, dar avem 34 ! Este o situație dificilă, pentru că tinerii valoroși din institut nu pot fi promovați, neexistînd posturi libere. Situația asta poate dura și zece, cincisprezece ani, cine știe ?, și abia apoi vom putea scoate posturile la concurs !“ Să vedem despre ce fel de specialiști este vorba. De mai bine de cinci ani, precum se știe, institutele de cercetări și proiectări au trecut sub tutela unor mari centrale ale ministerului de resort, din respectivele centrale reducîndu-se în același timp, prin mai buna împărțire a sarcinilor și a muncii, o serie de posturi. Astfel, mulți ingineri cu experiență de producție au trecut direct în proiectare, cu remunerație corespunzătoare dealtfel nivelului atins la vremea respectivă, deci pe posturi de ingineri proiectanți I și II, șefi de secție, șefi de proiect, șefi de colectiv. Experiență corespunzătoare în proiectare nu puteau avea, chiar dacă activitatea și-au continuat-o în aceeași specialitate. Între cercetare, proiectare și execuție propriu-zisă rămîne totuși o diferență reală, un gol uneori greu de umplut chiar pentru cei cu multă bunăvoință. Să luăm și cîteva exemple, pentru a nu ne limita la nivelul teoretic al discuției: Șerban Dumitrescu, odată inginer șef la Întreprinderea de prefabricate „Progresul“, prin restructurare devenit șeful unui colectiv tehnologic; Vasile Dancea, pe vremuri mecanic șef la aceeași întreprindere, acum șef de colectiv în proiectare; Matei Iarca, inovator, a făcut bună treabă la Institutul de cercetări pentru transporturi (traverse de beton pentru cale ferată, grinzi pătrate pentru poduri etc.), azi e doar șef de proiect, se ocupă de activitatea de coordonare; Ion Zamfir, venit tot în urma restructurării, o vreme a făcut parte din consiliul de avizare a proiectelor, acum a fost schimbat la sectorul de invenții, dar va trece la alte probleme administrative; Constantin Dobrescu, un adevărat specialist în beton celular al institutului, a fost scos din Centrală, dar e mereu chemat să dea acolo o mînă de ajutor; Leonida Uzun, transferat, o vreme ca șef al colectivului de proiectare a utilajelor, inginer mecanic de meserie, e trecut la secția de cercetare, fără inițiativă și curaj în căutarea soluțiilor; apoi și Valentin Debău, și Nicolae Popescu, tot ingineri „moșteniți“ prin restructurare, și alții... Nu se poate spune că oamenii numiți mai sus nu muncesc și că, deci, își cîștigă **piinea fără muncă**, dar munca lor se reduce la activitatea de avizare, control periodic, uneori soluții pentru rezolvarea unor probleme, dar cam rar !

Inginerul Gheorghe Drăghici, zis „planșetarul“, are însă o poveste cu totul aparte. Lui, spun oamenii, îi aparține „teoria“ prezenței obligatorii a inginerului proiectant în fața planșetei — de unde și porecla pe care a căpătat-o! Încrucît este un om greu sociabil, a avut certuri violente în colectivele de lucru din care a făcut parte. Îl supăra radioul, îl supărau telefoanele, discuțiile, cafelele. Îl enervau cei care stăteau fără să lucreze, dar ținea să le-o și spună! Aflat pe post de inginer proiectant III, i se părea că, după muncă, ar fi cazul să promoveze cel puțin o treaptă — mai cu seamă că a sesizat de mult situația avantajoasă a unor „intruși“, veniți prin transfer și restructurare. A devenit și un „reclamagiu“! S-a adresat de 8 ori șefului de secție, de 4 ori în scris și de alte 4 ori verbal directorului institutului, a fost de trei ori în audiență la directorul general al Centralei și o dată la Ministerul Muncii, a trimis cîte un memoriu la Uniunea Generală a Sindicatelor din România, ministrului economiei forestiere și materialelor de construcții și la revista „Flacăra“... În urma conflictelor din secție, dezbătute de colectivul din care făcea parte, a fost sancționat cu micșorarea remunerației pe trei luni și mutarea disciplinară într-un alt sector, la vreo 12 km de casă ! ? Astfel, chiar cu minusurile amintite, Drăghici, pare acum un om care poate exemplifica destul de bine varianta „muncă și prea puțină piine“. Iată, ce spunea inginerul Mihai Anastasescu, unul din oamenii care, fiindu-i șef aproape 12 ani de zile, l-au putut cunoaște foarte bine: „Gh. Drăghici este un om valoros, după mine. Bun profesionist, îi place să se ocupe de noutăți, a făcut multe lucrări care au adus reduceri substanțiale în cheltuielile pentru import. Are însă meteahna de a nu se înțelege cu nimeni, mai cu seamă că se consideră un nedreptățit în privința remunerației după muncă. După părerea mea, toată povestea cu Drăghici este nedreaptă; el răbufnește uneori, e adevărat, cam tare — dar dacă stai și te uiți atent la tot ce spune, și ce vrea, nu se poate să nu-i dai dreptate! Poate că ar fi fost bine ca, în loc de sancțiune, să i se fi asigurat un loc de muncă mai liniștit, unde să se poată concentra și munci cum dorește“. Iată, în parte, ce a făcut Gh. Drăghici de cînd lucrează în institutul: „Autoclavă cu capac basculant“ (s-au executat 24 de bucăți după proiectul său, „Basculator hidraulic“ (primul din serie funcționează azi la Iași), „Omogenizator de șlam“ (pentru beton celular autoclavizat; înainte se importa, acum există în patru fabrici românești), „Reductor de curent pentru malaxor mobil“ (prin asimilare, se evită importul), „Moară cu bile de 10 000 litri“ (proiect realizat de „Unio“ Satu Mare, în al cărei nomenclator de export curent a intrat), „Semibride de fixarea lateralelor la turnarea panourilor mari“, „Mașină de tăiat beton celular autoclavizat“ (poate scuti de un efort valutar de circa un milion de mărci vest-germane)... Cîți membri ai institutului amintit se pot mîndri cu o asemenea panoplie de succese ? ! „De cîte ori aveam un proiect mai dificil de făcut — mai spunea Mihai Anastasescu — erau mulți care-l refuzau, dar Drăghici îl făcea ! Se dădea peste cap și tot găsea soluția, chiar dacă uneori nu era din specialitatea sa“. Și totuși, iată, scaunul cu eticheta „Gh. Drăghici“ a dispărut, sau și-a schimbat proprietarul !

De unde se vede că pentru echitatea muncii, sub frumoasa formulă „Nici muncă fără piine, nici piine fără muncă !“, aparențele înșală uneori...

DUMITRU GRAUR ■

românia în lume
lumea în românia

La Congresul de electrografie și efect Kirlian de la Sanremo a fost recunoscut în mod oficial marele avans pe care îl dețin pe plan mondial cercetările românești în domeniul electronografiei

Congresul a hotărît acordarea unui premiu special medicului Ioan Florin Dumitrescu, pentru cea mai valoroasă contribuție științifică.

Congresele de psihotronică (noua denumire pentru parapsihologie) au oferit de fiecare dată loc de întîlnire celor mai neașteptate și uluitoare comunicări bazate pe complicate și originale experiențe de laborator. Nu e mai puțin adevărat, însă, că ele constituie, totodată, o scenă deschisă și pentru interpretări și supoziții aflate la granița dintre real și fantastic, pentru speculații naive și pseudoștiințifice.

Cel de-al VIII-lea, desfășurat la Sanremo intre 23 și 30 iunie, intitulat „Congresul de electrografie și efect Kirlian", a beneficiat, mai mult ca oricînd, de comunicări bazate pe un solid travaliu de laborator, dominate de descoperiri ale biofizicii, iar în acest sens — așa cum s-a precizat și în concluziile congresului — aportul principal revine cercetătorilor români, reprezentați pe Riviera italiană de medicii Ioan Florin Dumitrescu și Dumitru Cămîrzan. A fost recunoscut astfel în mod oficial marele avans pe care îl dețin pe plan mondial cercetările românești în domeniul electronografiei Comunicările specialiștilor români au provocat o dublă senzație. Pentru prima dată în lume, imaginile obținute prin metoda doctorului Ioan Florin Dumitrescu au adus în fața ochiului omenesc o altă identitate a structurilor vii, prin obținerea unor electronografii generate de organele interne ale organismului uman (amănunte în numărul 8/1976 al revistei noastre) și tot pentru întîia oară imaginile realizate cu ajutorul aparatelor românești au izbutit să descifreze geneza și consecința celebrei „aure Kirliene".

„Cercetările din România — a ținut să declare în plen președintele congresului, prof. Lelio Galati di Genola — au ajuns la un punct mult, mult mai înaintat decît ale altora, făcînd inutile unele din realizările de pînă acum... Sîntem recunoscători doctorului Dumitrescu pentru onoarea care ne-a făcut-o, oferind Italiei posibilitatea de a vedea o nouă metodă, electronografia, metodă care obligă medicina oficială să țină seama de fenomenul de electroluminiscență, renunțînd la dictonul „nu aud, nu știu, nu vorbesc".

„Sîntem recunoscători, a declarat și un alt specialist în materie, dr. Erik P. Igenbergs, delegatul Republicii Federale Germania, că am putut lua cunoștință de stadiul cercetărilor întreprinse în diferite țări și în special de cele din România, noi pînă acum neștiind locul pe care ne găsim".

— Lucrînd aici în țară, împreună cu bunii mei colegi și colaboratori, ne-a mărturisit recent medicul Ioan Florin Dumitrescu — am fost pus la un moment dat în situația alergătorului de cursă lungă care se pomenește pe traseu singur, neștiind pe cine are în spate sau în față. Ascultînd comunicările de la Sanremo, am putut avea marea satisfacție de a constata că ne aflăm mult în fața plutonului mondial de cercetători.

Într-adevăr, comparînd harta electrică a organismului uman, dobîndită prin mijloacele electronografiei românești, cu obișnuitele imagini **electrografice** (termenul consacrat pe plan mondial), înfățișînd fragmente de plante sau învelișuri cutanate înconjurate de clasicul halou luminos — putem înțelege de ce realizările biofizicienilor români au provocat o atît de mare senzație la Sanremo. Analizarea și descifrarea zonelor de bioluminiscență au provocat de asemenea un puternic și neplăcut șoc amatorilor de senzațional, de speculații mistico-teozofice, tuturor celor care, comentînd „aura Kirliana", le place să vadă în ea un „nou corp energetic al organismului", o „emisiune vitală", „un corp din plasmă biologică", sinonimă cu eterul sau substanța astrală prezentă în supozițiile filozofice ale antichității. Comunicările biofizicienilor români au demonstrat, fără drept de tăgadă, că zona luminoasă compactă se datorează sursei de energie (de radio frecvență în cazul procedeului Kirlian) care determină obținerea unui mare număr de imagini ce se suprapun pe aceeași peliculă fotografică, realizînd un halou luminiscent omogen, celebra „aură". Lucrul a devenit evident în clipa în care fotografiile obținute în regim de joasă frecvență (procedeul Dumitrescu) au arătat că imaginile se diferențiază în funcție de valoarea energetică a electronilor din cîmp, că se pot realiza imagini fără descărcări marginale (deci fără aură) și care reflectă numai fenomenele electrice din interiorul organismului. Adio, deci, **misterioasei emisiuni vitale** țișnite din interiorul organismului, substanța comparată savant, ani la rînd, cu haloul luminos pictat de iconografi în jurul capetelor de sfinți.

Congresul a mai provocat o veritabilă surpriză stabilind data apariției primelor electrografii din lume. La 1892 au fost obținute asemenea imagini de către polonezul Jodko Narkiewicz, iar la 1910 de către cehul B. Navratil, deci cu 47 și, respectiv, cu 29 ani înaintea lui Feodor Kirlian, fapt stabilit documentar și de către cercetătorul sovietic Victor Adamenko într-un articol publicat în revista sovietică Tehnika Molodioji (decembrie 1975). A fost adus astfel un tîrziu omagiu unor înaintași celebri, pierduți în umbra anonimatului, necunoscuți și neînțeleși la data respectivă.

Lucrările prezentate de specialiștii români au permis de asemenea definirea și consacrarea termenului de **electronografie**, a cărui sferă cuprinde în exclusivitate realizări obținute de biofizicienii români : electronografiile prin ionizare, prin frînare și accelerare de electroni, prin scintilație, electronografia diagnostică și electronoviziunea. Aceasta din urmă, definind captarea imaginilor în circuite de televiziune, deci o electronografie dinamică, a constituit una din cele mai fantastice revelații ale congresului. Cu ajutorul aparatelor construite de grupul de cercetători, condus de medicul Ioan Florin Dumitrescu, avem astăzi posibilitatea de a urmări pe micul ecran imaginea electroluminiscentă a propriilor noastre organe interne.

Nu e de mirare deci că, într-o mare măsură, Congresul de la Sanremo a însemnat prezentarea și analizarea realizărilor obținute de biofizicienii români, iar conferințele de presă și-au concentrat interesul aproape în exclusivitate asupra acestor lucrări. Pînă în prezent au apărut articole consacrate electronografiei în ziarele Corriere de la Sera, La Stampa, il Tempo, l'Espresso. Sîntem, de asemenea, informați că lucrările prezentate de delegații țării noastre au fost amplu comentate în publicații de mare tiraj din SUA, Franța, R.F. Germania, R.S.F. Iugoslavia. Medicul Ioan Florin Dumitrescu a acordat de asemenea un interviu radioteleviziunii italiene (20 de minute) și care va fi transmis cu ocazia inaugurării primei emisiuni în culori a televiziunii din această țară.

În ultima zi a congresului, profesorul Lelio Galati a anunțat instituirea unui premiu special ce va fi acordat medicului Ioan Florin Dumitrescu, „un premiu inventat la repezeală, deoarece nimeni nu s-a așteptat ca la Congresul de la Sanremo să aibă loc asemenea comunicări excepționale". Iată un fragment din cuvîntul rostit la închiderea lucrărilor:

„Am atribuit un premiu special doctorului Dumitrescu pentru acele lucrări pe care le-au prezentat aici specialiștii români, lucrări care constituie o contribuție atît de importantă, atît de mare, atît de variată, încît se poate spune că efectiv știința a putut să facă un pas înainte, să îmbrățișeze direcții foarte diferite".

LIVIU TIMBUS ■

La Sanremo, intr-o pauză a congresului. În stînga, medicul Ioan Florin Dumitrescu, în dreapta, Lelio Galati di Genola, președintele „Congresului de electrografie și efect Kirlian" și Z. Rejdak (R.S. Cehoslovacă), președintele Societății internaționale de psihotronică.

Il romeno Dimitrescu, nella sua relazione, ha affermato che la elettronografia, applicata come metodo di indagine su trentamila pazienti, ha dato nel suo paese risultati molto più precisi di qualsiasi altro sistema diagnostico. Del resto — ricordano i parapsicologi — anche la termografia, metodo di diagnosi che mette in rilievo le differenze di temperatura del corpo umano, riportandole su lastre fotografiche, una volta era respinta dalla medicina e lasciata alla parapsicologia.

Esistono già due tecniche di impiego della elettronografia: una usa alti voltaggi (come nella originaria camera dei Kirlian), l'altra bassi voltaggi. Con questo secondo metodo si afferma che viene a mancare l'impatto violento fra gli elettroni fisiologici (quelli cioè emersi dal corpo umano) e gli elettroni emessi dalla macchina. Ciò consentirebbe di porre in rilievo quello che avviene all'interno del corpo umano. Attorno a tutto questo continuano a esserci da parte della scienza ufficiale polemiche.

La scienza sostiene che si tratta di semplici effetti fisici. Anche le diverse immagini che si formano sulle lastre riguardanti lo stesso soggetto, in condizioni diverse, vengono spiegate con ragioni di carattere prettamente fisico.

Gianni Migliorino

Comunicările biofizicienilor români au făcut obiectul unor numeroase comentarii apărute în presa mondială. În facsimil, un fragment dintr-un articol publicat în Corriere de la Sera.

30 de români la Kouang

Kouango este un sat. Cu copii mulți negri care se hrănesc singuri, în drum spr școală sau de la școală spre casă, c banane, portocale sălbatice, rădăcini c manioc și în general cu tot ce e viu fraged. De la Bangui (capitala Republic Centrafricane) pînă la Kouango sînt circ 700 de kilometri printr-un tunel de ierbu înalte (brusa) și numai 200 km pe ap în sezonul ploios ; în celălalt sezon, sece tos, apele scad cu șase-șapte metri, pin se văd pietrele.

Kouango are o mie de locuitori, feme bărbați, copii, foarte mulți copii, cum a mai spus. În Republica Centrafricană, c un teritoriu de trei ori mai mare decît c României și cu o populație cît a Bucu rештiului, Kouango este sat mijlociu Bărbații se ocupă cu vînatul : dau fo brusei de jur împrejurul unui culoar pri care trec fugind înnebunite animalele spe riate de incendii. Femeile fac copii și copii cînd nu sînt la școală dansează și cîntă

În urmă cu doi ani, prin tunelul d ierburi înalte și-au făcut apariția coloan de tractoare, combine, remorci, autoca mioane, mașini de teren și circa treizec de bărbați. Femeile și-au strîns copiii l piept și au dat voie bărbaților în față curioși să afle cu un minut mai devrem noul destin al satului unde au apucat s se nască. Mai tîrziu au apărut lumin electrică, necunoscută, barăcile, casele dispensarul, meseriile de tractorist, combi ner și șofer, brusa a fost și ea înlocuită pe o mie de hectare cu lanuri de bumbac au mai apărut banii cu tot ce se leagă de ei și un doctor pe care-l chema Nicolae Anton, medicul coloniei de români. Kouan ghezii au aflat apoi că numărul banilo este legat de cantitatea de muncă înma gazinată în baloturile de bumbac, dar mu ales de calitatea ei, ceea ce i-a mirat dar nu i-a descurajat. Lingă locuințele românilor pe care i-au îndrăgit repede kouanghezii au văzut apărînd grădini de zarzavat și au început să-i imite așa cum făcuseră pînă atunci în tot ce-i privea pe oamenii aceia care nu oboseau niciodată, nici măcar de la ora 10 în sus, cînd soarele Ecuatorului trimitea la umbră pînă și cămilele. Magazinele, puține la număr și pînă atunci aproape goale, s-au dovedit neîncăpătoare în raport cu noua putere de cumpărare a locuitorilor muncitori.

Cînd totul a fost gata, povestește doctorul Nicolae Anton, pe întinderea din junglă, acoperită acum de albul culturilor de bumbac, președintele Bokassa a fost timp de trei zile oaspetele coloniei de români. Și relatînd munca aspră a celor treizeci de români, sentimentele medicului se îndreaptă deopotrivă către kouanghezi, către nemăsurata lor poftă de viață și de lumină.

NICOLAE CRISTACHE ■

Participări și distincții pentru ceramiștii români

În aceste zile de sezon estival ceramiștii români participă la numeroase expoziții internaționale de prestigiu cu lucrări de certă calitate, care nu numai că au trecut cu bine în fața exigențelor unor pretenționase jurii, dar în unele cazuri au fost distinse și cu remarcabile premii.

Astfel, la Trienala internațională de ceramică de la Sopot din R.P. Polonă participă cu lucrări un grup de ceramiști români alcătuit din Costel Badea, Dragoș Gănescu, Radu Tănăsescu, Tereza Panelli, Magda Ciutac, Magda Iacabovits, Ioana Stepanov și Viorica Colpacci.

La Vallauris, orașul de olari din sudul Franței care și-a legat numele de arta de ceramist a lui Picasso și de renașterea acestei străvechi arte în condiții moderne, la Bienala de ceramică, într-o selectă participare internațională sînt prezenți și ceramiștii români : Costel Badea, Alexandra Gheorghe, Marta Iacabovits și Tereza Panelli. Exponatele acesteia din urmă au fost distinse cu prestigioasa „Diplomă de onoare a juriului".

ION TĂTARU ■

PREMIERĂ ROMÂNEASCĂ ÎN „ȚINUTUL APELOR TERMALE“

Ce știm și ce nu știm despre apă, în general, și despre cea termală, în special ? La prima vedere, s-ar părea că totul ne este cunoscut, dar — dacă am fi foarte sinceri — am recunoaște că ceea ce știm, fără posibilitate de tăgadă, este că aceste ape au o anume temperatură, sînt curative și ne ajută să ne refacem sănătatea, dacă suferim de... sau de... Numele unor stațiuni au devenit celebre tocmai grație bogăției lor în ape termale, iar dacă ar fi să stabilim o ordine a notorietății în materie, Băile Felix și-ar revendica, pe drept, întîietatea. Numai că, de data aceasta, va fi vorba despre cu totul alte surse și resurse de ape termale ca și despre alte multe utilizări ale acestora. Nu ne vom îndepărta însă de ținuturile bihorene : subsolul orașului Oradea și cel din împrejurimile imediate ale orașului de pe Crișuri, este bogat în rezerve de ape calde, adică foarte calde, pentru că termometrele cercetătorilor indică cifre desfășurate între 50 de grade Celsius și aproape 100. Documentar vorbind, întîlnim aluzii destul de concludente despre această avere subpămîntcană încă de pe la 1221, cînd zona Oradiei era denumită, într-un act bisericesc, drept „ținut al apelor termale“, iar prezumțiile care se fac ne duc în urmă cu peste 2 000 de ani, cînd se crede că au existat, în zonă, băi romane. De prin anii '60 au început aci foraje sistematice, iar primele concluzii arată că aceste zăcăminte, recent identificate, au valori supratermale. Îndată s-a pus problema folosirii multiple a noii bogății subterane, printre care capacitatea energetică a reținut atenția cercetătorilor care au și înscris, în acest domeniu, o premieră pe țară. Indiferent de supozițiile privind originea valorii geotermice a pămîntului orădean, printre care mai cunoscute sînt cele emise de Gr. Nechiti și Gh. Vasilescu, toți cei angrenați în cercetarea amintită sînt de acord cu migrația acestor ape „per ascensum“ ca și asupra debitului puternic al pînzelor de apă. Un simplu calcul făcut la un zăcămînt cu un debit de 65 000 mc pe zi arată că, prin folosirea lui în scopuri energetice, se realizează o economie de 400 tone combustibil convențional pe zi ! Aceasta pentru o temperatură de minimum 50 grade Celsius (dar trebuie ținut seama și de faptul că și sub 50 de grade Celsius apa poate avea diverse întrebuințări). Cercetări mai recente au ajuns la concluzia că bazinele subterane de ape termale din jurul orașului Oradea, ca și din teritoriul județului Bihor, au volume uriașe ce depășesc sute de mii de metri cubi.

Dintre cercetătorii preocupați de această problemă, am întîlnit, la Oradea, pe tînărul inginer Attila Bako, care, împreună cu Leontin Pescaru, Vasile Balaj, Gavril Pall și Lorant Szücs formează un nucleu uman angrenat în cercetare pe diferite direcții.

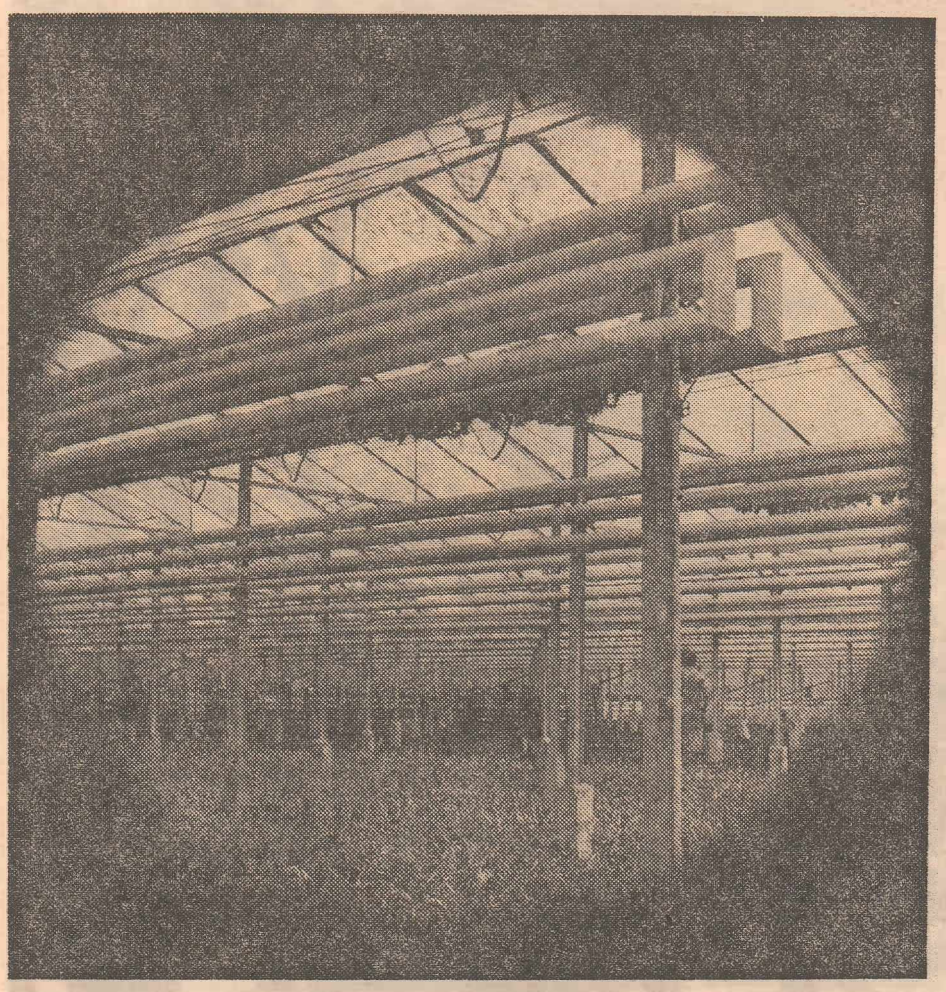

Prima seră care a beneficiat de forța energetică a apelor termale se află în drum spre aeroportul Oradiei.

NOUTĂȚILE SÎNT MULTE ȘI ELE SE ÎNMULȚESC MEREU

Ascultînd, citind și, apoi, vizitînd cîteva instalații, poți întocmi o lungă listă a utilizărilor apei termale, dintre care foarte multe, în premieră națională. Cea mai importantă ni se pare a fi cea energetică. Într-adevăr, din toamna anului trecut, numeroase apartamente din Oradea primesc căldură din sursa unui foraj executat chiar în vecinătatea noului hotel turistic „Dacia“, al cărui bazin de agrement oferă vizitatorilor posibilitatea unor băi calde, din aceeași sursă. Clădirea spitalului T.B.C. își primește porția sa de energie, tot din același sistem, ca și noul restaurant ori ștrandul municipal. Dar nu numai atît : apa caldă, încărcată cu valori curative, ajunge în locuințele cetățenilor ca apă menajeră, adică la robinete, astfel încît ea poate transporta la domiciliu baia întrebuințătoare pe care, altfel, ar trebui s-o faci la stațiunea Felix, iar cei care suferă de deranjamente ale bilei o pot consuma tot la ei acasă, în mod gratuit și ori de cîte ori li se recomandă de către medic.

— Desigur, ne spune inginerul Attila Bako, acestea sînt aspecte practice cu un grad de importanță cert, dar noi sîntem preocupați, în continuare, de aspectele științifice ridicate de noile descoperiri. Apa are temperaturi mari, pînă la 100 de grade uneori. Ea nu poate fi folosită decît după reducerea acestei valori calorice mari. Trebuie, prin urmare, răcită, dar prin sisteme noi, care să nu o devalorizeze, să nu-i scadă încărcătura ei de substanțe curative. Se știe că prin răcirea clasică, cu apă sau cu aer, structura chimică a apei are de suferit. De aceea, am pus la punct o instalație de răcire în circuit închis. Astfel, în urma solicitărilor, avute încă din 1969, apa din stațiunile vecine a fost adusă la o temperatură convenabilă tratamentelor, adică la 35 grade C, de la 49 grade. În același timp s-a rezolvat și problema reîncălzirii apei pentru a o face utilizabilă în dușuri, bucătării, spălătoare. Nu mai puțin interesantă mi se pare cercetarea și realizarea din ultimii ani în urma căreia, la Săcuieni, aproape de Oradea, s-a ajuns la folosirea apei termale în serele de tomate. Aci, există o centrală termică destinată serelor și energia combustibilului, să-i spunem tradițional, a fost complet înlocuită. Economii importante... de circa 1 230 tone pe an.

Tot la Săcuieni, s-a trecut la un experiment, pe cît de ...logic (acum cînd el a dat rezultate) tot pe atît de surprinzător : dacă această apă este potabilă de ce nu ar beneficia de efectele ei și animalele ? Astfel s-a constatat că porcii îngrășați la Săcuieni au primit bine hrana amestecată cu apă termală și că bînd-o în locul celei de la robinetele... clasice, au înregistrat creșteri în greutate, mortalitatea a scăzut, bolile căilor respiratorii de asemenea ! O serie de mici localități din județ, au acum bazine de agrement, cu apă termală : Ciocaia, Săcuieni, Tămășeu, Sînnicolaul de Munte... la Marghita baia publică este încălzită tot din aceleași resurse iar o mică seră de flori dă rezultate foarte frumoase, de cînd folosește apa termală... Noul cartier „Nufărul“ din Oradea a fost racordat la rețeaua de încălzire cu apă termală din 1975 (1 500 de apartamente).

Ce înseamnă, în planul economic, aceste substituiri ? Se pot face calcule concludente : 1 kg de combustibil convențional este egal cu o valoare termică de 7 000 giga calorii ; 1 kg de combustibil lichid corespunde unei valori de 9 500 g.c. ; 1 kg de lignit dă 2 200 g.c. Apa termală la 50 grade C corespunde unei valori de 2 500 g.c. Faceți substituirile respective și veți avea un tablou edificator.

Cea mai recentă utilizare a apelor termale : în... piscicultură ! Problemele care se pun aci pot fi rezumate la una singură de o importanță capitală : menținerea unei temperaturi ideale constante a apei din bazinele de reproducție și pe o durată anume. Utilizînd forajele existente, la crescătoriile de la Cefa, Radovani, Homorog și Tămășeu s-a constatat că maturarea reproducătorilor și predezvoltarea puieților s-au accelerat, astfel că, în loc de 50 de milioane de puieți de crap de 4—5 zile, cît se planificase, s-au obținut recolte de 80—100 milioane de exemplare ! La Cefa, de la 50 de tone anual s-a ajuns la 400 tone și se estimează că producția de pește la un hectar de luciu de apă va fi de 3 000 kg.

CÎMP LARG DESCHIS CERCETĂRII

Este la îndemîna oricui să constate surprinzătoarele și mai mult decît încurajatoarele rezultate obținute în urma studierii și utilizării multiple a valorilor incluse în zăcămintele de apă termală de la Oradea și din județul Bihor. Rezultatele acestea, însă nu reprezintă decît un început. Ne convingem de acest adevăr continuîndu-ne investigațiile la Consiliul municipal Oradea. În primul rînd, forajele existente pînă în prezent, aparțin geologilor și ele au fost executate din fondurile de cercetare. Exploatarea lor a reprezentat o inițiativă remarcabilă a gospodarilor bihoreni. Va sosi însă și ziua în care se vor deschide foraje speciale, destinate exploatării complexe a resurselor de apă termală. Dealtfel, există un subprogram național destinat acestei probleme și în care sînt cointeresate o serie de ministere și instituții din țară, din a căror colaborare va rezulta, neîndoios, un salt spectaculos în graficul utilizării multiple a acestei bogății subterane a țării. Județe ca Timiș, Arad, Satu Mare posedă un subsol de asemeni bogat în zăcăminte geotermale, iar cei din ultimul județ numit au și apelat la tovarășii lor din Bihor solicitîndu-le colaborarea. Primele foraje au și fost executate. Institutul pedagogic din Oradea are ca temă de cercetare componența chimică a apelor termale în scopul folosirii lor în industria farmaceutică. Întregul volum al apelor din zonă a fost omologat de către specialiști (acțiune îndeplinită, dealtfel, și pe plan național) astfel încît se știe, de pe acum, în ce măsură ele pot fi utilizate în alimentația populației, a animalelor etc. Toate forajele executate, pînă în prezent, au un program de exploatare, astfel încît aspectul științific este dublat de unul practic. Formațiunile socialiste din agricultură trebuie și pot să beneficieze de noua sursă de valori, în condiții materiale modeste, dar cu rezultate remarcabile. Probleme deschise sînt încă suficiente. Dintre ele reținem cîteva : transformarea căldurii în... frig, astfel încît apele să fie utilizate și în timpul verii, construirea de boilere de mare capacitate în vederea răcirii și acumulării apei ca și în scopul compensării variațiilor de debit și consum (unul de 150 mc s-a și realizat), găsirea și a altor consumatori de energie nou descoperită, astfel ca procentul de utilizare a apelor termale să se apropie de un plafon maximal ; uscarea fînului de toamnă, folosirea în topitoriile de cînepă, curățarea covoarelor, obținerea bicarbonatului de sodiu, captarea gazelor, extinderea în agrozootehnie și chiar — de ce nu ? — utilizarea în industrie a apei termale, în ciuda debitelor foarte mari pe care această întreprindere o presupune și, în ultimă analiză, găsirea de soluții pentru transportul acestei energii de la locul ei de baștină la cel al exploatării pentru că, în prezent, distanțele sînt încă mici iar folosirea puțurilor forate se face pe o rază oarecum limitată.

Nu ne îndoim că pe postamentul deja existent la Oradea, pe pasiunea celor angrenați acolo dar și în alte orașe ale țării, în acțiunea de cercetare și aplicare a forței energetice a apelor termale, se poate edifica o puternică și fructuoasă acțiune de valorificare intensivă, la nivel național. Scurta vizită făcută la Oradea ne dă dreptul să sperăm.

MANOLE CÂRȚAN ■

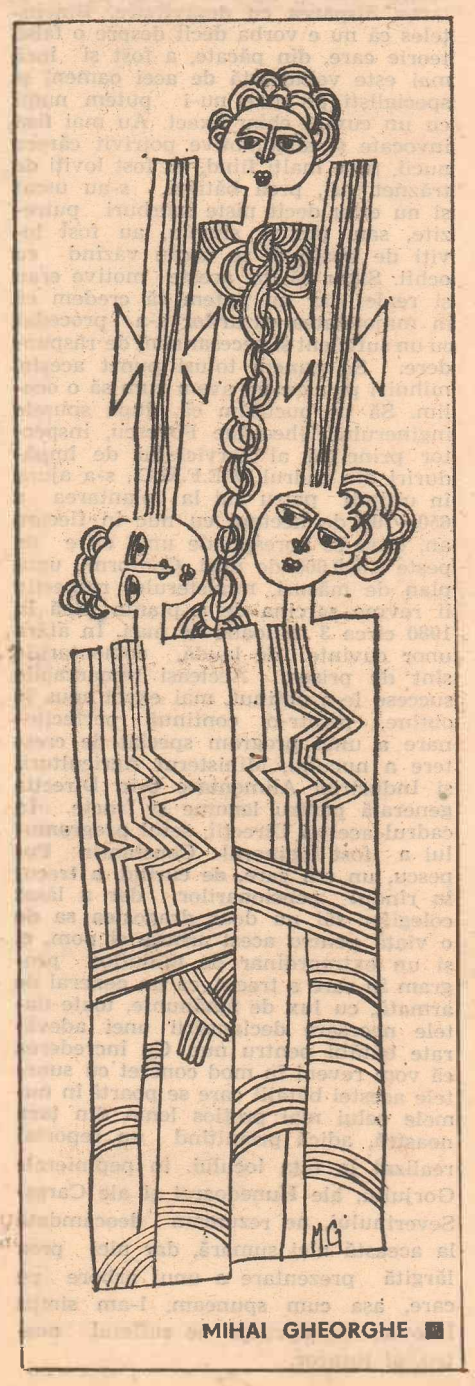

MIHAI GHEORGHE ■

Inginerul Attila Bako ghidîndu-ne prin oraș în căutarea apelor termale, ajunse din turnul alăturat (un foraj închis în acest fel) în casele oamenilor, în bazinele orașului, în dispensare.

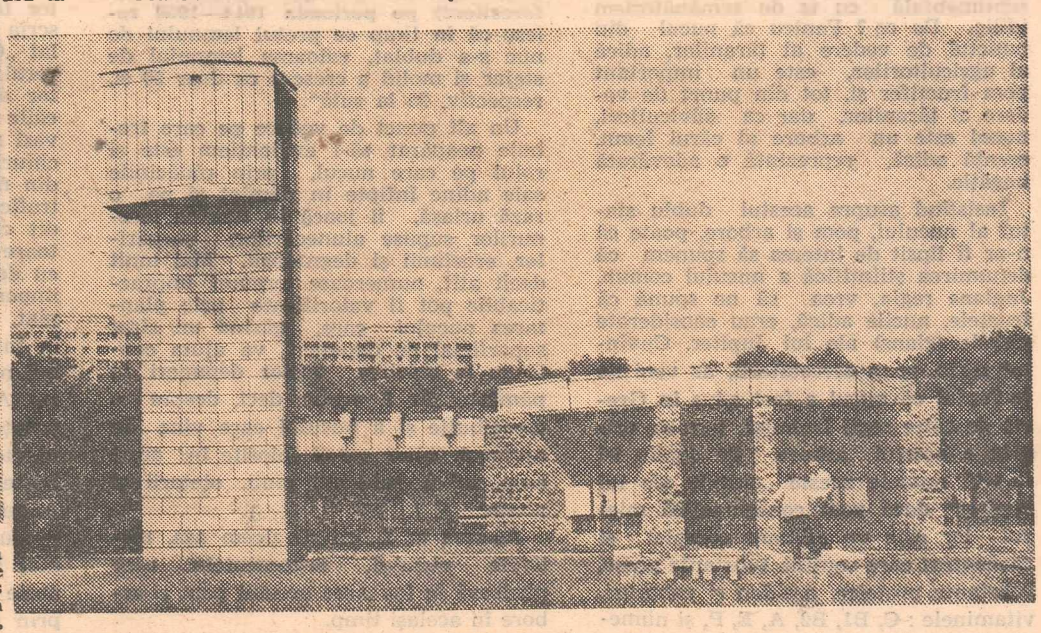

Un contraargument la teoriile conform cărora sub plantațiile de nuc n-ar mai crește nimic, nici iarba măcar!

NUCUL, UN ARBORE URGISIT, DIN NOU UN COPIL AL SUFLETULUI NOSTRU

(Urmare din pag. 1)

obștești, ci și copacul crescut întîmplător la marginea satului, pe o pajiște, sau copacul din fundul grădinii, ori din curtea omului, adumbrind-o cu răcoare deasă vara, în lunile de arșiță. Aș mai spune că în gospodăria unui om nucul era și încă mai încearcă să fie o legătură între generații, aproape fiecare gospodar simțindu-se obligat să-nlocuiască la timpul potrivit cu un nuc tînăr și frumos nucul bătrîn pe care-l sădise cu zeci de ani în urmă bunicul sau străbunicul său. Bineînțeles că nu este vorba doar despre o pornire pur sentimentală cu iz de semănătorism idilic. De ce ? Pentru că nucul din punctul de vedere al țăranilor, adică al agricultorilor, este un important pom fructifer și, tot din punct de vedere al țăranilor, dar ca silvicultori, nucul este un arbore al cărui lemn, esență adică, reprezintă o adevărată bogăție.

Insistînd asupra acestui dublu statut al nucului, pom și arbore, poate că n-ar fi lipsit de interes să spunem că denumirea științifică a nucului comun, Juglans regia, vrea să ne spună că fructele, nucile adică, erau considerate ghinde (glans) ale lui Jupiter. Cuvîntul regia, spun cercetătorii, ar veni de la faptul că nucul a fost adus în Grecia de către regii Iranului, țara de origine a acestui arbore. Pe deplin își merită numele aceste „ghinde ale lui Jupiter" dacă vom consemna că miezul lor este un aliment complet și concentrat care conține substanțe grase, substanțe proteice, amidon și zaharuri, vitaminele : C, B1, B2, A, E, P, și numeroase săruri minerale ca fosfor, calciu, fier. Valoarea calorică a unui kilogram de miez de nucă este de 6 450 de calorii. Din miezul de nucă se extrage un ulei de calitate superioară folosit în alimentație, în industriile farmaceutică și a vopselelor și în diverse ramuri ale tehnicii.

În ceea ce privește valoarea lemnului de nuc, adevărat aur pentru industria de mobilă, transcriu dintr-un studiu pe care inginerul Gr. Colpacci, un mare iubitor al nucului, l-a publicat în 1971 : „Din studiile făcute în Franța asupra evoluției prețurilor la nuc, stejar și molid (principalele esențe forestiere) pe perioada 1914—1958 reiese că în timp ce prețul lemnului de nuc s-a dublat, valoarea lemnului de stejar și molid a crescut cu doar 50 și, respectiv, 25 la sută".

Un alt punct de vedere pe care trebuie neapărat să-l evidențiem este și rolul pe care nucul, prin rădăcinile sale adînc înfipte în pămînt și pe o rază uriașă, îl joacă în fixarea terenurilor supuse alunecărilor, surpărilor, eroziunii și degradării. Mai mult decît atît, numeroase terenuri impracticabile pot fi valorificate prin plantarea nucului care, găsind un strat superficial de depuneri, va ajuta continuu la mărirea acelor depuneri de pămînt. Ar fi vorba, deci, despre o contribuție și a nucului care vine în ajutorul altor specii folosite în acest scop, adică salcîmii, pinii, oțetarii și altele.

Acestea ar fi, ca să zicem așa, motivele nucului, argumentele care pledează în favoarea acestui pom și arbore în același timp.

Se cuvine, înainte de a trece în revistă starea actuală și perspectivele nucului în țara noastră, să facem următoarea remarcă : în Franța, ca și în toată lumea, unde existau la un moment dat aproape 100 de milioane de nuci, s-a ajuns în ultimul timp la un fond de numai 30 de milioane de arbori. Există, cu alte cuvine, o adevărată foame de nuc, industria de mobilă solicitînd în cantități nelimitate fantastica materie primă pentru obținerea mult căutatelor furnire de nuc. Țara noastră, posesoare a unui însemnat fond forestier de nuc, a simțit acest fenomen de împuținare a nucilor încă din secolul trecut. Iată ce scria în anul 1892, într-un articol intitulat „O avuție care se pierde", profesorul P. Antonescu, un aprig apărător al bogățiilor țării : „Pe mai toate căile noastre ferate, nu este zi să nu vezi mai multe vagoane pline cu trunchiuri luînd drumul spre frontieră... din nefericire, se practică acest soi de trafic internațional fără să se fi gîndit cineva măcar, ce măsuri ocrotitoare sînt de luat spre a nu se pierde cu desăvîrșire acest tezaur a cărui importanță, în viitorul cel mai apropiat, noi, întocmai ca niște profani, în înțelesul cel mai strict al cuvîntului, nu știm să o apreciem." Profesorul Antonescu se referea la jefuirea județului Gorj, vestit în țară și în străinătate pentru calitatea excepțională a bușteniilor de nuc de prin aceste părți. Această continuă despoliere a făcut ca fondul forestier al acestui județ, estimat la o recoltă de nuci (fructe) de peste 2 000 tone anual, și aflîndu-se prin pădurile sale de nuci printre județele fruntașe ale țării, să ajungă în 1969 pe locul 23. Îmbucurător este faptul că în ultimii ani, adică începînd din 1971, în județul Gorj cultura nucului, aflată în grija atentă și minuțioasă a celor două ministere care au ca sarcină refacerea patrimoniului național al nucului (Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare și Ministerul Economiei Forestiere și a Materialelor de Construcție), a înregistrat succese remarcabile care într-un timp relativ scurt vor readuce primatul nucului în acest județ. Și pentru că nu întîmplător am vorbit despre eforturile ce se fac aici pentru reașezarea nucului, să amintim și rezultatele deosebite obținute în județele Caraș-Severin, Vîlcea, Timiș, Maramureș, Satu-Mare și Hunedoara, adică exact vetrele de sol și climă în care altădată nucul forma uriașe păduri. Mai mult decît atît, acestor județe li se adaugă cu bune perspective, adică masive plantări executate într-un timp record, județele Buzău, Tulcea, Dolj și Neamț.

Se prevede ca pînă la sfîrșitul anului 1980 în fondul forestier și în unitățile agricole de stat numărul nucilor să ajungă pînă la 8 milioane, ceea ce ar însemna o adevărată refacere a nucului care și în țara noastră, dacă nu ne ascundem după deget, a avut o perioadă nu tocmai fericită. Ar fi destul să spunem că în urmă cu 12 ani a a fost emis un decret conform căruia nimeni nu avea dreptul să taie nici un nuc dacă nu prezenta în prealabil dovezile clare că pentru un nuc tăiat a plantat alți trei nuci. Ei bine, deși a existat acest cadru legal (reîntărit și prin H.C.M. 342/1971) de ocrotire și stimulare a plantării nucilor, de la 4 milioane de nuci cîți existau atunci, în 1964, s-a ajuns la un fond total de aproape trei milioane de nuci. Ne punem întrebarea, în mod firesc, cum de s-a putut înregistra o astfel de scădere a nucului ? Menționăm că au fost tăiați cu precădere nucii aflați în unitățile agricole de stat și nu cei aparținînd gospodăriilor individuale, de unde se trage concluzia că s-au eliberat cu mult prea multă ușurință adeverințele de tăiere a nucilor. Aș aminti aici una din surprizele pe care un inginer agronom a avut-o într-o livadă unde a numărat nu mai puțin de 60 de nuci tăiați pe motivul că fac prea multă umbră și, zice-se, sub umbra lor nu mai creștea nimic, absolut nimic, pînă și iarba dispărea cu desăvîrșire. Bineînțeles că nu e vorba decît despre o falsă teorie care, din păcate, a fost și încă mai este vehiculată de acei oameni și specialiști pe care nu-i putem numi cu un cuvînt chiar exact. Au mai fost invocate și alte motive potrivit cărora nucii, prea înalți fiind, au fost loviți de trăznet, ori, prea bătrîni, s-au uscat și nu erau decît niște scorburi putrezite, sau, pur și simplu, au fost loviți de boală și se uscau văzînd cu ochii. Sigur că da, aceste motive erau și reale, dar nu putem să credem că în majoritatea cazurilor s-a procedat cu un suficient și necesar simț de răspundere. Să punem totuși punct acestei mîhniri pe care nu avem cum să o ocolim. Să ne bucurăm că, după spusele inginerului Gheorghe Popescu, inspector principal al Serviciului de împăduriri din cadrul M.E.F.M.C., s-a ajuns în ultimii patru ani la plantarea a 650—700 de hectare cu nuc în fiecare an, ceea ce corespunde unei cifre de peste 2 300 000 de nuci. Conform unui plan de măsuri, ministerului respectiv îi revine sarcina de a planta pînă în 1980 circa 3 milioane de nuci. În afara unor cuvinte de laudă, comentariile sînt de prisos. Aceleași remarcabile succese le-a obținut, mai exact spus le obține, printr-o continuă perfecționare a unui program special de creștere a nucului, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare prin Direcția generală pentru legume și fructe. În cadrul acestei Direcții, șeful programului a fost inginerul Constantin Popescu, un om care, de curînd, a trecut în rîndul pensionarilor, dar a lăsat colegilor săi nu doar dragostea sa de o viață pentru acest arbore și pom, ci și un extraordinar de minuțios program în care a trecut, ca un general de armată, cu lux de amănunte, toate datele necesare declanșării unei adevărate bătălii pentru nuc. Cu încrederea că vom reveni în mod concret cu sunetele acestei bătălii care se poartă în numele celui mai prețios lemn din țara noastră, adică promițînd un reportaj realizat la fața locului, în pepinierele Gorjului, ale Hunedoarei și ale Caraș-Severinului, ne rezumăm deocamdată la această nici sumară, dar nici prea lărgită prezentare a unui arbore pe care, așa cum spuneam, l-am simțit întotdeauna aproape de sufletul nostru, al tuturor.

FAPTELE ȘI VORBELE

Cînd zicala nu se prea potrivește

Se zice că tăcerea e de aur. Dacă într-adevăr așa stau lucrurile, cunosc o categorie de literați care, sigur, adună bogății fabuloase. Controlul averilor să se considere sesizat ! Mă gîndesc la alcătuitorii de ediții critice, munca lor rămînînd îndeobște aproape cu totul necomentată. Revistele noastre literare găsesc loc să vorbească de vrute și nevrute. Că cineva (Vladimir Drîmba) a scos, pînă azi, trei volume ale unei ediții excelente din Heliade Rădulescu, republicînd, pentru întîia oară, texte foarte puțin cunoscute și de mare preț, nu știrnește nici cel mai mic zgomot.

Recenzenții au trecut în vîrful picioarelor și pe lîngă truda depusă de N. D. Ursu, spre a face să apară, îngrijite cu o rară pricepere, operele lui Asachi.

Nu de mult, regretata Elena Piru, Paul Cornea și Roxana Sorescu au pus la îndemîna cititorilor corespondența dintre Bogdan Petriceicu Hasdeu și cele două Iulii, soția și fiica sa. Sînt 366 de scrisori inedite care compun un pasionant roman epistolar, început printr-o dramă conjugală și sfîrșit cu stingerea precocelui vlăstar al ilustrului scriitor.

A incitat eventual acest volum extraordinar prin valoarea lui de sursă biografică, document psihologic și literatură admirabilă, propriu-zisă, condeiul recenzenților noștri ? Da de unde ! Sprințarele pene au stat și de astă dată nemișcate în călimări, ca nu cumva să tulbure, scîrțiind pe hîrtie, respectul silențios datorat unor asemenea lucrări. De ar fi să ne luăm după dicton, cu atîta tăcere, aurul s-a adunat în jurul lor grămadă. Numai că ridicîndu-le somptuoase lăcașuri funerare, ca mormintele regilor cretani.

Dar să lăsăm gluma, întrucît tinde a lua, pe cît se vede, o turnură macabră !

Auzim mereu voci care cer instrumente serioase de lucru în cercetarea istoricoliterară, ediții critice, documente, facsimile ale manuscriselor rare ș.a. Cînd asemenea deziderate pornesc să fie împlinite, recompensatorul aur al tăcerii aproape absolute se așterne mărinimos peste ele. Mulți își închipuie că a întocmi o ediție solidă dintr-un autor clasic, a transcrie exact niște manuscrise și a le adnota, sau a scoate la iveală documente literare inedite e o treabă ușoară și poate să o facă oricine ? Habar n-au ei cîtă competență, răbdare, erudiție, acribie critică și experiență implică.

Chiar reducînd-o doar la volumul muncii și încă presupune un travaliu istovitor, infinit mai mare ca osteneala reclamată de o recenzie zglobie sau scoaterea panglicilor pe nas în nu știu ce articol „eseistic".

Să luăm atunci puțin din aurul tăcerii care înconjoară munca alcătuitorilor de ediții și să-l împărțim autorilor atîtor volumașe precare, discutate aprins.

Dacă nu de alta, dar măcar ca să aplicăm și aici principiul echității socialiste.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

ESEU

Viitorul poeziei

Care este viitorul poeziei în societatea industrială ? Iată o întrebare ce tulbură multe spirite. Răspunsul este de cele mai multe ori descurajant : poezia n-are nici un viitor, tehnica înghite arta, știința înlănțuie, domină imaginația și poezia, fiica imaginației, n-are în față altă perspectivă decît aceea a propriei dispariții. Încercarea studenților contestatari din occident de a o reabilita în mica lor revoluție din 1968 (L'imagination au pouvoir !) n-a schimbat prea mult cursul unui proces, după mulți, ineluctabil. Poezia se pregătește să moară, în ierarhia de valori spirituale din acest sfîrșit de veac ea și-a pierdut locul pe care l-a deținut cu demnitate și strălucire secole de-a rîndul ! Un poet și o conștiință a epocii noastre, Pierre Emmanuel, se întreabă într-un eseu dacă poezia este sau nu **o artă muribundă ?** și tot el răspunde prin altă întrebare : noțiunea de viață interioară și-a pierdut, oare, orice sens ? („La table ronde", nr. 205/1965). Admirabilă întrebare, ea descurajează pe cei descurajați de soarta poeziei, pentru că numai dacă admitem că viața interioară a omului nu va mai avea în viitor nici o însemnătate, că omul va fi înlocuit de obiecte, numai atunci putem admite ideea că poezia trebuie să dispară. Însă sînt semne că omul nu va ceda atît de ușor, că omul nu va deveni, totuși, un obiect terorizat de alte obiecte, că, în fine, sînt speranțe că omul nu va fi prizonierul forțelor pe care el însuși le-a creat ! Care sînt aceste semne ? Nevoia omului, în primul rînd, de a fi el însuși și de a gîndi la condiția lui. Nevoie, apoi, de spiritual. Arta va satisface, așadar, setea omului de absolut, dorința imperioasă de a privi dincolo de limite. Poezia este religia laică a omului modern. Putem spune atunci că atîta vreme cît va exista omul va exista și poezia. Cum arată, și mai ales : cum va arăta ea în acest ultim sfert de secol ? Nici o profeție nu poate fi sigură la acest punct, arta are un itinerar imprevizibil. Cred, totuși, că în imprejurarea în care omul este confruntat azi în lume cu fenomene de ordin social și politic, poezia viitorului nu va putea fi decît o expresie a curajului și a demnității omului de a fi, cu alte cuvinte: poezia va regăsi limbajul ei direct și-și va întoarce din nou fața către cititorul pe care multă vreme l-a ignorat și de care a fost, fatal, ignorată. Privind istoria literaturii, observăm că la sfîrșiturile de veac reapare de obicei gustul pentru stabilitate și cultul pentru perfecțiunea morală. Va renaște, cu alte cuvinte, interesul pentru idealurile clasice. Se va reaprinde, oare, flacăra lor în ultimele decenii ale secolului nostru, secolul prin excelență al revoluțiilor, al marilor mutații în conștiința omului ? Nu știm, sigur este doar că multe din miturile pe care poezia le-a ironizat în deceniile anterioare (mitul naturii, mitul existenței rationale) revin în poezie și că din confruntarea cu valorile societății industriale arta va trage învățăminte utile. A le ocoli nu este cu putință, a se întoarce, cum visează unii, la vechi formule naive, sentimentale, este o aberație. Poezia viitorului va fi, probabil, expresia unui nou umanism, acela care împacă într-o sinteză superioară omul și universul de care el s-a înstrăinat.

EUGEN SIMION ■

Capcanele idilismului

Sirop, pășunism, roz-bonbon sau roz simplu, trandafiriu, idilism, edulcorare sînt cuvinte ce revin din cînd în cînd în comentarea literaturii pentru a defini peiorativ cărți. De obicei sînt vizate cărțile contemporanilor ; uneori, fenomenele sînt apreciate ca atare postum.

O caracteristică a concepției idiliste constă în faptul că ea produce opere scadente. Idilismul nu e pozitiv decît în planul imediat al unei politici culturale. În secolul XVII apar numeroase alegorii galante cunoscute încă de specialiști prin autori și titluri, dar de nimeni citite. Nu alta e situația literaturii idiliste crescute monstruos într-o epocă eroică, de mari frămîntări și contradicții, care e aceea a primilor ani ai socialismului. Atunci se scriau poezii de tipul „Plugul, strungul și condeiul au pornit să chiuie, / Și-au pus flori la pălărie și văzduhul țiuie", iar unii tipăreau cărți jenante despre începuturile cooperativizării agriculturii, epocă ce reapare în adevăratele ei semnificații abia prin volumul al doilea din **Morometii,** prin romanele și nuvelele lui Ion Lăncrănjan sau ale lui D.R. Popescu. Este evident că azi o asemenea concepție nu este proprie literaturii noastre.

Există însă și idilismul raportat la trecut. Romanticii fugeau de un prezent precar și se refugiau în feerii istorice. Lucrul e lesne exemplificabil, de la Novalis la Eminescu. Varianta modernă răstoarnă datele problemei : se construiește un trecut idilizat pentru a sprijini prezentul. Acest tip de idilism apare exact din aceleași motive ca și cel amintit la început. E bine ca în această privință să nu se uite marea lecție shakespeariană și, desigur, experiența noastră : Sadoveanu l-a dat pe Ștefan cel Mare, dar și o capodoperă intitulată **Zodia Cancerului,** ca să nu mai amintim de prima dezvoltare magistrală a unui subiect istoric de către Negruzzi. Istoria s-a făcut și cu evenimente comice, ambigui uneori, complexe în orice caz prin semnificații. Nu pot uita povestirile despre Dracula și nici postura lui Matei Basarab în timpul răscoalei seimenilor ; în sfîrșit, citind dezvoltările biografice contemporane în sensul idilismului istoric, nu pot evita să-mi aduc aminte și de aspectele uneori promiscui ale marilor figuri, a căror eludare nu le face pe acestea mai mari, dar le privează în orice caz de complexitate și oferă material de polemică pentru viitorii demistificatori... În genere, literatura contemporană a refuzat un asemenea idilism, cel puțin prin cele mai importante cărți ale ei : **Princepele** și **Delirul.** În poezie, aceleași eforturi le-au făcut Ioan Alexandru și Adrian Păunescu.

Evident, există și realități umane pentru care idilismul constituie forma cea mai adecvată de realizare literară. Universul copiilor este un asemenea spațiu, în care avem opere remarcabile, de la Ion Creangă, trecînd prin Ionel Teodoreanu, pînă la Fănuș Neagu. Idilismul este contrar pragmatismului adulților, dar rămîn și pentru aceștia zone afective favorizate : natura, eventual armonizată cu erotismul. Dar și aici dozajul e inefabil : între marea artă a lui Eminescu din **Luceafărul** și kitsch-ul feeric al romanței.

Orice literatură echilibrată știe cum și în ce măsură trebuie să-i permită existența.

MARIAN POPA ■

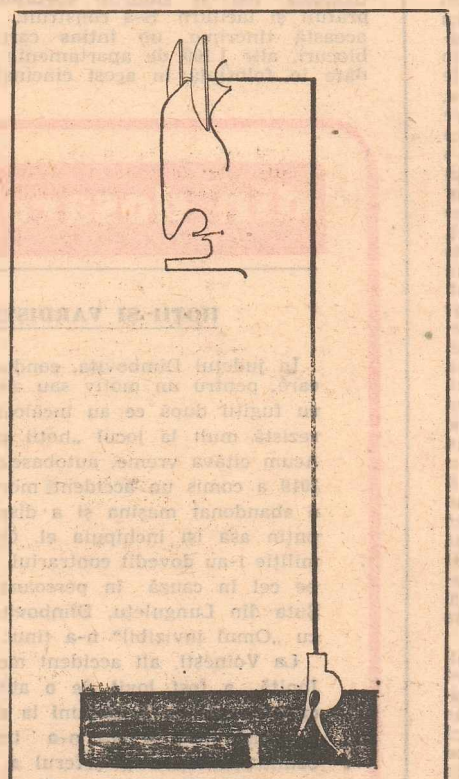

Poetul NICOLAE DRAGOȘ văzut de SORIN POSTOLACHE — caricatură expusă la salonul tinerilor caricaturiști — iulie 1976

CRONICA LITERARĂ

MIRCEA IORGULESCU:

Al doilea rond

Al doilea volum al criticului Mircea Iorgulescu readuce în discuție chestiunea **istoriei literare** la care, pe față sau în secret, lucrează astăzi toată lumea. Dintre metodele mai clare de pregătire, una este aceea a lui Al. Piru, care se apropie de sinteză, întocmind mai întîi un șir de vaste panorame critice, pe genuri literare, a doua este cea a lui Eugen Simion, care preferă să înceapă cu o schiță de ansamblu, făcută la nivelul adevăratelor valori literare de azi. Ambele metode ignoră deocamdată „intriga" și, de aceea, atît panoramele lui Al. Piru, cît și sinteza lui Eugen Simion sînt cărți fără „acțiune", în care putem însă bănui istoria literară de mîine.

Dar pregătirea unei sinteze trebuie înțeleasă și altfel. Istoricul literar român are „superstiția" inițierii, el acceptă să treacă, înainte de „a scrie", printr-un șir de **„probe"** și de dificultăți, și lucrul acesta trebuie interpretat, firește, ca o dovadă de conștiință literară și de curaj. G. Călinescu a dat chiar cîteva indicații clare despre **acest „ritual"** de pregătire, recomandînd o adevărată probă a clasicilor, indispensabilă și prealabilă oricărui alt demers. Înainte de a scrie o istorie literară, mică sau mare, Călinescu ne-a dat monografia vieții și a operei lui M. Eminescu, Ș. Cioculescu pe aceea a vieții lui Caragiale. Toți criticii de după război au „acceptat" acest program, din care, firește, nu trebuie să facem o regulă inhibatoare și, pentru a da numai trei exemple, I. Negoițescu și E. Simion au scris despre Eminescu, iar N. Manolescu despre Titu Maiorescu.

Cum procedează Mircea Iorgulescu ? El lasă să se înțeleagă că a împrumutat metoda de lucru a lui Lovinescu, autor al mai multor volume și ediții de **Critice,** pînă la sinteza de istorie literară din 1926—1929 și al unei (să nu uităm !) foarte clare **Istorii a civilizației române moderne.** Dar curios este felul de a înțelege această metodă. În realitate, **Al doilea rond** este o carte de foiletoane, încadrate într-o ramă insuficientă de istorie literară, un amestec de recenzii și de considerații cam plate despre **istorie, revoluție, puterea populară** și despre **dictatura proletariatului.** Nevoia de „acțiune", intenția de a judeca literatura în devenire, altfel spus, de a propune un scenariu de istorie literară, sînt vizibile peste tot în această carte, dar dacă privim în spatele cuvintelor, **istoria** lui Mircea Iorgulescu este un fel de balaur cu șapte capete, un monstru care mănîncă din cînd în cînd copii și care lasă apoi pe toată lumea în pace.

Tipică lucrare de pregătire, **Al doilea rond** trebuie judecată, desigur, nu numai pentru ceea ce promite, ci și pentru ceea ce este. Dar și din această ultimă perspectivă, cartea e lipsită de unitate. Izbitoare este diferența de ton și de înțelegere în interpretarea criticii, a prozei și a poeziei, și contrastele acestea sînt atît de mari, încît sîntem siliți să ne întrebăm dacă nu este vorba, în fond, de o diferență de aptitudine. Mircea Iorgulescu este sintetic și clar în cazul criticilor, care sînt, totuși, cei mai nedreptățiți, excesiv de analitic și de subtil în cazul prozatorilor, bombastic și sentimental cînd e vorba de poeți („patrie a sufletului pierdută", „cameră a sufletului obscură", „teritoriul eternei melancolii"). Cele mai bune capitole sînt cele despre critici (Adrian Marino, Al. Piru, E. Simion, M. Martin, M. Ungheanu), dar nu în sensul exactității lor, ci în acela al posibilităților pe care le oferă pentru a înțelege personalitatea celui care le scrie. Mircea Iorgulescu este un critic cu o bună informație de specialitate (epoca de după 1940), atent la jocul forțelor literare, îngăduitor cu istoria, pe care o înțelege foarte repede, dar intolerant cu scriitorii care, în felul lor, o fac, un critic care, deformat de exercițiul de a scrie prea des despre cărțile mediocre, riscă să piardă perspectiva valorilor adevărate, regretă cînd laudă și, dacă totuși o face, este tentat să-și ia cuvîntul înapoi.

FLORIN MANOLESCU ■

săcele, o lume de fier și de pământ

(Urmare din pag. 1)

faltul cotidian cu un pas istoric, dimensiunile noi, complexe, adesea copleșitoare prin noutate și prin întindere, sub care respiră, trăiește și crește timpul nostru, înlăturind tiparele vechi, spărgînd carapacea secolelor, degajînd mereu și mereu, din prezent, viitorul. Nu numai „Electroprecizia", dar o întreagă centură de fabrici și de uzine, dominată de coloșii Brașovului, flancată de esplanade de blocuri și de construcții moderne, îmbrățișează Săcelele de pretutindeni, încercuind vechiul sat și deschizindu-l, în același timp, spre toate zările. Viața de azi a Săcelelor este viața unui puternic centru muncitoresc, coloana lui vertebrală sînt fabricile, privelișteа lui dominantă sînt fabricile, respirația lui sînt marile coșuri industriale, pămîntul lui e un pămînt ferecat în fier. Cît trebuie să ari pe dedesubt, ca să dai de vechile drumuri ale oierilor ? Statisticile demografice ale orașului ne avertizează că, din cei 36 000 de locuitori, doar 600 mai sînt țărani și, dintre ei, doar un număr infim mai păstrează seama și știința oilor. 8 000 de oameni ai Săcelelor lucrează în noile sale fabrici și instituții urbane, alți 8 000 se deplasează zilnic la Brașov, fiind muncitori, tehnicieni și ingineri în uzinele de acolo. În cei 36 000 de locuitori ai orașului se cuprind, spun aceleași statistici, și vreo 11 000 de „flotanți", oameni veniți din toată țara, chemați de noile industrii ale locului. În primăvara anului trecut, la alegeri, s-au prezentat în fața urnelor din Săcele oameni din 38 de județe, deveniți săceleni peste noapte.

În biroul tovarășului Ion Beceanu, primarul orașului, am asistat, cu citeva zile în urmă, la o discuție, antrenînd vîrfuri conducătoare ale obștei, pe tema denumirilor ce trebuie date noilor străzi ce lărgesc teritoriul urbei. (În treacăt fie zis, acest teritoriu, cel administrativ, al orașului, lățit mereu în ultimii ani, numără azi nu mai puțin de 242 kilometri pătrați !). S-au propus denumiri de flori și de arbori („Brînduselor", „Paltinului" etc.), s-a încins o aprinsă discuție horti-floricolă, pe care autorul acestor rînduri, martor întîmplător și neavenit, n-a îndrăznit s-o spargă decît tîrziu, într-o pauză de liniște și de oboseală a inspirației celorlalți : „Dar o stradă sau un drum al oierilor există ?" Cei prezenți m-au privit mirați, apoi au surîs, trecînd peste întrebare ca peste o glumă. Au surîs, mi s-a părut, puțin jenați, ca niște oameni în toată firea ce se sfiesc de amintirile unei foarte îndepărtate copilării. Cît de îndepărtată este, însă, această copilărie ? Și cît din mîndria noastră istorică, mîndria oamenilor care, de fapt, trăiesc într-o nouă istorie, se poate simți jignită acceptînd și încorporînd cealaltă istorie, originară, arhaică, din care venim ?

În muzeul etnografic din Săcele (clădire din 1543, fostă „Casă a dijmelor", restaurată în 1804), printre vetre dacice de fiert și ciocănit metalul, smulse din pămînt cu zguri cu tot și așezate în vitrine ca niște imense bucăți de rocă în care doarme timpul, printre străvechi unelte ale oierilor, printre costume, podoabe și arme arhaice, am descoperit, pe un perete, două fotografii. O figură de femeie, sub care scrie : „Țărancă săceleană, portret în ulei de Mișu Popp". Alături, portretul unui bătrîn, cu aceeași laconică explicație : „Țăran săcelean, sec. XIX" Dar cine sînt, de fapt, acești doi fără nume, acești anonimi (cel puțin pentru generația zilei de astăzi) ai acestor locuri ? Femeia din portretul lui Mișu Popp e Mărioara din neamul Popea, stirpe străveche, istorică, de oieri și de „economi de oi", neam cu genealogie de cronică, vechi ca și timpul, dar purtător și iubitor al unei civilizații superioare, deschis și setos de afirmare, prin drepturile-i arhaice și prin progenitura lui culturală mișcată de ambiția doctoratelor la marile universități românești și europene, în scopul unui apostolat național și social. Doi tineri din neamul Popea, frații Radu și Neagoe, au fost, studenți fiind, tribuni în oștile lui Avram Iancu. Ulterior, Neagoe, fiu de mocan, a ajuns membru al Academiei române. Celălalt „anonim", țăranul din veacul trecut, este, la fel, o figură ilustră, el s-a numit Gaițan Bucur din Satulung, el învățase drept și filozofie la Cluj și, la tîrla de oi a lui taică-său, în Bărăgan, el citea, spune istoria locului, „în limba lor pe autorii latini".

Acești oieri ai Săcelelor, acești ciobani cu sarici mițoase, cu ițari strîmți, cu opinci și cu cușme dacice, sînt ctitorii unei opere, deopotrivă istorice și culturale, ce s-a dovedit decisivă în menținerea unității noastre de neam, de grai, de cuget și de simțire. Ei au crescut oi, dar au crescut și au păstrat, de fapt, un duh și o limbă. Păscindu-și turmele, ei au înfăptuit o sinteză. Ca să înfăptuiască această sinteză, ca să stringă ghem toate firele ce duceau către „Miorița", ei au bătut cu pasul toate pămînturile acestei țări, din Transilvania în Moldova, din Muntenia în Dobrogea, întemeind și acolo sate, acoperind, în „pendulările" lor păstorești, în succesivele lor descălecări, o arie în care recunoaștem astăzi o matrice a duhului și a spiritualității noastre. „Înaintea deputaților care vorbesc în parlament — scria cu cîteva decenii în urmă Simion Mehedinți — înaintea ziariștilor care scriu la gazetă, a istoricilor care culeg fărîme de documente și a filologilor care scriu dicționare la Academie, unirea au făcut-o veac după veac marii învățători de la stînă, care mînau oile în strungă, strecurau laptele în zăgilnă, îl fierbeau în căldare, îl făceau caș, urdă sau ce mai știau ei să facă. De la un capăt la altul al munților, acești minunați filologi au lucrat sute și sute de ani la închegarea limbii și la înfiripare neamului românesc într-o singură unitate etnică".

Acum, vechea civilizație și cultură a mocanilor săceleni e doar un fapt de istorie. Acum, această civilizație tace, tac, în muzeu, bîtele încrustate ale oierilor, tac fusele și furcile sculptate, tac chiupurile de lut pentru păstratul untului la stînă, tac figurinele de lemn ce chemau slobozirea ploilor, tac, uneori, epoci întregi, epoci ale unei istorii potrivnice ce fereca buza omului, dînd unor exegeți de ocazie putința să compenseze livresc lacuna prin speculație și metafizică. Acum, Săcelele evocă o lume care nu mai există, care, de fapt, nu mai există de mult, cu care menținem relații numai prin mijlocirea exponatului de muzeu, a memoriei sau a documentului de arhivă. Acum, patru din cele „șapte sate" sînt oraș, alte trei vor deveni la fel, acum, și nu ieri, emblema locului o dă industria, acum, și nu de ieri, emblema sau stema acestor locuri, tăiată în formă de frunză, nu e o frunză din codrii Birsei, ci inima unui faur, a unui meșter al fierului. Inginerul Gheorghe Rișnoveanu, șef de secție la „Electroprecizia", ca și maistrul Stelian Fulga Comșa, secretarul Comitetului de partid al uzinei, sînt oameni ai locului, neam de mocani, cei ai lor au umblat cu oile, dar sînt, tot aici, printre cei ai locului, oameni care, de generații, n-au știut ce-i o oaie, nu s-au rezemat niciodată în vreo bîtă, ci numai în coada ciocanului ce îndoaie și modelează fierul. Săcelele de ieri n-au avut industrie („industria" locului, spun statisticile, număra, înaintea războiului, doar 30 de muncitori), dar sute și mii de oameni luau calea Brașovului, a industriilor de acolo, procesul fărămițării și al slăbirii obștei oierilor fiind o realitate anterioară acestei epoci.

Ce se mai păstrează, totuși, din vechiul sat, din vechea-i înfățișare, din vechea-i istorie ? Aparent, nimic. Populația orașului de astăzi, amplificată amețitor într-un sfert de veac, e o populație tînără, parcă sfidînd, și prin vîrstă, istoria, căruntețea ei. La „Electroprecizia", 75 la sută din muncitori sînt, mi se spune, tineri de 21—22 de ani, băieți și fete. Multe fete, multe tinere femei, îmbrățișînd profesii ce țin de rigorile și de exigențele acestei vremi. Notăm acest ultim detaliu, ca pe încă un contrapunct istoric. În Săcelele sau „Sătcelele" de pînă mai ieri, notează un cronicar al locului, prof. dr. Ion I. C lase, fetele și femeile trăiau „într-o parațiune orientală" : „...Petreceri cu suri se făceau doar la munte, aici ve doar cele măritate... Treceai pe str din Satulung și ziceai că nu te vede meni, te vedeau însă babele, neves fetele... Mai la fiece casă erau găuri me făcute în stobor sau poartă, prin mai ales fetele se uitau"... În afara m de tineri muncitori (peste 5 000 trăin noul cartier al „Electropreciziei"), în lile, liceele, liceele industriale și inv mîntul profesional din Săcele sînt as alți 5 000 de elevi, din care jumătate se spune, fete. O populație tînără, c cu larma, exuberanța și dinamismul dezgheață nu numai zidurile școlilor uzinelor, dar și zidurile vechiului prăfuit și taciturn S-a construit, per această tinerime, un întins cartier blocuri, alte 1 100 de apartamente vo date în folosință în acest cincinal, s

din dosarele

HOȚII ȘI VARDIȘTII

În județul Dîmbovița, conducăto care, pentru un motiv sau altul, cu fugiții după ce au încălcat leg rezistă mult la jocul „hoții și va Acum cîtăva vreme, autobasculant 3019 a comis un accident mortal. a abandonat mașina și a dispărut puțin așa își închipuia el. Organ miliție i-au dovedit contrariul, iden pe cel în cauză în persoana lui Șuta din Lungulețu, Dîmbovița. P cu „Omul invizibil" n-a ținut.

La Voinești, alt accident mortal. Ioniță a fost lovit de o autobas care circula cu defecțiuni la sisten iluminat. Nici o oră n-a trecut comiterea faptei și șoferul a fost perit. Este Ștefan Popa din Voine gajat al Trustului de construcții ir ale din București.

Cel mai „isteț" s-a crezut Dumi

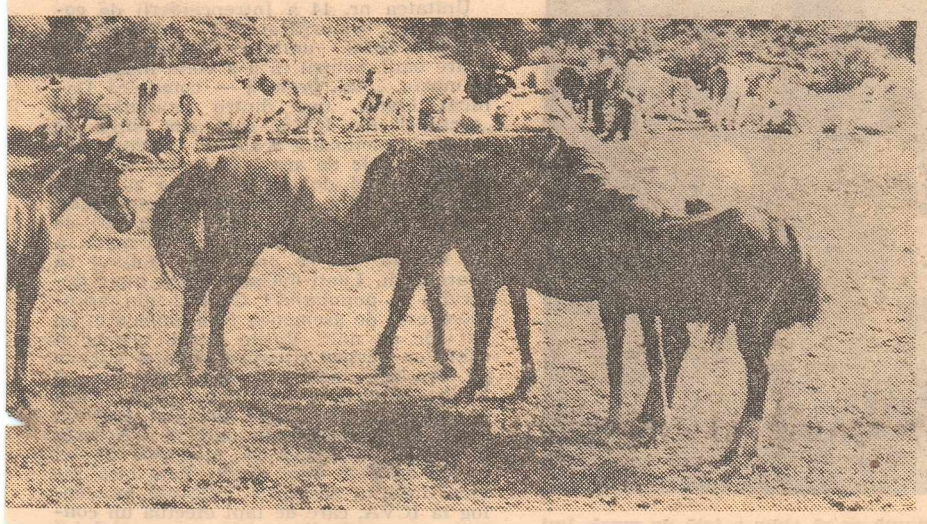

struit și se construiesc școli și licee, matografe și cluburi, case ale culturii, așuri de sănătate, de recreere, de sport. ul se înnoiește din temelii, fruntariile iparele vechi ale locului se sparg me- nu numai geografic, orizontal, ci pe ticală, nu numai cantitativ, ci calitativ. par sau se retrag în umbră — în umbra riei, ca și a priveliștii — nu numai ele patinate de vreme, cu porțile lor vechi și grele, multe din ele monu- nte de artă, ascunzînd întinse grădini păpușoaie, cu straturi poetice de crăițe busuioc, dar dispare un ritm, cîndva otit în pasul turmelor de mioare. Și și... Cît mai rămîne din el, din vechiul n, îngînînd ritmul de astăzi al vieții ului — atît de viu, de bogat, de frene- — cu bătăi care să pună surdina unui p permanent, unui timp istoric ?

să-i căutăm, pentru asta, pe cei din nă țărani și oieri ai Săcelelor, atîți cîți sînt. Vom face, pentru asta, un popas la o margine a orașului, către Brașov. Vom străbate, după aceea, din nou Săcelele, ca s-o apucăm, printre lanuri de sfeclă și de cartofi, spre Tărlungeni.

La marginea orașului, spre Brașov, e sediul C.A.P.-ului din Săcele. Aici, ne spune Balint Andrei, președintele, „s-au retras bătrînii", aici, adaugă el, „s-au retras pămîntul și oile", s-a retras sau s-a refugiat, cu alte cuvinte, istoria, cu îndeletnicirile ei străvechi, eterne, aici sînt ultimii șase sute, din miile și răsmiile ce vor fi fost, cîndva, țărani și oieri ai Săcelelor, purtătorii duhului și ai existențelor de demult. Sînt, cum spuneam, acești șase sute de inși, niște bătrîni, media lor de vîrstă e de 60 de ani, unii au 70, brigadierul de cîmp Ioan Vaida are 72, președintele Balint ține, în ce privește vîrstele celor șase sute, o contabilitate nu mai puțin atentă decît cea privitoare la recoltele de cartofi sau la „șarja de miei" a primăverilor. „Iarna asta, din noiembrie pînă prin martie, mi-au murit, zice el oftînd, vreo 30 de bătrîni"... Golul lăsat de ei rămîne gol, tinerii nu vin la cîmp, nici la oi, ei se fac muncitori de înaltă calificare, ingineri sau tehnicieni la Săcele sau la Brașov. Balint muncește, deci, „numai și numai cu bătrînii", și totuși acest C.A.P pe care-l muncesc bătrînii, pe care-l conduc și îl rostuiesc bătrînii (Balint e și el un om cu părul alb), e, în toate privințele, un model. E un C.A.P. întins (8 000 hectare), celebru pentru grîul său, pentru recoltele sale de sfeclă, celebru mai ales pentru cartofii săi (el produce doar cartofi de sămînță, i se mai spune de aceea și „fabrica de cartofi a Brașovului"), celebru pentru cele o sută de hectare cultivate cu mac (o mare sursă de bogăție, dar și o cultură extrem de pretențioasă !), celebru pentru oile sale (18 000 de oi, locul I pe județ la natalitate), pentru vitele sale (anul trecut, 150 de litri de lapte peste plan, la fiecare vacă furajată), pentru valoarea înaltă a normei convenționale (anul trecut, 47 de lei), pentru succesele sale pe toate planurile. Desigur, un cuvînt important, decisiv chiar, l-a spus și îl spune în toate aceste succese mecanizarea. C.A.P.-ul are o zestre tehnică foarte bogată, cooperatorii sînt destul de bogați și de bătrîni, deci de luminați, ca să știe să apeleze, pentru fertilizarea pășunii alpine sau a altor pămînturi, la serviciul (nu tocmai ieftin !) al aeroplanului sau al elicopterului, așa cum au știut, la timpul potrivit, să tragă peste prăpăstiile munților cablul unui funicular, ca să aducă din tîrle laptele proaspăt și fără pierderi. Ei nu mai colindă munții cu oile ca pe vremuri, munții vin singuri la ei, se adună cuminți între cablurile funicularului, sub umbra de libelulă gigantică a elicopterului, și totuși acești oameni, acești stăpîni ai munților și ai cîmpiilor, rămîn ceea ce sînt, adică niște bătrîni. Niște bătrîni, e drept, din neamul lui Popea sau Găitan, dar niște bătrîni, niște brațe slabe. Ei, desigur, știu asta, și totuși ei ambiționează să facă să înflorească în roade ale pămîntului un pămînt dominat de turnuri industriale. Ei ambiționează să păstreze aici, pe acest pămînt, un mod de integrare a universului și de relație cu timpul ce, aparent, cel puțin în această lume a fierului, s-a perimat. Dar de modul acesta de muncă, de viață și de creație au nevoie — și vor avea ! — și locul, și oamenii lui, și țara. Ei știu acest lucru, ei și cei ai lor, cei ce i-au premers, cei ce azi surîd palid și fără nume în fotografiile din muzee, au făcut, de cînd se știu, acest lucru, această ispravă a mîinilor și a cugetului prin care istoria lor, a locului și a țării, a fost continuă, prin care lumea de ieri a trecut în azi, prin care lumea de azi trece în mîine. Ei se vor duce, ei vor lăsa în urmă un gol, dar oamenii care vor veni, aplecîndu-se asupra acestui gol, scormonindu-l înfrigurați cu instrumentele științei și tehnicii, vor da nu de un vid cu tărîmi de fier, ci de rădăcini ale muncii și vieții, care, oricînd, vor înflori.

La Tărlungeni, primarul comunei, Benedek Zoltan, îmi vorbește despre un „plan de acțiuni" privitor la urbanizare, plan, spune el, compus din „24 de acțiuni sau probleme" (regularizări și îndiguiri de ape, asfaltări și „modernizări", construcții de blocuri și extinderi ale capacităților de industrie ale locului etc.), plan din care, adaugă cu mîndrie, „14 puncte sînt deja rezolvate, celelalte 10 sînt în curs". Sînt și aici, în comuna ce înglobează trei din celebrele „șapte sate" ale Săcelelor, oameni care, de generații, n-au știut ce e sapa sau ce e oaia, sînt, între cei 8 000 de locuitori, 2 800 de navetiști, muncitori la Săcele sau la Brașov. Ei pleacă, în zori, cu autobuzele, unii cu automobilele proprii (105 automobile în sat), ei se întorc tot așa, ei nu simt pămîntul sub tălpi decît pe spațiul infim dintre poartă și scara casei, dar soțiile lor lucrează în C.A.P.-uri, ei înșiși, cînd au un răgaz, le ajută. Ei mai cresc încă oi, le mai dau încă ciobanilor („stîna obștească" a Tărlungenilor numără încă vreo 3 000 de mioare), ei se mai îmbracă duminicile în vechiul port, ei, deci, cînd izbesc cu uneltele, cînd fac să scrîșnească fierul în mașinile și modernele cetăți metalurgice, lucrează ascultînd cu o ureche a sufletului și tălăngile, logodind cele două unde sonore, ridicîndu-le la altitudinea perfecțiunii, făcîndu-le să plutească pe toate zările.

De fapt, oricît ar părea de paradoxal, în această epocă de mari prefaceri industriale, de mari mutații în viața oamenilor, oamenii, pentru prima oară, devin ai satului și ai gliei, glia și satul devin ale lor. Cîndva, pentru ei, pentru oierii Săcelelor, satul era doar un punct de plecare, o tabără provizorie, o adresă a neamului, pierdută în cosmos, un priveghi pentru morți, un adăpost pentru vii, cînd viața și vremile le erau potrivnice. Cîndva, satul era doar un punct de plecare, cîndva, viața lor era doar pe drumuri, spre Bărăganul cu ierburi grase, spre bălțile Ialomiței, ale Brăilei, spre Dobrogea. Munții, pe-aici, prin Țara Bîrsei, au fost locuiți de cînd e lumea, ei colcăiau de oameni și turme pînă pe creștete, erau munți „icumenici", munți umani, dar, covîrșiți de păduri, ocoliți de soare, erau săraci în pășuni, pășunile le erau sărace. Soarele, pe aici, pe versantul de miazănoapte al munților, cade doar seara, lumea de-aici e o lume rece, ei plecau să caute soarele și belșugul ierburilor pe aiurea. Ei, acum, fertilizînd și pămîntul din șes, și munții, și-au cucerit, de fapt, pentru prima oară, o vatră, o așezare stabilă sub picioare, o temelie teafără pentru zidire și pentru viață.

Muncitori tineri sau bătrîni țărani, ei împodobesc cu dragoste și pricepere această vatră, ajutînd timpului vechi să se lege de timpul tînăr într-un aceeași bătaie de artere, al cărei sunet se aude distinct pînă departe, în viitor.

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

...iției, ale procuraturii, din boxa acuzaților

ob din Liteni, Suceava, care, pe șoseaua Branițte — Moara Nouă, Dimbovița, a făcut zob o bicicletă pe care se aflau Ion Păun și soția. Iacob a părăsit autoduba pe care o conducea și s-a dus întins la miliție în chip de... reclamant. Cică i s-ar fi furat mașina, iar el, bietul, solicită ajutorul miliției ca s-o găsească. După prinele cercetări, Dumitru Iacob n-a mai apărut pe post de reclamant, ci în cu totul alt rol. S-a aflat că băuse zdravăn la Titu și că, după această „rundă", s-a întîlnit — dacă ne putem astfel exprima — cu soții Păun, pe șoseaua sus-menționată. Bine cel puțin că nu s-a terminat ca în filmul lui Bardem „Moartea unui ciclist"

TRIFOIUL AVEA TREI FOI

Un tractor condus de Teodor Prus se îndrepta spre centrul comunei Blajel, Sibiu. Pe strada 23 August a depășit un grup de copii care se jucau, cînd, deodată, unul din ei se repede spre remorcă pentru a trage din ea trifoi. Este însă călcat de roata din spate a remorcii. Astfel a murit Cristian Danca de patru ani.

Părinți, supravegheați copiii la joacă ! În mijlocul străzii trifoiul n-are niciodată patru foi

DOSARUL NU ERA MEDICAL

Ioan Căprariu din Hodoș, Timiș, care executa o pedeapsă de opt ani și șase luni închisoare a solicitat întreruperea executării pe motiv că suferă de o boală gravă. Autoritățile, înțelegătoare, i-au satisfăcut cererea, pentru a-i permite să se interneze la spital. După ce a părăsit închisoarea, s-a dovedit însă că pe drum bolnavul mai cumulase o afecțiune, care nu figurează în tratatele medicale : el a fost depistat de miliția județului Arad în timp ce fura un autoturism. A apărut deci un nou dosar Căprariu. Și nu e medical.

A COBORÎT DIN TUB ȘI A URCAT ÎN DUBIȚA

„Pe data de 26 aprilie 1975, la orele 22, am venit, de la Tg. Jiu, cu o mașină de ocazie, la Rîmnicu Vîlcea, să mă întîlnesc cu o fată. Dar fata nu s-a prezentat la locul dinainte stabilit. Atunci, mie mi s-a făcut cam urît și am început să umblu prin oraș, fără rost, prin parc, neavînd ce face. Am umblat așa pînă la ora 21 și 30 de minute..."

Ce s-a întîmplat mai departe cu Ștefan Bordei, aflăm din procesul verbal de constatare... „la fața locului, adică în holul de la intrarea din spate a magazinului „Cozia", pe un tub de ventilație și aerisire, s-a găsit numitul Ștefan Bordei, fiul lui Ion și al Arigliei, născut la 21 iulie, 1951, în Pesteana-Jiu (Gorj), care declară că a comis furtul de bijuterii și bani, de la raioanele bijuteria și menaj : 19 ceasuri de mărci diferite și 542 lei. În total 17 222 lei".

Bordei a coborît din tub și a urcat în dubiță.

„MI-A FOST FRICA DE SOCRU-MEU"

„După inventar mi s-a descoperit o lipsă de 37 071 lei. După calculul făcut, din acești bani să-mi fi însușit, cred, 10 000—15 000 lei. Mai mult, nu. La cîteva zile după terminarea inventarului, contabila Maria Caba mi-a spus să merg la președintele comisiei, Dan Turcuș, să-l rog să refacem ultima listă de inventar. Adică să trecem mărfuri în valoare de 37 071 lei. Turcuș, om rău la suflet, n-a vrut. Atunci, Caba zice, fă, Florico, o factură către bufetul cantină „Chirtag" și în loc de marfă predai bani : hai că am să vorbesc eu cu Nagy". Dar Caba n-a vorbit cu Nagy și nici eu n-am scris factura. Zice iar Maria Caba : „vorbește, Florico, de ce stai, cu socru-tău, cu nea Dumitru Munteanu, și fă o factură fictivă către el, ca să acoperi lipsa". Socrumeu e gestionar la restaurantul „Piatra Craiului". Dar eu n-am întocmit nici de data asta factura, că mi-a fost frică de socru-meu" (Din declarația inculpatei Floarea Munteanu, fostă gestionară la cooperativa de consum zonală Aleșd).

N. GRIGORE MARAȘANU ■
LIONEL NIȚESCU ■

fără prejudecăți despre

PRESTĂRILE DE SERVICII PENTRU POPULAȚIE

Vineri după-amiaza, în marginea unui oraș ce trece încă drept un cartier al Bucureștiului : Balta Albă. Depășesc firma pe care scrie corect Dacia Service și intru astfel într-una dintre unitățile prin care U.A.-Pitești le dă o mînă de ajutor posesorilor de Dacii 1300. Admir cîteva mașini, care, de vreme ce sînt la intrare, aparțin unora dintre cei care lucrează aici și privesc cu melancolie la altele care de curînd s-au hîrjonit pe șosele și acum zac bolnave în curte, așteptîndu-și rîndul la „diagnoză" cum văd că scrie pe un geam. La un ghișeu, amabil, tehnicianul Costin Dragu mă invită „să intru pe afară" și chiar asta și fac, deși insistența plină de subînțelesuri a portarului mi-amintea de ce-mi povestise un automobilist necăjit : „acolo nu ai voie să intri dacă te vede vreun șef lîngă mașină îți aruncă un „afară" de parcă ai accelera direct pe tine. Cînd mi-am scos mașina, am văzut că nu mai avea ceva, a portieră, am făcut gălăgie și unul s-a dus la altă Dacie, a scos ce-mi lipsea mie și mi-a dat-o." În alte locuri poți intra, aici nu ! Fiind destul de tîrziu, n-aș putea spune că în ateliere se desfășurau cine știe ce operații, cîte un cetățean, în halat sau nu, fuma liniștit „Kent"-ul care în unele locuri se pare că nu lipsește, cum nu lipsesc țigările Carpați în altele. O pereche își împacheta la loc o bară de protecție spate care, ca și cele pentru față, nu se prea găsesc și sînt, hai să zicem, „împrumutate" de la unul la altul, atunci cînd nu se poate face rost de ele !

— Nu se găsesc nici aripi și nici măști de față, recunoaște maistrul Marin Mareș, ori fără materiale nu facem față, clienții așteaptă iș mai pierd și răbdarea unii...

— Cam după cît timp și o pierd ?

— După o lună, maximum

— Dar cu R.331, R 025 și R.28 ce-i ?, întreb eu cam enigmatic

— A, da, exclamă tehnicianul, cu „roșurile" astea e o întreagă poveste. Umblăm cu cerșitul la „Policolor", asta-i. Cum prindem un client zgîriat pe nuanțele astea îl trimitem acolo, poate are relații.

— De ce să aibă relații ?

— Să facă rost de nuanțele astea. Sînt patru-cinci nuanțe...

— Și vernilul 61, intervine maistrul.

— Și

Urmează o discuție din care înțeleg că : 1) „Policolorul" a livrat U.A.P -ului vopsele pe care nu le produce în serie. 2) Că acestea (vopselele) nu sînt omologate. 3) Că nu au, firește, stabilit prețul comercial în magazine

— Mai mult (mi se spune), nouă aici ne trebuie vopsele de retuș, nu de cuptor, ca la U.A.P !

— Aha, dar uzina din Pitești n-are nici un amestec în întîmplarea asta care-i face pe cei ce și-au luat mașini vopsite cu R-urile astea și le-au zgîriat să-și caute „relații" la Policolor ?

— N-are, îmi răspund toți cei de față.

— Dar Dacia vopsită cu Roșu 28 cînd a fost lansată ?

— Acum vreo 4 ani, mi se răspunde.

— Și atunci ?

Bineînțeles, amîndouă întreprinderile sînt, pentru cei ce au preferat „Daciile" colorate astfel, fără să se gîndească o clipă că acestea ar putea fi și luate drept tablouri dintr-o expoziție vinovate. Nemaivorbind că „a face rost" din laboratoarele „Policolorului" se numește cu totul altfel. Și, întrebăm — dacă tocmai cel ce îndeamnă la asta este unul și același cu cel ce face rost — nu merită el pentru asta o atenție oarecare pentru că nu te-a lăsat să aștepți omologarea...? Este numai una din „atențiile" care apar din neatențiile altora. Ca și barele...

★

În magazinul de vopsele de pe strada „Covaci" nu este nici un client, și astfel sînt silit să-i tai calea casierei care se îndreapta spre ușă să mai vadă lumea.

— Aveți Roșu 331 ?

— N-avem.

— Dar Roșu 025, roșu...

— A, da, înțeleg, zice. Luna viitoare.

Ies, avertizîndu-i în gînd pe posesorii de Roșu 025 331 ș.a. să conducă și mai atent ca să nu se zgîrie, eventual să meargă cu husele pe mașini, ca să fie siguri... pînă luna viitoare.

★

Simbătă, ora 16. Sun la deranjamente 021

— Telefonista...

— Duduie, vreau să reclam telefonul.

— Ce are ?

— Nu face apel din oraș.

— Am notat și dăm la mecanic.

Nu peste multă vreme, nici o oră, a sunat la ușă un tînăr blonziu cu o geantă umflată. Îl cheamă Cristian Marineață și este electromecanic la centrala Titan II. Îi place meseria pentru că această, prin du-te vino-ul ei, îi face cunoștință cu tot felul de oameni.

— E frumos să stai de vorbă cu oamenii, zice, ungînd discul telefonului. De-aia, cînd nu am ce face mă cam plictisesc.

— Cînd nu ai ce face ?

— Cînd n-avem reclamații. Sînt zile în care avem, dar și zile în care n-avem.

— De ce se strică telefoanele ?

— Din trei motive : unele aparate sînt proaste, pe altele le dau abonații de pămînt și, în sfîrșit, se strică normal.

— Dar cele publice ?

— Dacă ați vedea ce găsim în ele !

— Ce e mai greu în meseria ta ?

— Să refuz cîte un păhărel, cînd mă duc la oameni acasă. N-am voie să beau în timpul serviciului și nici în timpul liber nu-mi place băutura.

Plecăm, salutînd atît de politicos încît nu-mi vine să cred și nici să mă las amăgit. Auzisem destule despre deranjamentele de la „derajamente 021" dar cum mă angajasem față de mine însumi să renunț, cel puțin pe durata reportajului, la toate prejudecățile ce mă bîntuiau... Dar, iată, abonatului Tomescu I. i se strică telefonul și-l reclamă. După un timp primește un telefon :

— Alo ! E bun telefonul ?

— Nu e, se întrerupe.

— Trageți de cordon, ordonă Vocea. Acum s-aude ?

— Parcă.

— Mai trageți o dată.

— Am tras.

— Buun. Acum închideți să vă sun (trece un timp, telefonul sună). Sună ?, întreabă Vocea.

— Sună.

Tranc telefonul, care, și după această consultație a Vocii, se întrerupe. Caut în cartea de telefon, la întîmplare, cîteva numere și sun ; o femeie îmi răspunde că „n-a fost pusă în situații de-astea" în privința telefonului, alta ar vrea un telefon roșu, iar un bărbat morocănos mă repede cu acel atît de egoist „du-te dom'le, mie-mi merge bine". În general, ca impresie, „deranjamentele" sînt mai prompte în serviciile pe care le fac abonaților telefonici. De la 021 ar avea ceva de învățat și celelalte „zerouri", mai ales 031 și 052 care sună mereu ocupat, de parcă ar cînta fără întrerupere într-o fanfară. Și, de ce nu ?, cred că aici ar fi locul să întreb de ce, dacă tot nu există 01 (chiar, de ce ?), atunci cum se explică adițională plătite de unii abonați pentru perioada în care au fost plecați în concedii ? Aceasta însă este o chestiune de încredere asupra căreia ne rezervăm dreptul să revenim.

★

— Dacă sînt curate rufele. Nufărul de aici le spală bine. Dacă nu sînt, se îngălbenesc.

Aceasta a fost părerea unei gospodine care are obiceiul să-și dea rufele la spălat la „Nufărul" Titan II. Dar înainte de a intra în amănuntele spălatului și călcatului, merită să vă descriem unitatea : cum vii dinspre bulevard te întîmpină... spatele acestei clădiri nou-nouțe, pe care scrie : intrarea după colț ! Asta este : acest **Nufăr a fost făcut invers**, din greșeală, de constructori, astfel că din stradă poți vedea niște băieți în salopete de mecanici fluierînd de zor. În sfîrșit... prezint o chitanță ca să ridic o față de masă, îmi arunc o privire nepotrivit de bărbătească asupra ei și întreb unde este șefa de unitate. Mi se confirmase ce-mi spuseseră mai mulți „deserviți" ai acestei unități : se calcă prost, nu se respectă termenele, se pierd diferite lucruri etc. Șefă de unitate la ora aceea, și nu de mult timp, era Constanța Bădilă, o femeie altfel așezată, care după cum mi-a spus, a lucrat înainte la C.T.C -ul „Confecții" din Militari. Aici se mutase ca să fie aproape de casă. De inimile clienților încă n-a reușit să se apropie, deși a plătit de cîteva ori, degeaba, lucrurile uzate care s-au rupt la spălat. Mă uit în condică și am impresia că toți cei care vin să-și spele lucrurile aici s-au hotărît să scrie un roman împreună.

— Știu eu ce să mai zic ? Am avut necazuri mari cu calandrele, clienții sînt diferiți. Unii vor apret mai mult, alții mai puțin, au tot felul de pretenții. Spălăm și călcăm zilnic 1 000 kg de rufe, personalul încă nu este rodat... Au, dați-vă la o parte !

Din plafonul nou curge apă ori de cîte ori se varsă o „albie" la curățătoria de la etaj. Mă dau la o parte întrebîndu-mă ce-or mai fi făcînd constructorii care au lucrat aici.

— Credeți-mă, m-am adresat forurilor superioare...

Forurilor superioare ale „Nufărului", respectiv directorului Centralei, Constantin Boiangiu, i se adresează și clienții în condică, implorîndu-l, aproape, să coboare în această unitate de deservire pentru a face ordine și mai ales pentru a o împiedica pe Ioana Polu să-i strige cetățeanului Basuba „altădată nu-ți mai primim rufe, să te duci unde vrei. Afară !" Deocamdată aici lucrurile merg pe dos, cum este de fapt și clădirea.

★

La ICRAL de la complexul A 12, liniște și aproape pustiu, dacă nu s-ar vedea între parantezele ghișeelor cîte un chip omenesc.

— Nu vă supărați, încep, aș dori să zugrăvesc, cu cine pot vorbi ?

— La ora asta cu nimeni, mîine la prima oră. Cîte camere ?

— Două.

— Vine tehnicianul, le vede, vă programează...

— Și cît costă așa, aproximativ ?

— 700—800 de lei, cred, dar mai bine veniți mîine.

Nu m-am mai dus. Problema zugrăvitului (zugrăvitul este o problemă) a devenit bine cunoscută. Concurența particularilor cu și fără autorizație este aici crîncenă de cele mai multe ori. Datorită „programării", aceștia învîng ICRAL-ul, încasînd de la cetățeni bani frumoși. Unde mai pui că unii zugravi de ocazie lucrează cu materialul șantierului de construcții al cărui angajați sînt de fapt ! În aceste condiții ecuația e simplă : statul dă materialul, cetățeanul plătește și ionescu-popescu bagă banii în buzunar. Alți ionești-popești nici măcar nu pun un deget. Ei au autorizația (care se eliberează greu) sub acoperămîntul căreia „ilegalii" pot efectua lucrări, plătindu-le „legalilor" bineînțeles „chirie" pentru asta (lucrul e valabil și în alte domenii de prestări, de exemplu, în sobărit, unde celebrul Ionescu are zeci de angajați). Dar să vedem ce scrie acolo, pe perete : „zugrav, execută zugrăveli superioare în culori moderne... telefon 12 43..." Ia să vedem, cum ar zice Păcală.

— Alo am un apartament cu două camere de zugrăvit.

— Să vedem. Vreți și vopsitorie ?

— Vrem. În cîte zile se face ?

— În vreo 4 zile.

— Și cît ?

— Vreți să vopsiți și la geamuri ?

— Vreau

— 2 000 de lei. Dar vreți să vopsiți și tocurile ?

— Vreau.

— Atunci vreo 2 500 de lei.

— Bine, îți dau un telefon mai tîrziu, să văd ce zice nevasta.

— Dați diseară, că trebuie să vă programez, că peste 2 zile termin o lucrare.

Comentariile mi se par de prisos, indiferent dacă avem sau nu prejudecăți cînd ne facem curat în casă.

★

Unitatea nr. 14 a Întreprinderii de colectare și valorificare a ambalajelor (ICVA). Șeful unității, Ștefan Nicolae, n-are bani, pentru că n-a venit mașina să ia marfa. „Azi, orele 8 — comunică Damian Maria, una dintre nenumăratele „victime" ale ICVA, care sînt silite de proasta funcționare a acestei întreprinderi să care sticle de acasă la centru și de la centru înapoi de cîteva ori pe zi și tot așa zile la rînd —, tovarășul responsabil anunță că mai are în casă doar 300 de lei. Multă, foarte multă lume așteaptă să fie servită. Nu se poate, pe motivul că n-are bani. Luați măsuri pentru buna deservire a populației ! Centrul din apropiere este de asemenea fără ambalaje. Își bat joc de noi". Vasile Iorgu, brunet și calm, cu gesturi ritualice împarte sticlele pe căprării : asta-i de-atît, asta nu e bună... Privirile grijulii îi fug pe fereastră din cînd în cînd, spre un Fiat 1300 cu semn de începător pe parbriz. Aceasta însă nu-l împiedică să plătească 27 lei în loc de 28.95 unei tinere. Fata însă revine, însoțită de Aurel Tufeanu, merceolog la ICVA, care de fapt efectua un control „acoperit". Protestele responsabilului sînt obraznice ce, a vrut să-i dea diferența, dar... Îi ține hangul un prieten care vrea să-l „îndatoreze", lumea se foiește nerăbdătoare, mulți s-au obișnuit cu incorectitudinea lui V.I., ca și, dealtfel, cu obrăznicia cu care trimite cetățenii la plimbare cînd are chef. Și cînd te gîndești cîte sticle îi trec acestuia prin mîini, fiecare cu prețul ei, care poate fi mai mic, niciodată mai mare decît cel real ! ?

— De ce nu mai primiți sticle de lapte și borcane de iaurt ?, întreb pe merceolog.

— Fabrica de lapte preferă îmbutelierea nouă. Nu ne mai ia sticlele.

— Dar cele de Pepsi ?

— La fel, ne-au cerut să nu se mai recupereze.

Mare mirare ! Și o concluzie : activitatea ICVA trebuie analizată nu ca o activitate personală a lui Vasile Iorgu și a altora ca el, ci ca o activitate a unei întreprinderi de stat.

★

Cumpăratul mobilei și dusul ei acasă a ajuns astăzi o mică aventură în care se poate băga orice cetățean care se plînge de absența unor amintiri mai acătării, deși locțiitorul responsabilului de la Depozitul magazinului 1 Apartamentul, Sever Bojenescu, mă asigură că în schimbul a numai 20 de lei peste prețul unui „recamier" îl pot lua și duce acasă.

— Și cu „suta și etajul" cum rămîne ?, întreb.

— La noi nu există așa ceva. Transportul e asigurat de oamenii noștri și aceștia nu iau nimic în plus. Oamenii depozitului par totuși a fi buni prieteni cu „oamenii" din strada Covaci despre care, știe toată lumea, nu s-ar putea spune că muncesc pe rupte. Și căratul mobilei este o bișniță atunci cînd cei ce impun condițiile sînt bișnițarii, nicidecum cetățenii. La fel stau lucrurile și cînd te muți, mai ales că ITB-ul încă mai închiriază camioane, neasigurînd însă încărcători-descărcători (aceștia sînt culeși de pe stradă...). Totuși, pentru a fi exacți, merită să reproducem aici mulțumirea lui Ion Motoc, pensionar mutat de curînd de I.P.S. din Drumul Taberei în Balta Albă în schimbul a 435 de lei, peste care nu i s-au luat nici 15 bani în plus

— Cei de la Întreprinderea prestări servicii au fost atenți și cinstiți. Au avut mare grijă de lucruri. M-am și mirat.

Și telefonista de la Lido, Maria Roman, s-a mirat cînd după ce plătise la ITB 100 de lei pentru angajarea unui camion, șoferul i-a mai cerut 35 de lei, luîndu-i chitanța.

IULIAN NEACȘU ■

Un liceu sub raze X

Sîntem obișnuiți cu radiografiile care scot la iveală cele mai ascunse defecțiuni ale motorului viu, de la măseaua buclucașă pînă la Himalaia corpului omenesc, coloana vertebrală. Iată însă că nu de mult s-a încheiat prima fază a unei operații întrucîtva similare, dar cu un obiectiv ieșit din comun : radiografierea unui liceu. Gheorghe Iosif, doctor în științe, și Paraschiva Ene, cercetători principali la Institutul de cercetări pedagogice și psihologice, institut departamental al Ministerului Educației și Învățămîntului, au studiat, timp de un an de zile, planuri de învățămînt, programe școlare, manuale, au asistat la lecții, aplicații practice, activități în atelierul-școală și în uzină, au discutat cu zeci de profesori, maiștri instructori, elevi, au urmărit traiectoria profesională a foștilor absolvenți, au aplicat teste de cunoștințe, au efectuat experimente și, mai presus de toate, au vorbit cu oamenii, tineri și vîrstnici, i-au întrebat deschis : „Dragi tovarăși, ce vă doare, ce credeți că ar putea fi făcut și mai bine ?“

Rezultatul eforturilor lor s-a materializat într-un studiu de anvergură, poate unic în felul lui, fiind vorba de o cercetare intensivă. Tocmai caracterul aprofundat al investigației, întreprinsă prin contract cu Academia de Științe Sociale și Politice, îi sporește valoarea, iar faptele evidențiate, deși circumscrise la o arie restrînsă, fiind vorba de o cercetare intensivă și nu extensivă, ridică întrebări cu un caracter mai general. La urma urmei, nu există motive pentru a considera Liceul electrotehnic nr. 1 din București și Școala profesională anexă, care au format obiectul cercetării, drept insulițe educaționale complet izolate de celelalte licee specializate, deși, firește, extrapolările trebuie făcute cu circumspecție și aducînd corectivele impuse de multitudinea situațiilor specifice.

Cercetătorii și-au trasat un obiectiv limitat, și anume să stabilească **în ce măsură ansamblul procesului de învățămînt și de pregătire practică a claselor de lăcătuși mecanici pentru cazane și turbine de la liceul și școala profesională susmenționate este adaptat cerințelor economiei și preferințelor elevilor și în ce măsură aceștia se încadrează eficient în producție după absolvire.**

Pe tot parcursul investigației surprizele n-au lipsit și ele n-au fost prea plăcute. Bunăoară, o testare la matematică a înfederat că unii elevi din prima treaptă de **liceu** au o idee destul de vagă despre tabla înmulțirii și despre secretul înmulțirii unui număr întreg cu unul zecimal, în timp ce nu toți elevii școlii profesionale stăpînesc suficient meșteșugul scrisului pentru a fi în stare să ia notițe în clasă.

Altă surpriză. În cea mai bună clasă de anul III a școlii profesionale tinerii au fost chestionați asupra meseriei pe care au dorit s-o învețe înainte de a intra la profesională. S-a constatat că nici măcar un singur elev din cei 28 întrebați nu dorise, de fapt, să se consacre meseriei pentru care se pregăteau în acel moment ! Mai precis, 14 speraseră să devină electricieni, 6 — electroniști, 3 — ospătari, 1 — steward de avion, 4 năzuiau spre liceul teoretic. Dar n-a fost să fie... De ce s-au înscris la profesională ? „De nevoie, ca să nu stăm acasă“. Adevărat, cu trecerea timpului, unii s-au împăcat cu noua meserie. Psihologii au dorit, totuși, să afle mai mult despre gîndurile reale ale elevilor. Să nu se uite că această școală pregătește operatori pentru un sector cald, la propriu și la figurat, al economiei naționale și de mari perspective : energetica termică. Aici se formează operatori pentru centralele de termoficare, de la simplii caloriferiști la minuitorii instalațiilor-gigant de la Rovinari. O meserie frumoasă, de înaltă tehnicitate și plină de răspundere, dar despre care actualii elevi nutresc și asemenea păreri : „nu e țelul meu“, „sînt prea multe zgomote în instalații“, „părinților nu le place să fiu muncitor“ etc. Cum am spus-o și cu alt prilej, credem firesc ca nu toți elevii dintr-o clasă să îndrăgească, în egală măsură, meseria pentru care se pregătesc; există preferințe individuale, avataruri ale examenului de admitere, anumite considerente materiale care cîntăresc în balanță etc. Nefirească ni se pare doar unanimitatea în neaderență, vădind o carență dureroasă : slaba activitate în domeniul orientării școlare și profesionale. Este de așteptat ca și în acest domeniu lucrurile să se urnească din loc, cu atît mai mult cu cît în prezent s-a creat prin lege un cadru organizatoric în acest sens.

Neaderența de care vorbeam mai sus are urmări din cele mai diverse. Unii elevi manifestă o atitudine pasivă, ca să nu spunem mai mult. De pildă : „Oricum trebuie să ni se dea notă de trecere, nu e voie să fim lăsați repetenți“. Maiștrii instructori de la liceu însărcinați cu practica relatează : „Sînt destui elevi cărora nu le place practica în ateliere. Ei susțin că se află la liceu și nu trebuie să facă practică“.

Să urmărim mai departe firul cercetării. S-a constatat că programa școlară la materiile de specialitate conține obiective vagi, tematici prea generale, care lasă loc unei mari doze de arbitrar în repartizarea orelor și proporționarea materiei ; că manualele sînt făcute mai mult pentru profesor decît pentru elev (reamintim că în concluziile celor doi psihologi sînt incorporate părerile a numeroși elevi) ; că lecțiile nu-l plasează pe ascultător în structura concretă a instalațiilor, fiind lipsite de elemente intuitive, scheme, machete, simulatoare, și rămînînd mai mult în sfera abstracțiilor și formulelor. Pentru elevi conținutul lecțiilor nu reprezintă atît uzina vie, cît materie de învățat pe de rost. „Adevărat, se organizează vizite la termocentrale (la capitolul „practică“ ne vom referi în altă parte), dar am întîlnit mulți elevi — ne spune Gheorghe Iosif — viitori termotehnicieni, care nu văzuseră, la viața lor, alte cazane decît cele expuse la Muzeul tehnic“.

Am ajuns astfel la un punct important al cercetării : **practica de producție.** În atelierul-școală aceasta se realizează exclusiv pe bază de contract, elevii lucrînd piese pentru diverse unități socialiste. Ideea în sine este excelentă, permițînd cunoașterea directă a condițiilor de producție ; modul de aplicare exclusivist comportă însă, după părerea celor doi psihologi, unele inconveniente pe planul pur educativ. „Unii elevi nu au executat timp de un an întreg decît vreo cinci operații, fiindcă așa cerea comanda de serie. Altora, dimpotrivă, li s-au încredințat comenzi care necesitau operații despre care nici nu auziseră la curs. În general, se creează impresia că actualul sistem, bazat exclusiv pe comenzi, îmbracă mai mult un aspect de plan de producție decît de instrument educativ menit să contribuie la formarea deprinderilor de muncă. Astfel, deși e vorba de un proces de instruire într-o școală medie, nu se admit rebuturi — sau doar rebuturi încorsetate în limite rigide. Dar, prin definiție, procesul de învățare, indiferent de natura lui, implică un anumit procent de eroare admisibilă. Învățăm greșind! Acesta nu reprezintă un paradox, ci un adevăr elementar al pedagogiei și psihologiei. Iată de ce ne întrebăm dacă — fără a schimba sistemul în sine, care și-a dovedit utilitatea și eficiența — restudierea problemei rebuturilor, cuplată cu o anumită elasticitate în executarea comenzilor, nu ar permite ca, dincolo de cerințele producției, să nu scape esențialul, și anume faptul că **practica într-un atelier-școală constituie un auxiliar al procesului de învățămînt și nu un scop în sine“.**

Și modul în care se efectuează practica în diferite întreprinderi dă loc la anumite nedumeriri. Nu încape nici o îndoială că tinerii trebuie să se deprindă și cu munca brută. La urma urmei, ei vor fi muncitori, operatori de termocentrală și nu harpiști într-o orchestră simfonică. Totuși faptul că, după cum s-a constatat, unii din ei — și nu puțini — petrec 70 la sută din timpul afectat practicii cărînd cărămizi sau montînd cozi la ciocane nu este de natură să contribuie la sporirea măiestriei profesionale, și nici măcar la însușirea deprinderilor de muncă. Alții aterizează la întreprinderi unde nici măcar muncă calificată nu prestează, ci, pur și simplu, pierd timpul de pomană. „Unde mergeți ?“ „La casa de odihnă“, răspund în glumă elevii, nu fiindcă ar dori să tragă chiulul, ci fiindcă „așa e piesa“.

Chiar ajunși la practică într-o unitate calcată pe profil, să spunem C.E.T. București-Sud, se observă, nu arareori, că organizarea practicii elevilor de liceu se înscrie, eufemistic vorbind, pe un plan secund al preocupărilor, și aceasta nu din dezinteres. Spunea un maistru principal de la C.E.T. București-Sud : „Eu trebuie să port grija cazanelor, să asigur funcționarea instalațiilor cu un minimum de opriri și în mod economic ; nu am capul la practicanți, nu e omenește posibil“. În perspectivă, o soluție simplă, dar firește nu unica posibilă, ar consta în degrevarea unui maistru de anumite sarcini de producție, pentru a se putea ocupa efectiv de acești liceeni, potențial viitori termiști de înaltă calificare, care vor lucra mîine poate chiar în același loc unde azi nu-și însușesc în condiții optime tainele meseriei, fiindcă maiștrii chemați să-i îndrume se gîndesc la producție și nu la om.

Mulți elevi rămîn cu impresia că sînt cam uitați în perioada de practică. Adevărat, sînt însoțiți de un cadru didactic delegat, dar ce îndrumare tehnică pot primi de la acesta atunci cînd profesorul respectiv predă româna sau gimnastica ?! Desigur, cadrele tehnice de specialitate nu se pot rupe în patru pentru a însoți fiecare grup de elevi în practică ; ar putea însă, eventual, petrece vreo două-trei zile cu un grup, apoi să treacă la altul ș.a.m.d., explicîndu-le pe această cale **uzina vie,** adică exact ceea ce, din motive diferite, nu se prea realizează la curs.

Și iată, așa se face, după cum au constatat cu uimire cei doi psihologi, că unii absolvenți, după atîția ani de școală și de practică în producție, nu știu nici măcar în ce direcție trebuie să rotească maneta pentru a deschide o vană sau — după cum a dovedit-o un test amănunțit — nu reține în memorie decît 23 la sută din materia predată la studiul materialelor și... 1,4 la sută din automatizări.

Ne oprim aci. Nu înainte de a preveni o obiecție posibilă. Cei doi cercetători, care, amintim, fac parte dintr-un institut departamental al Ministerului Educației și Învățămîntului, nu și-au propus cîtuși de puțin să vîneze greșeli sau să prezinte în culori cenușii un liceu industrial și o școală profesională care, de altminteri, într-un cadru dat, își fac onorabil datoria. În adevăr, sînt prea binecunoscute foloasele și realizările liceelor de specialitate, în furtunoasă expansiune, pentru a se mai insista asupra lor. Crearea lor reprezintă un bun cîștigat, o trăsătură definitorie a învățămîntului zilelor noastre. Tocmai de aceea cei doi psihologi nu s-au îngrijit de un echilibru mai mult sau mai puțin formal — atît la sută lipsuri, atît la sută realizări — ci au insistat asupra lipsurilor constatate, tocmai pentru a stimula discuții care să evalueze aprecierile lor și să contureze propuneri de perfecționare. Cercetarea în sine merită însă atenție, fie doar ca bază de discuții, cel puțin din două considerente : 1) a fost întreprinsă de specialiști „din afară“, ceea ce-i conferă un plus de detașare și de obiectivitate ; 2) se bazează pe un bogat material faptic, de natură foarte diversă, culeș pe parcursul unui întreg an.

Adevărat, constatările nu sînt prea plăcute. Dar nu așa se întîmplă oare și cu radiografiile obișnuite ? Nimic surprinzător nici în faptul că „razele X“ concentrate asupra unei colectivități de elevi și profesori angajați într-un complex proces de învățămînt scot la iveală metehne care nu apar la prima vedere sau pe care preferăm să le ignorăm. Important este ca după precizarea diagnosticului — operațiune nu totdeauna lesnicioasă — să începă imediat tratamentul.

LIONEL NIȚESCU ■

O ISTORIE A INIMII

La Calafat, fără delegație de reporter

Iată-mă într-o dimineață sosind la Calafat, Calafatul, așa cum prea bine se știe, unul dintre orașele Independenței. Probabil aș putea să scriu despre orașul acesta un reportaj obișnuit, pe un ton neutru, dar voi da de la bun început cărțile pe față. Pentru mine orașul Calafat, undeva la marginea cîmpiei, ocrotit ca de un zid veșnic de Dunăre, are o semnificație specială — **este locul unde m-am născut,** adică **forma arhetipală a vieții.** Nu sînt în stare, de aceea, să scriu despre acest oraș numai ca despre un oraș al Independenței, numai ca despre un oraș cuprins în fluxul dezvoltării socialiste. Ci despre Calafat **știu** să scriu și **pot** să scriu numai și numai cu sufletul... Cunoșteam aici pe nume fiecare piatră a caldarîmului, fiecare zid de casă, fiecare frunză a arborilor, cunoșteam **toți** oamenii, știam de unde răsare soarele, știam care e gustul ploii, unul și numai unul. Aici am trăit primii ani ai vieții mele, ani armonioși și plenari, înrudit și împăcat cu fluviul, cu sevele și stelele — aici am fost **integrat în cosmos.**

Așadar nu vin, pur și simplu în Calafat, ci revin în Calafat încărcat de amintiri, revin în Calafat avînd în minte **un anumit film al orașului,** pe care-l suprapun peste imaginile pe care le zăresc în dimineața aceasta de vară. Și desigur din coincidența sau necoincidența orașului așa cum îl port eu în amintire cu orașul prezent se naște emoția, se naște înfiorarea, întîi și întîi, în fața trecerii supreme a timpului.

Iată, casele au îmbătrînit, sînt **mult mai mici** decît în închipuirea mea. Această primă observație este foarte importantă, constituie un fel de semn de exclamare care mă face să-mi zic : „a trecut timpul, a trecut ploaia, a trecut lumina, a trecut vîntul pe aici, peste casele acestea și peste oamenii aceștia, i-au schimbat, și peste tine au trecut, băiete, înseamnă că nici tu nu mai ești același“.

Înainte de toate la Calafat caut să regăsesc oamenii. Observ că oamenii nu mai sînt cei pe care îi lăsasem, nu-i mai recunosc ; pe unii nu-i mai recunosc fiindcă au îmbătrînit, pe alții nu-i recunosc în mod firesc fiindcă sînt nou veniți în oraș.

Deci, venind în Calafat ca să scriu, statutul meu nu e al reporterului, ci, în primul rînd, al unui **om care se întoarce,** un om față în față cu timpul, timpul ca scurgere și elegie. Dar, indiferent de nostalgia mea, **viața continuă, viața se desfășoară :** a apărut industria (o fabrică de conserve, o filatură), au apărut oameni noi, s-a schimbat structura orașului. La Casa de cultură poate fi privită o machetă a orașului așa cum va arăta în anii care vin — iată, dotări existente și dotări de perspectivă, iată, perimetrul prezent al orașului și cel viitor ; iată, disting, reprezentate la scară. Dunărea și macheta unui hotel pe care-l bănuiesc spectaculos și confortabil cu forma sa piramidală. La Muzeul de artă al orașului, pe lîngă fondul fix de lucrări, și o expoziție de pictură și măști a doi tineri din Calafat — Cristian Stănescu și Marius Buică —, expoziție cuprinzînd lucruri făcute serios, cu talent... „Strada mare“ a orașului, sau „strada gării“, sau „strada cu magazine“ este în lucru — se asfaltează... Lîngă Dunăre, spre plajă, mulți tineri așteaptă să se poată scălda în apele fluviului în această zi senină și caldă de vară, dar nu li se dă voie : „plaja nu s-a deschis, li se explică, cine trebuia să aducă bărci de salvare și geamanduri nu a adus“... Da, viața continuă, viața se desfășoară și asta e bine...

Dintre elementele care alcătuiesc zona perenă a orașului voi numi în primul rînd **străzile,** drepte, trasate de un pasionat al geometriei și simplității ; perpendicularele și paralele între ele, străzile acestea sînt sortite să fie un bun sălaș pentru lumină și liniște.

Voi numi apoi **Dunărea** cu glasul valurilor sale care este, cred eu, chiar glasul eternității. Dunărea care, seara, acoperă ca un nou și tulburător cer orașul, Dunărea care parcă, nu parcă, ci într-adevăr, a pătruns pînă în inima, pînă în oasele oamenilor de aici, ca un zeiesc tatuaj. Dunărea de la care poți învăța atît de bine cum să dai o replică demnă timpului, de la care poți învăța lecția creșterii și a **devenirii.**

Voi numi de asemenea **trandafirii și teii,** Notez aceste cuvinte, **trandafirii și teii,** ca pe niște suverane atribute. Nu cred că este puțin lucru ca la un moment dat pe străzile unui oraș să te simți amenințat nu de teamă, nu de frig, nu de nesiguranță, ci să te simți amenințat că ai putea fi doborît de **mireasma copleșitoare a teiului.**

Și voi numi, în fine, **prezența istoriei** în viața orașului. Calafatul a avut parte nu de un trecut insignifiant, ci de unul pregnant și eroic care se prelungește viu, pilduitor în prezent. Calafatul e un oraș cu monumente. Cele mai multe sînt închinate Războiului pentru independență. Jos, spre Dunăre, după ce treci de fîntîna Baba-Lupa cu legenda ei aburoasă (cine bea apă din izvorul său nu mai părăsește orașul), într-un parc, se ridică un monument curat pe care poți citi : ÎN AMINTIREA / PRIMULUI OȘTEAN ROMÂN / CĂZUT ÎN RĂZBOIUL ROMÂNO-RUSO TURC / 17 MAIU 1877 / SERGENT POPESCU NICOLAE.

Pașii mei pe străzile orașului Calafat constituie o fascinantă aventură a sufletului meu, mai mult chiar — **un ritual.** Aici mă copleșesc, mă inundă amintirile și nostalgia așa cum inundă auriul spicul grîului, vara. Pesemne aceste pagini nu sînt un reportaj propriu-zis, ci **istoria unui reportaj eșuat :** am încercat să fiu obiectiv și nu știu dacă am reușit. Am încercat să scriu un reportaj despre un oraș și nu știu dacă, de fapt, nu am făcut decît **radiografia stării mele sufletești — din reportajul unui oraș, reportajul unui sentiment.** Și chiar dacă este așa cutez să cred că aceste pagini sînt justificate : pentru fiecare, chiar dacă poartă alt nume, există un Calafat, **adică matca, adică secunda „cînd ne trezirăm în lumină, goi“. Oricine am fi, oricît de puternici și de glorioși, atunci cînd ne întoarcem în Calafatul nostru singurănța de sine, trufia, detașarea dispar — le iau locul sfiala, emoția, stîngăcia chiar, și greaua, fireasca tristețe a petrecerii noastre în timp.** Nu ne putem întoarce acolo cu delegație de reporter.

GABRIEL CHIFU ■

CRONICA SPECTACOLELOR

Doar o incursiune, însă dublă

Excursia. Sintetizată și, bineînțeles, îndepărtată de subiectul ei concret, tema acestei piese este pe cît de frumoasă, pe atît de dificilă : veșnica luptă între cele două caractere umane antinomice pe care le numim fie egoistul și altruistul, fie pragmaticul și idealistul, fie conservatorul și revoluționarul, fie — revenind la speță — apatridul trădător și patriotul responsabil. Conflictul este întotdeauna intens dramatic, atît pentru că este esențial dar și pentru că armele, argumentele folosite de cele două părți, fatal beligerante, diferă la fel de absolut. În general, primul — cel urît, cel rău, cel fără scrupule, cel bogat — dispune de argumente teribil de palpabile inclusiv banul și bunăstarea ; iar al doilea — cel frumos, cel bun, cel drept, cel sărac — dispune doar de bune intenții și mult umanism. Iar viața se trăiește concret și se trăiește azi nu mîine, și judecătorii disputei — oameni ca oricare dintre noi, spectatorii de teatru — sînt foarte greu de convins doar cu vorbe, oricît de frumoase ar fi ele. De aceea **Theodor Mănescu**, scriind această piesă și abordînd această temă, a făcut un gest moral, dar totodată și-a asumat responsabilitatea unei bătălii aspre. Din fericire însă, întreprinderea i-a reușit. Și-aceasta din două motive : primul, de conținut, de adevăr al realității, pentru că eroul său cel aparent simplu-naiv-idealist, cel aparent desprins de realitate, este înarmat și cu argumentele concrete ale omului de faptă ; iar al doilea, de formă, de abilitate profesională, pentru că — dramaturg în fața personajelor sale — a știut să distribuie sarcina verbului patetic exact personajului care o putea transmite — mai departe, spectatorilor — verosimil și convingător : celui mai tînăr din această cu adevărat sfîntă treime a naturii, care este tată!-mama-fiul.

Asta-i piesa și-acum spectacolele ! Folosesc pluralul pentru că, pînă acum, au fost două : primul la **Teatrul dramatic Bacovia din Bacău**, al doilea, la **București**, sub egida **A.T.M.**-ului și acoperișul Teatrului „Ion Creangă". Fără îndoială, montările paralele au avantajele, au luminile lor : poate că și cronicile paralele.

Regia. Semnatară, la Bacău, **Zoe Anghel-Stanca** ; iar la București, **Ion Cojar**. Deci doi regizori-pedagogi. Fantul are urmări precise : balanța competiției rămîne fericit echilibrată în favoarea slujirii cu profesionalism sobru, academic a textului, în favoarea minuțiozității serioase, în favoarea absenței ostentației în montare, în favoarea discreției în intervențiile de regizor.

Scenografia. Semnatar, la Bacău, **Ștefan Georgescu** ; iar la București, **Ion Cojar**. Fără ca Bacăul să aibă una rea, ba dimpotrivă, cîștigă net Bucureștiul.

Actorii. În privința rolurilor părinților, aplicînd coeficientul de vechime în cîmpul muncii, păstrînd deci niște proporții, se poate spune sec : actorie de clasă, competiție strînsă plus un paradox: la București, **Dina Cocea**, și **Ion Lucian** își interpretează partiturile fără cusur ireproșabil, computerizat profesional ; la Bacău, **Cătălina Murgea** și **Liviu Manoliu** mai au greșeli de măsură și totuși jocul lor pare, ajunge în sală, la spectatori, mai firesc, în sensul de mai simplu uman. În privința rolului fiului, lucrurile-s cu mult mai simple : la Bacău, **Ștefan Hagimă** joacă meritoriu, cu nerv și dăruire : la București, însă, **Adrian Pintea** este pur și simplu uluitor. Actorul acesta — încă, fără atestare scriptică, încă student, dar cert actor — nu numai că-și depășește colegul de partitură de la Bacău, nu numai că îi depășește și pe partenerii cu nume prestigioase de la București, dar mai și face interesante niște părți din textul piesei care păcătuiesc printr-un debit intelectual dar exacerbat, încărcat de informații, de opinii, de parabole tehnico-științifice, părți în care înșeși personajele se mai pun la punct între ele, cu replici de felul „Cîtă trăncăneală !" sau „Ai început să mă obosești !"

O ultimă vorbă despre lupta textului cu textul, cu el însuși. Pentru că și sub acest aspect diferă cele două variante ale montărilor. La Bacău, s-a păstrat textul integral (sau aproape) și prin aceasta autorul a fost avantajat fiindcă, în prima parte, dovedește o pricepere a trecerii problemelor, logic și simetric, de la un personaj la altul și de la un cuplu de personaje la altul, potrivit regulilor combinațiilor matematice. La București, textul a fost amputat, misterul asupra poziției unui personaj (mama) dispare, în schimb spectacolul curge mai simplu și mai limpede și mai lesnicios pentru spectator.

NELU IONESCU ■

CRONICA FILMULUI

Papillon

Nu mai este cazul să amintim de la ce mizează „grasă" a pornit acest film : romanul lui Henri Charriere, fostul ocnaș francez, evadat și stabilit în Venezuela — decedat anul trecut, după o viață trăită cu o intensitate cum puțini autori au avut în această lume (intensitate fizică, mai puțin spirituală, dar asta nu scade cu nimic meritul evident al popularului volum) — roman ce în mai puțin de un an a făcut înconjurul lumii, era și firesc să tenteze cinematografia comercială de peste ocean, dintr-ai cărei reprezentanți se numără și regizorul D. Schaffner.

Din păcate, filmul acestuia — deși beneficiind de interpretarea a doi mari actori — Steve McQuinn și Dustin Hoffman — nu satisface. Versiune amputată a acțiunii cărții — speculînd mai mult spectaculosul vizual, în dauna trăirilor eroului principal Papillon, dorința sa de libertate aproape ieșită din comun, atît de scumpă celor ce iubesc romanul lui Charriere — pelicula se constituie fragmentar într-o suită insuportabil de lungă, din care, dacă ar fi de remarcat ceva, acel ceva ar fi calitatea de document a unor secvențe filmate în decorurile autentice din Guyana sau aiurea — colonii, penitenciare, lagăre de recluziune etc.

În rest ? Steve McQuinn — magistral, ca întotdeauna — descurcîndu-se dezinvolt (deși nu întotdeauna strălucit îndrumat de către regie) într-un rol care, în mod firesc — și datorită mai ales popularității enorme a personajului — **nu poate** să nu pună probleme dificile de actorie. Și cam atît...

Într-un alt film — un veritabil film de data asta, „Cei șapte magnifici", personajul interpretat de același Steve McQuinn dădea la un moment dat replica următoare : „Cunosc un om care s-a aruncat de la etajul șapte ; iar în dreptul fiecărui etaj, își spunea... **„încă e bine !"**

În versiunea prezentată pe ecranele noastre, ai senzația clară, după sfîrșitul filmului, că regizorul Franklin D. Schaffner, ecranizînd minunata carte a lui Charriere, s-a aruncat de la... parter ; și a reușit să-și frîngă gîtul !

Faptul că facem, totuși, coadă la bilete, la acest film, cred, înseamnă că ne lăsăm purtați de dorința firească de a vedea — chiar și oricum — o lume care ne-a cutremurat, sau încîntat deopotrivă, despre care numai citisem, tulburați de dramatismul și mai ales autenticitatea relatării.

De a-l vedea în carne și oase pe acest Papillon — despre care, la fel, numai citisem. Din acest punct de vedere — dar **numai** din acest punct de vedere — și mai ales în prima jumătate a filmului — Steve McQuinn ne dă această satisfacție.

HORIA PĂTRAȘCU ■

CARTEA DE ARTĂ

Arta decorativă românească

Cartea cu acest nume, apărută recent sub semnătura Olgăi Bușneag la „Meridiane", este o pildă de lucru bine făcut. Cine vrea să știe direcțiile noului în domeniul artelor zise, tradițional, decorative trebuie s-o citească. E neîndoios că noi avem acum o poziție remarcabilă în cîmpul creației decorative. Dacă într-o ramură ori alta sînt țări care se situează clar înaintea noastră — precum în tapiserie, bunăoară — un număr însemnat de artiști din toate aceste ramuri arată că românul este superior dotat pentru creația decorativă, în general. Suma valorilor, adică, înseamnă mult mai mult decît o seamă de valori reunite într-o selecție. Citîndu-l, în paginile introductive, pe Ion Frunzetti („Sîntem decoratori înnăscuți... popor de creatori ai unui bogat lexic ornamental și ai unei sintaxe decorative de mare originalitate"), Olga Bușneag nu face decît să sublinieze o evidență. Studiul său devine — urmînd evidența — o chestiune de accent pe realizările de mare vigoare și prospețime a expresiei, a gîndirii ce naște această expresie nouă. Artiștii decoratori români vin cu un ton fericit nou și convingător în unele ramuri vechi de cînd lumea și, foarte probabil, încă prospere decenii și secole de acum mai departe : în tapiserie (Geta Brătescu, Șerban Gabrea, Ana Lupaș, Teodora Moisescu Stendl, Ariana Nicodim, Ion Nicodim, Mimi Podeanu, Ion Stendl, Anna Tamáș), în ceramică (Flaviu Dragomir, Florian Lazăr Alexie, Costel Badea, Tereza Panelli, Radu Tănăsescu), în arta bijuteriei și a sticlăriei (Florica Fărcașu, Ovidiu Bubă).

Precedată de o cercetare a elementelor ce fac legătura cu arta decorativă țărănească, cartea propriu-zisă conține o suită de analize. Olga Bușneag face aici unul din lucrurile pe care critica noastră le îndrăznește rar. Ea selectează, din operele ultimilor ani, nu realizările artiștilor socotiți, printr-un fel de acord protocolar comod, „cei mai reprezentativi", ci numai acea operă — venind adesea de la tineri — care indică o metodă originală și, totodată, cu vocația confruntării internaționale. Scrisă exact, chibzuind atent elogiul și numai prin referință la realizări mari ale artei decorative contemporane, excelent ilustrată, cartea Olgăi Bușneag este un tom de referință în orice nouă cercetare a domeniului.

TUDOR OCTAVIAN ■

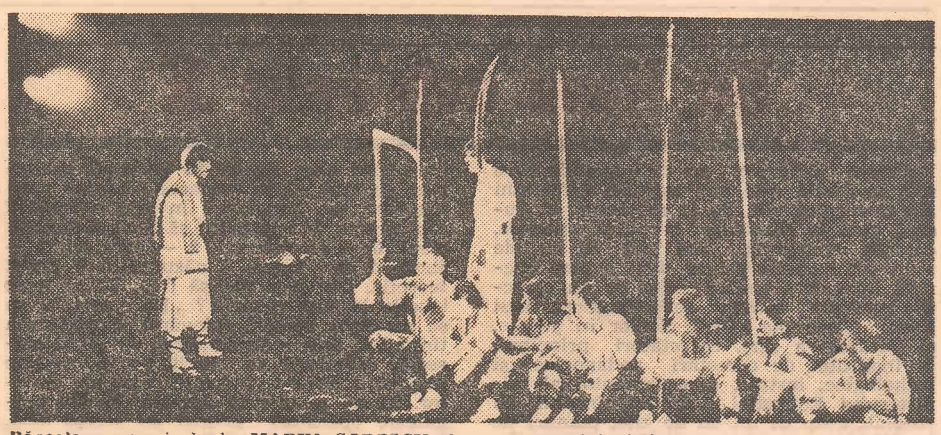

Răceala — o piesă de **MARIN SORESCU** despre epoca lui Vlad Țepeș

DIN FOTOLIUL SPECTATORULUI

F. M. S. M. L. O. sau lapte de pasăre

Acum, în ultimele momente ale stagiunii, la Teatrul Național din Cluj-Napoca, Melania Ursu, Gheorghe M. Nuțescu, Gelu Bogdan Ivașcu și Octavian Cosmuța — în regia lui Victor Tudor Popa și în scenografia lui T. Th. Ciupe — susțin cu aplomb, în premieră absolută, o nouă piesă de Dumitru Radu Popescu : **F.M.S.M.L.O. SAU LAPTE DE PASĂRE.**

După cum era poate de așteptat (din partea celor care i-au urmărit dramaturgia) și de data aceasta autorul își implică personajele, de la bun început și cu ostentație, într-o dezbatere pe tema sensurilor, implicațiilor și valorilor evenimentelor cotidiene pe care acestea le trăiesc nemijlocit, evenimente ce fac parte integrantă din însăși existența lor, la modul cel mai direct cu putință. Autorul nu introduce în fabulație evenimente sau fapte excepționale, extraordinare — intensitatea și tensiunea dramatică fiind rezultatul tocmai al sensurilor dense cu care D.R. Popescu încarcă **gestul** și **faptul cotidian**, personajele sale fluturînd în banal și în automatisme, înainte de a se angrena în încleștări explozive.

Despre ce este vorba, la urma urmei, în piesă ? Despre un anumit moment din viața unei familii (cu vechime și cu copii mari), moment de criză datorat permanentei iritări a soției (a cărei ocupație sînt treburile casnice), provocată și alimentată zilnic de viața pe care o duce alături de soțul ei — cel mai obișnuit cu putință inginer, fără aplicație pentru invenții și inovații, fără delegații în străinătate, preocupat și acasă de problemele „de serviciu", alergînd să organizeze sau să participe la activități obștești dintre cele mai diferite, într-un cuvînt, un om asemeni celor mai mulți dintre spectatori, un om prin nimic extraordinar. Autorul o pune atunci în fața alternativei, aducîndu-i în cale un alt bărbat, capabil să-i dea spectaculosul rîvnit, plin de atenții și drăgălășenii și care vrea cu orice preț să-i „facă viața" cît mai veselă și mai plăcută. În mod violent apoi, alternativa aceasta își demonstrează frivolitatea ei intrinsecă și, în cele din urmă, e determinată să dispară chiar de către cea care inițial a dorit-o (cu ardoare).

V. T. Popa — regizorul român în viață la activ cu cele mai multe piese autohtone puse în scenă — interpretează textul ca pe o comedie cu substrat mai mult decît îmbibat de tragic. În acest sens, mizează mult, foarte mult chiar pe **amănunte**, pe o mare mulțime de gesturi, tonalități, mișcări și nuanțe — reușind să completeze și să sublinieze sensuri date inițial de autor, să impună atmosfera unor momente sau stări ale personajelor prin sublinierea **amănuntului esențial**. De aici pornind, Melania Ursu **retrăiește** (pentru spectator) frămîntările Emiliei, Gheorghe M. Nuțescu ne **convinge** de **frumusețea** imensă a omului ce-și duce viața în mod discret și util, iar Gelu Bogdan Ivașcu recurge la **comentarea** eroului alternativă-roz, realizînd prin descompunerea personajului în elementele lui constitutive de bază demonstrarea incompatibilității acestuia cu lumea sensurilor și valorilor majore ; Octavian Cosmuța — discret, dar foarte exact în ceea ce vrea să spună. La rîndul lui, T. Th. Ciupe creează acea ambianță optimă necesară susținerii unui ansamblu ideatic (și nu putem să nu subliniem, în acest sens, acele mai mult decît sugestive proiecții în roz bombon).

În altă ordine de idei, ar putea fi aceasta o premieră care anticipează viitoarea stagiune a naționalului clujean...

RADU BĂDILĂ ■

EXPOZIȚII

Un emul al lui Luchian

Ilie Ardeleanu, acest emul al lui Luchian, se străduiește să-și ajungă maestrul. O face nu din ambiție, căci lupta cu titanul ar fi zadarnică. O face din dragoste, din admirație și iubire pentru Luchian, pentru creația lui. Dovada că în multe privințe încercările sale sînt încununate de succes o constituie lucrările din actuala expoziție de la Galeria „Amfora", deschisă sub semnul unei duble aniversări : 50 de ani de la nașterea sa și 30 de ani de la prima expoziție.

Cele peste 25 de lucrări expuse, flori și peisaje, de o cromatică încîntătoare, evidențiază prin incandescența lor solară nota predominantă, particulară și personală a acestui îndrăgostit de peisajul natural și citadin.

Cîteva din tablourile expuse : „Pădurea Mogoșoaia", „Toamnă tîrzie", „Pădure ruginie", în general peisajele și florile lui Ilie Ardeleanu au linii unduioase, sînt pline de finețea și grația ce numai la Luchian se întîlnesc.

GH. CATANĂ ■

INSTANTANEE

MARIN PREDA căutînd cuvîntul „ce exprimă adevărul"

LUCIA ȚIBULEAC, simplă și naturală, așa cum îi stă bine unei interprete a „văduvei vesele"

Dialog între scriitorii : BODOR PÁLL, HANS LIEBHARDT și SZASZ JANOS

Cronica discului

Un **L.P.**, care va atinge cu siguranță cote înalte de vînzare are ca interpret pe unul dintre remarcabilii noștri cîntăreți de pahar — care se afirmă, o dovedește și acest disc, cu egală dezinvoltură și în genul romanțelor, cărora le conferă un parfum aparte, apreciat nu numai de melomanii de o anumită vîrstă — Gică Petrescu. Așadar, un disc **(STM EPE 01182)** care constituie peste 60 la sută o reluare, repunînd în circulație piesele de pe un alt disc, de 25 cm diametru (care astăzi nu se mai produc) intitulat „La margine de București". În afară de această bine cunoscută romanță a lui Ion Vasilescu, pe acel disc vechi de doi ani, și deci și pe noul **L.P.**, mai pot fi ascultate încă șapte romanțe, printre care „Dragoste, poveste veche" de N. Stroe, „E mult de-atunci, mai știi Mimi?" de Ion Băjescu-Oardă, „De ce m-ați dus de lîngă voi". romanță populară pe versuri de Octavian Goga, „Eu știu c-ai să mă-nșeli chiar mîine", romanță populară pe versuri de Ion Minulescu, cu acompaniamentul orchestrelor Nicu Stănescu și Ionel Banu. La aceste romanțe pe care Electrecordul a socotit util să le reediteze, se adaugă patru romanțe noi: „Știi tu", romanță populară, „Am iubit doi ochi albaștri" de V. Vasilescu, „Vreau astă-seară să uit" de Georges Boulanger (de fapt Gică Bulencea, lăutar brăilean, devenit o celebritate muzicală la Paris, în perioada interbelică), o romanță instrumentală, la care Aurel Felea a scris un text, și „Cărăruie, cărăruie" de A. Fredon, text de Ion Manu, toate cu acompaniamentul orchestrei Titi Niculescu.

În presele Electrecordului a început producția de serie a unui nou disc de muzică populară care este în același timp un nou **L.P.** al cîntărețului Benone Sinulescu: „Aleargă dorule, aleargă !" Discul **(STM EPE 01205)**, pe care amatorii îl pot găsi în această săptămînă în magazinele de specialitate, cuprinde 12 noi cîntece din repertoriul cunoscutului cîntăreț, dintre care se remarcă „Ghiocel cu floare albă", „Auzi cum sună izvorul", „Mamă, cînd m-ai legănat", și „În livadă printre meri". La calitățile interpretative atît de bine cunoscute de public ale lui Benone Sinulescu se adaugă autenticitatea folclorică de necontestat a pieselor conținute, precum și calitatea acompaniamentului asigurat de orchestra condusă de dirijorul Rapsodiei române, acest atît de activ și de omniprezent tînăr muzician care este Paraschiv Oprea.

DUMITRU ȚECU ■

CRONICA MUZICALĂ

Seducția modestiei și a seriozității

A afirma că genul revistei este unul din cele dificile dintre cîte comportă spectacolul muzical este un truism. Mai ales astăzi, cînd exigența publicului e sporită, cînd gusturile au evoluat și cînd „toată ziua-bună ziua", televiziunea și filmul muzical ne arată că și pe alte meridiane genul acesta există și nu neapărat în stilul pseudo-„Tănase" pe care, cam de vreo 30 de ani încoace îl tot „fructificăm" la nesfîrșit. Vrem să spunem că în afara unor mari talente în domeniul acesta atît de popular, în afară, adică, de cîntăreți și de actori vedete, revista cere inteligență, fantezie și bun-gust. Mai cere modestie și seriozitate, căci vedetele cu toată splendoarea lor nu pot face singure un spectacol ci doar „numere". Nu știu de ce s-a instaurat în teatrele noastre de revistă o prejudecată conform căreia genul acesta se poate face foarte lesne, reluînd adică două-trei poante de pe vremea lui Tănase, adaptîndu-le la iliciții zilelor noastre, și adăugînd neapărat costume, reflectoare și paiete.

Și iată că am văzut duminică 4 iulie un spectacol de revistă care pornește de la altă concepție. Lipsesc din acest spectacol paietele, lipsesc costumele strălucitoare, figurantele țepene și desfășurările coregrafice ample gen Adriana Dumitrescu. Sînt prezente în schimb muzica, umorul și ideile. Spectacolul semnat de Aurel Felea și Alexe Marcovici se intitulează „Hai noroc și... Zeilig Șor !" și este prezentat de secția de revistă a Teatrului Evreiesc de Stat, instituție artistică cu vechi și frumoase state de serviciu. Muzica semnată de Richard Stein și Florentin Delmar este inspirată, denotă multă sensibilitate, iar umorul, ei bine, umorul constituie adevăratul cap de afiș al spectacolului. Este un umor de substanță și calitate, acel umor specific evreiesc, așa cum îl știm, niciodată gratuit, excluzînd aprioric poanta în sine, jocul de cuvinte, emanînd cînd un grăunte de înțelepciune, cînd o undă de tristețe și întotdeauna un sentiment profund uman. Pretextul muzical-anecdotic este bine construit avînd în centru personajul principal și pitoresc Zeilig Șor care asigură unitatea diferitelor „numere" muzicale sau umoristice. Căci ceea ce ni se pare iarăși demn de relevat în acest spectacol este absența dansurilor (și implicit a „stilului") de **music-hall**, fără de care unele teatre specializate demonstrează că nu pot exista. În lipsa unor dansatori și dansatoare fără sare și piper, dîndu-se tumba pe scenă cum știm prea bine și din păcate aici dansează actorii (și cîntăreții) înșiși. Ei sînt, cum se spune, actori totali. Fiecare din ei interpretează mai multe personaje și deși durata secvențelor este scurtă, concentrarea pe rol și efortul fizic ca atare cer neapărat o deosebită forță artistică și foarte mult profesionalism. Este ceea ce arată cu prisosință Seidy Glück, în „Cabiniera" și „De ziua străbunicii", Abram Naimark în „Ioșke muzicantul", precum și Tricy Abramovici, Leonie Waldman-Eliad, Ion Podoleanu, Albert Kitzl și ceilalți interpreți care își susțin absolut cu toții partiturile cu multă dăruire, cu talent dar mai ales cu modestie și seriozitate.

În regia artistică sobră, funcțională, a lui Harry Eliad, sub conducerea muzicală exactă și nuanțată a lui Adalbert Winkler și în scenografia de o modernitate fără ostentație a Teodorei Dinulescu, „Hai noroc și... Zeilig Șor !" indică posibilitatea cultivării genului de revistă și altfel decît îl concep unele scene incapabile să iasă de sub tirania divertismentului pur, gratuit și... strălucitor.

TES-ul, teatrul de limbă idiș, se află acum în anul său jubiliar (1876) 1976. Spectacolele sale se adresează însă nu numai publicului evreiesc ; ele pot fi ascultate în direct la casă în limba română : nu numai acest lucru ne îndeamnă să sperăm că la spectacolele din sala situată în Str. Dr. Iuliu Baraș, nr. 15 vor asista mai mulți spectatori decît am văzut noi în seara de duminică 4 iulie 1976. Ar fi o răsplată binemeritată pentru talent, pentru modestie și pentru seriozitate.

NICOLAE SPIRESCU ■

Visul s-a sfîrșit

1968 : După moartea lui Brian Epstein, membrii grupului Beatles au început să se „acordeze" tot mai greu în vederile lor artistice. Trei producții remarcabile aparțin acestui an : prima **Lady Madonna**, avînd **Inner Light** pe fața a 2-a (martie), ajuns ca de obicei pe locul întîi la NME, a doua a fost **Hey Jude**, cu **Revolution**, lansată în august, ultima o compoziție de mare succes a lui Paul. A mai fost, în al treilea rînd, albumul dublu apărut în noiembrie sub titlul pur și simplu **The Beatles**, conținînd, printre altele, **„Ob-la-di, Ob-la-da", Year Blues, Martha.** Dacă discurile de pînă acum erau în mare parte sub amprenta lui Paul, acesta a fost un adevărat album de grup. În acest timp, tensiunea în sînul formației a crescut, viața fiecărui membru schimbîndu-se, complicîndu-se. S-a întîmplat apoi un lucru care a grăbit într-un fel dizolvarea, despărțirea lui John de Cynthia și căsătoria lui cu regizoarea japoneză Yoko Ono. De asemeni, Paul întîlnește o fotografă americană, pe nume Linda Eastman (vezi Eastman — color !), „nefericită" moștenitoare a „imperiului de celuloid Kodak", cu care mai tîrziu se va căsători. Ringo toarnă filme cu Peter Sellers și Britt Ekland. George e din ce în ce mai singur. Acum, beatles-ii încep să se gîndească la afaceri. Și astfel înființează casa de discuri „Apple", producînd proprii artiști : Paul o descoperă pe Mary Hopkins, George pe Jackie Lommax, iar John formează cu Yoko, **The Plastic Ono Band** (incluzîndu-i pe Alan White, Klaus Voorman ș.a.). În decembrie '68 apare un nou L.P. al grupului — **Yellow Submarine** și, imediat, la începutul anului următor, un film de desene animate (reluînd ideea single-ului lansat în '66 și cîntat de Ringo) purtînd același nume. În aprilie '69 apare un nou single **Get Back / Don 't Let Me Down** și el ajuns repede pe primul loc. A existat intenția ca numele piesei titulare — **Get Back** — să fie dat unui nou film, de data asta despre casa „Apple" și despre activitatea trupei aici. S-a renunțat însă la idee, filmul apărut în martie 1970 numindu-se **Let It Be** (titlul unui alt mare succes).

Climatul din sînul grupului este din ce în ce mai îngrijorător, Paul tinde să devină șeful formației, rămasă fără conducător de la moartea impresarului Brian Epstein. Între timp, John scoate împreună cu George **The Ballad of John and Joko** (mai '69) și **Something** (oct. '69) ultimul fiind un cîntec extrem de difuzat în toată lumea. Cei doi au refuzat însă să-l acompanieze pe Paul. Înregistrările următoarelor două albume **Abbey Road** (numele foburgului londonez unde se aflau studiourile „Apple") și **Let It Be**, au loc în condiții dificile, membrii grupului nemaiavînd mare lucru în comun. Prăpastia se mărește între Lennon și Harrison pe de o parte și McCartney pe de alta. Totuși, cea mai mare parte din aceste două ultime albume o realizează tot Paul. Ringo s-a ținut departe de aceste grupări, evitînd o anume opțiune.

Abbey Road iese în septembrie '69, iar **Let It Be** în mai anul următor, după ce în aprilie apăruse și single-ul cu același nume. De fapt, **Let It Be** înseamnă pentru Beatles titlul ultimului album scos pînă azi.

La începutul verii anului '70 cel mai important grup pop al lumii nu mai există. FORMAȚIA BEATLES A MURIT !

Ceva mai tîrziu, John scria cuvintele de adio : Dream Is Over, visul s-a sfîrșit.

GEORGE STANCA ■

Cine, ce, unde, cînd ?

● Printre tinerii interpreți de muzică ușoară lansați de concursul T.V. „Steaua fără nume", se numără și George Sava, absolvent al Școlii populare de artă — clasa profesor Nina Bercaru. El a efectuat în studiourile Radioteleviziunii înregistrări cu cîntecele „Cine ești tu" de Marius Țeicu, „Dedicație" de Jolt Kerestely, „Pentru tine" de Ion Cristinoiu și „Gorunul lui Horia" de Gelu Solomonescu. ● La prima ediție a Festivalului cîntecului pentru tineret și studenți din octombrie 1975 debuta un tînăr compozitor — Vasile Șirli — cu Cîntecul tinereții noastre. La una dintre edițiile Concursului T.V. „Cîntăm pentru voi" obține premiul III cu melodia „Puf", cîntec care face parte dintr-un ciclu de 8 piese pe versuri de Marin Sorescu. Pentru Concursul de muzică ușoară de la Mamaia din acest an i s-a selecționat cîntecul „Drumul" pe versuri de Corina Brăneanu. ● Numeroase șlagăre românești și străine au fost transpuse în aranjamente și formule orchestrale inedite de către Iosif Hastreiter. Recent el a terminat orchestrația spectacolului „E nemaipomenit", montat de Teatrul de revistă „C. Tănase", iar pentru Concursul național de muzică ușoară de la Mamaia orchestrează piesele compozitorilor Nicolae Kirculescu și Petre Mihăescu. ● Petre Geambașu, solist al Teatrului „Ion Vasilescu", își împarte activitatea artistică între scenă și Studiourile radiodifuziunii. Recent el a debutat pe un disc la Electrecord în calitate de dirijor al unei formații instrumentale, înregistrînd și ca solist versiunea românească a șlagărelor „Ciao cara come stai" și „Juanita". În prezent efectuează un turneu în R.F.G. alături de Stela Enache, acompaniați de orchestra Alexandru Imre.

GH. E. MARIAN ■

Cei care își iubesc satul

Prin valorificarea folclorului, deci printr-o grijă deosebită manifestată față de bunurile ce reprezintă însăși esența spiritualității poporului, se poate pune — în mare măsură — stavilă procesului de destrămare, de dizolvare a creației artistice populare moștenite.

Am această credință, împotriva multora care socotesc categoric că în actualul stadiu de dezvoltare a societății noastre orice intervenție este inutilă, neavînd sorți de izbîndă.

Deaitfel, pesimiștii, în sarcina cărora unora le revenea chiar nobila misiune de a veghea asupra bunurilor artistice ale poporului, și-au făcut viața comodă decretînd definitiv pierdute anumite creații reprezentative ale culturii noastre populare, creații de neîntrecută frumusețe. Numai datorită acestui pesimism dăunător s-au putut strecura diferitele *surogate folclorice*, imitații stîngace ale baladelor sau cîntecelor bătrînești — așa-zis dispărute — aducînd prejudicii artei populare și împiedicînd chiar, de multe ori, procesul de creație al geniului popular. Tocmai din pricina acestui fapt s-a simțit nevoia lămuririi lucrurilor punîndu-se atît de puternic accentul — în ultima vreme — pe autenticitate.

Studiile unor serioși specialiști care au întreprins meritorii cercetări (cum este de pildă valorosul *Meșterul Manole* a lui *Ion Taloș*, ed Minerva, București, 1973) dovedesc că anumite creații date aparent uitării mai pot fi descoperite în memoria anumitor săteni, dar ele fiind într-adevăr sub amenințarea permanentului pericol al dispariției. Prin urmare, ceea ce poate și trebuie făcut este readucerea în circuitul folcloric al celor mai de preț creații ale poporului, a acelor creații pe care nu ne este îngăduit să le lăsăm pieirii Readucerea lor în fluxul folcloric fără a permite, din cine știe ce puerile considerente, siluirea lor prin absurde intervenții care ajung pînă la deformare, la alterare.

Dacă în anumite ținuturi cîntecul popular, de pildă, a rămas în plină înflorire, curat, ferit de nedoritele influențe ale unor factori exteriori, acest fenomen se datorește — în mare măsură — intelectualilor care au vegheat permanent asupra bunurilor artistice specifice respectivei regiuni. Ei au știut să descopere, să încurajeze, să stimuleze pe adevărații păstrători, transmițători și creatori populari, învățîndu-i totodată să se ferească de robia modei trecătoare și prea dăunătoare în anumite împrejurări.

Mi-a fost dat, zilele trecute, să trăiesc bucuria reîntîlnirii cu unul dintre acești luminați intelectuali care, de-a lungul vieții, s-a dedicat cu osîrdie întru apărarea frumuseților artistice create de popor. Este vorba de profesorul *N Oancea*, directorul Casei de cultură a orașului Făgăraș, inițiatorul și însuflețitorul neuitatei întîlniri a foștilor cursanți și profesori ai Universității populare muncitorești și ai Școlii țărănești din Făgăraș, întîlnire despre care am mai pomenit.

În intransigența pe care a manifestat-o ori de cîte ori a fost cazul, profesorul N. Oancea nu a abdicat de la principiile sale, nu a acceptat să se facă propovăduitorul anumitor recomandări greșite care — nu prea de mult — au adus prejudicii creației artistice populare Profesorul Oancea, alături de mulți alți intelectuali patrioți au încurajat locuitorii Țării Oltului să nu renunțe la prețuirea frumuseților artistice dăruite de înaintașii lor, să le cinstească mai departe, așa precum au făcut-o mereu, nedîndu-le uitării, să le păstreze curate așa cum le-au primit. El ca și atîția alți intelectuali din partea locului, de pe întreg cuprinsul țării, își au meritele lor la continua înflorire a creației populare pe meleagurile Țării Oltului.

Experiența unui Oancea și a altor nenumărați intelectuali modești, legați de locul în care s-au născut și de oameni în mijlocul cărora își duc viața, abnegația, devotamentul lor dezinteresat, merită a rămîne pildă vie, exemplu de urmat.

HARI BRAUNER ■

Poetul NICHITA STĂNESCU preferă întrebările directe ale lui VIOREL GRECU, redactor la televiziune

ION VOICU a încîntat din nou publicul în cadrul festivalului „Paganini"

Caricaturistul A. POCH își reglează tirul privirilor la Salonul tinerilor caricaturiști

Fotografii de VASILE BLENDEA, ION CIOBOATĂ, ION PREDOȘANU și EM. TÂNJALĂ

O DURERE DE DINȚI CA UN CUTREMUR DE GRADUL 10

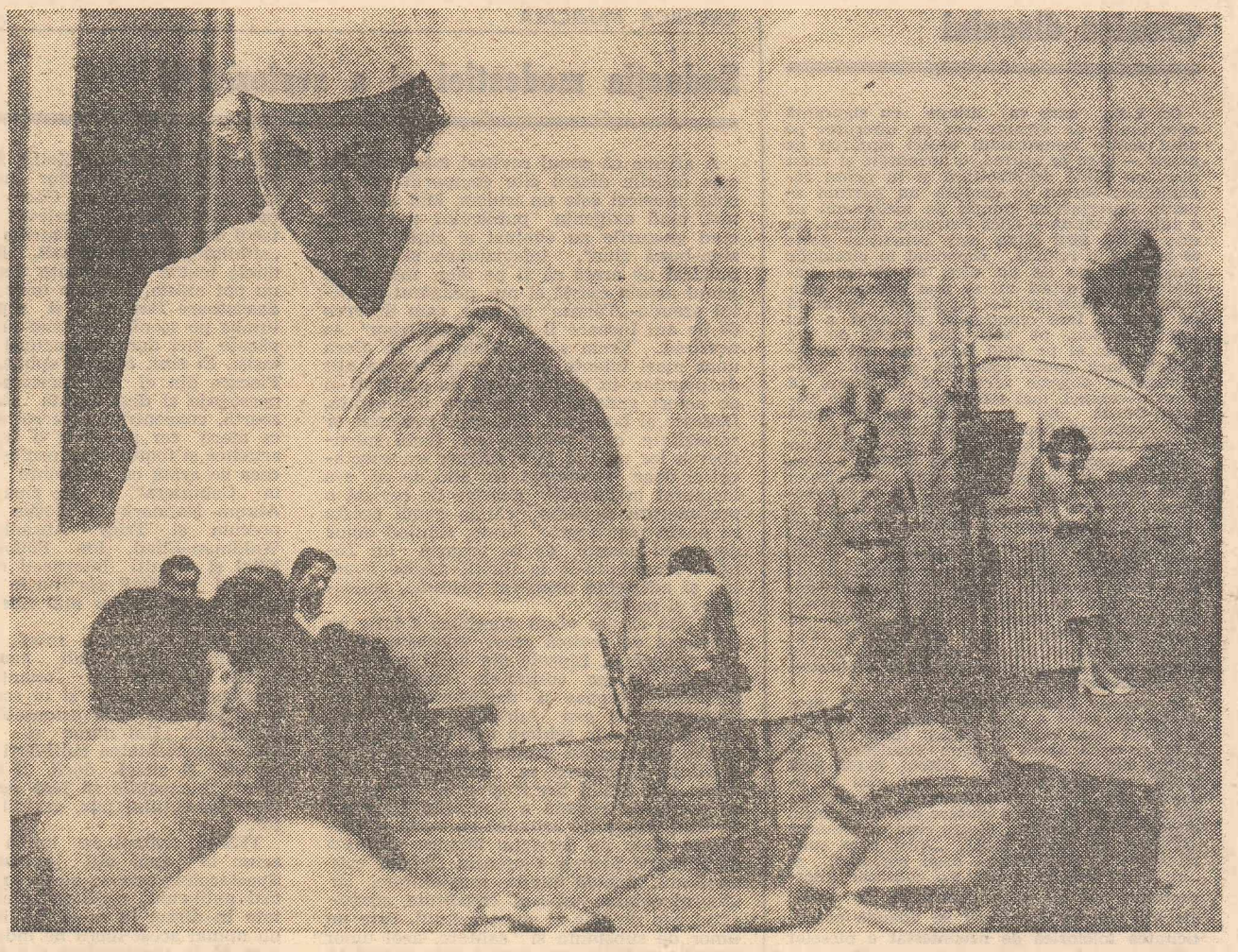

Nicăieri faimoasa injonctiune caragialescă „Știi s-o scoți ? Scoate-o !“ nu este mai des repetată și pe tonuri atît de diferite ca în cabinetul de urgență stomatologică de pe lîngă Spitalul „Colțea“, care deservește întreaga Capitală în cursul nopții.

Mămitica vine cu puișorul, dar, temătoare, îl trimite înăuntru însoțit de tanti, deoarece cleștii îi provoacă nevricale. „A zis să mi-o scoateți !“, informează puiul cu o voce care se vrea fermă.

Un tînăr de carura lui Cassius Clay — dar purtînd în ochi expresia pe care acesta trebuie s-o fi avut după primul meci cu Joe Frazier — intră și el grăbit, se așază pe scaun și șoptește, sfîrșit : „Scoateți-mi-o !“ Refrenul este reluat pe diferite voci, poruncitoare, rugătoare, stinse, tunătoare, în funcție de călirea caracterului și de adîncimea cariei. De regulă, după **fortissimo** urmează **pizzicato**, cînd medicul refuză să se conformeze dorinței pacientului. Se aud atunci și imprecații, murmurate printre dinți, iar unii mai energici ies demonstrativ din cabinet, pentru a se întoarce după cîteva clipe, domoliți, cu un aer care spune : „Făceți-mi ceva, orice, să nu mai doară. Aflați însă de la mine că pînă la urmă tot o scot, la policlinica cu plată“

Nu pentru latura pitorească am menționat această obsesie a „scosului“, ci pentru faptul că ea reprezintă un punct nodal al activității stomatologice nocturne și, în același timp, aruncă o nouă lumină asupra așa-zișelor urgențe cauzate de cel mai răspîndit flagel pe care-l cunoaște medicina veacului nostru : banala, înnebunitoarea și, uneori, invincibila durere de dinți, care doboară, în egală măsură, pe campionul de haltere și pe preșcolar, și care-l face pe un doctor docent în matematici să uite tabla înmulțirii. Ce este, așadar, de făcut cînd acest cutremur de gradul 10 la scara stomatologică se abate asupra dv. în toiul nopții ? Folosiți cu încredere serviciile de urgență instalate la „Colțea“, sub egida Direcției sanitare a municipiului București, unde doi medici se află toată noaptea, de la 8 la 7, la dispoziția dv. Ei provin, prin rotație, de la mai toate policlinicile de cartier. Absolut oricine, indiferent dacă e bucureștean sau nu, dar care se află în Capitală în momentul seismului dentar, poate beneficia de ajutorul lor calificat. Nu te întreabă nimeni nimic, suficient doar să nu fi uitat, din cauza durerii, cum te cheamă și unde stai. Totul decurge în condiții optime, ca pe bandă rulantă.

În noaptea de 28 spre 29 iunie, cînd m-am înființat acolo pe post de bolnav închipuit, eram al 37-lea pacient care a călcat acest prag al suferinței după orele 20. Cînd am intrat, se aflau la rînd doar doi pacienți nervoși și, după toate probabilitățile, pînă dimineața se vor mai perinda încă vreo cîteva zeci. Vor fi îngrijiți prompt, conștiincios și — în plus față de vechea reclamă comercială — complet gratuit. Ar fi totuși inexact să afirmăm că toți vor pleca mulțumiți. În adevăr, nu numai fanaticii extractiilor rămîn dezamăgiți, ci și acei care speră să rezolve pe această cale probleme mai complicate, de durată, uitînd că nu se află într-un cabinet obișnuit, ci la Urgență, unde doi medici — în acea noapte s-a nimerit să fie două femei — lucrează 11 ore neîntrerupt, sub presiunea puhoiului uman, care, în unele nopți, atinge cifra de 120. Chiar la poarta spitalului întîlnisem un bărbat vînjos cu mustață în furculiță și traistă în spinare, care parlamenta cu paznicul : „La Urgență îmi pune și plombă ?“ Mi s-a relatat, de asemenea, că o mamă tînără, care locuiește chiar vizavi de spital, se confesa : „Mi-ar conveni să mă tratez noaptea la Urgență, fiindcă ziua tot sînt ocupată cu alăptatul“.

Pacienții nu afluează în mod uniform, ci în valuri. Primul apare la orele 20—21, după terminarea programului normal al policlinicilor de cartier, al doilea se produce pe la miezul nopții, după închiderea teatrelor și restaurantelor (mulți încearcă să-și înece amarul, fără succes, la spectacol sau într-un pahar de vin) ; al treilea val, și ultimul, ascultînd de misterioasele ritmuri biologice ale ființei umane, se prăvale în zori, cînd nasc femeile și închid ochii muribunzii.

Profit de o clipă de răgaz între două valuri și discut cu cei doi medici de gardă.

— Adevărul adevărat — subliniază Anca Vrancea și Nina Măcin — este că în secolul XX stomatologia nu mai constituie, mai bine-zis nu ar trebui să mai constituie, o urgență. Cînd omul se plimbă pe Lună, cînd arsenalul medicinei, deci inclusiv al profesiunii noastre, mai strîmte, cunoaște o asemenea extindere și diversificare, urgențele stomatologice apar nejustificate. Să ne explicăm. Dacă oamenii ar consulta dentistul din vreme — și la noi rețeaua de specialitate a cuprins și ultimul cătun al țării — nu i-ar păli noaptea dureri insuportabile. Admitem, există și acel neprevăzut care nu ține seamă nici de zi, nici de noapte, bunăoară hemoragiile postextracționale, fracturile rezultate din accidente, bătăi etc., supurațiile masive, dar ele se înscriu cu o pondere neglijabilă în gărzile noastre. Imensa majoritate apelează la noi fiindcă au omis să consulte dentistul la timp. Chiar înainte de venirea dumneavoastră, am îndrumat un cetățean — după ce i-am aplicat un pansament analgezic — să meargă în zilele următoare la Policlinica 2 de pe strada Avrig, de care depinde, pentru tratament. Ei bine, policlinica aceasta, perfect utilată, se află peste drum de locuința sa ! Dar el nu s-a deranjat să traverseze strada, pentru a căpăta, din vreme, un tratament adecvat, ci a preferat să lase cuțitul — vreau să spun caria — să ajungă la os. Adevărat, de multe ori, la policlinica de cartier se stă la coadă. Dar chiar și acest inconvenient este de preferat, fiindcă doar un tratament aplicat la timp evită agravarea condiției medicale; altfel, caria progresează, atinge nervul, compromite dintele, poate provoca infecții grave.

— Nu totdeauna sînt vinovați pacienții delăsători — răspund. În sala de așteptare am stat lîngă pacientul nr. 36, mecanicul Ilie Dinu de la „Flacăra roșie“. Dimineața l-a apucat măseaua și a alergat la serviciul de urgență al sectorului său, dar acolo nu au vrut să-l trateze, spunîndu-i-se : „Aveți stomatolog la întreprindere“. Degeaba a încercat el să explice că de la întreprindere vine și că pe ușa cabinetului, la figurat dacă nu la propriu, stă un lacăt gros. L-au refuzat din nou, asigurîndu-l: „La întreprindere aveți doi stomatologi, nu unul“. Vorbele nu i-au alungat durerea, s-a chinuit omul toată ziua, a mîncat doar iaurt și Algocalmin, iar noaptea l-am găsit aci, cu ochii stinși și graiul slab.

— În acest caz, firește, n-a avut nici o vină Ceea ce nu înseamnă că neglijența pacienților nu joacă un rol principal. În ceasul al 12-lea — din noapte ! — vin la noi „s-o scoatem“. Dacă i-am asculta, am face ravagii în dinți aproape sănătoși, care, cu un tratament corect, ar continua să stea implîntați în maxilar încă 10 sau 20 de ani.

Anca Vrancea și Nina Măcin duc o stăruitoare muncă de lămurire cu omul care stă și tremură pe scaun. Nu i-o scot, pun pansamente, fac drenaje pentru calmarea durerii, ducînd în același timp dialoguri pilduitoare.

Cu un muncitor în construcții.

— Scoateți-o !

— Se poate trata.

— Dacă nu o faceți dv., o trag eu cu patentul acasă.

— Asta-i bună ! Dacă te supără un picior, îl tai ? !

— Dacă mă doare, îl tai.

— Ei bine, eu nu ți-l tai. Soră, scrie în registru : „Pacientul refuză tratamentul indicat de medic. Pulpită seroasă. Este trimis acasă, netratat“.

— M-am răzgîndit. Puneți-mi pansament.

Cu un student.

— Aveți o arcadă integră, nici un dinte lipsă. La măsea, un fleac, o amărîtă de carie. Extracția ar fi absurdă.

— Nu mă lasă să închid ochii noaptea.

— După o anumită vîrstă, pacienții ne imploră să le salvăm un rest de rădăcină putredă, în timp ce tinerii știu una și bună : „Afară !“. Alți dinți nimeni nu vi-i mai dă ! Doar cu placă. Și nu-i nici o bucurie.

Cu mama unui copil de 14 ani.

— Nici nu mă gîndesc să vă ascult și să extrag micuțului un dinte definitiv.

— Vă rog mult. Îl duc mîine la țară, tocmai lîngă Bordeștii de Jos, în Vrancea, la o bătrînă. Dacă îl apucă durerea ! Pînă în sat sînt 3 km.

— Înainte am lucrat la țară. Veneau la dispensarul nostru oameni și de la 30 km. Nu vă pierdeți cu firea, se aranjează.

Așa se desfășoară meciul amical în nocturnă dintre pacient și stomatolog. Uneori, dincolo de cazurile minore, urgența își recapătă adevăratele dimensiuni. Odată s-a prezentat un cetățean cu fața făcută zob, cu tăieturi adînci pe obraz și mandibula fracturată, epilog al unei bătăi cu cuțitele. I s-a dat primul ajutor la Spitalul de urgență și apoi a fost îndrumat la Spitalul clinic de stomatologie, pentru partea de chirurgie maxilaro-facială. Dar, zăpăcit și poate turmentat, cetățeanul a nimerit în toiul nopții la Urgența stomatologică de la Colțea. Fiindcă nu mai era timp ca să fie retrimis la spital, doctorița Nina Măcin a efectuat pe loc o intervenție destul de complicată, cusîndu-i fața și imobilizînd mandibula — intervenție care, în mod obișnuit, reclamă condiții de spital. O singură dificultate : la repezeală nu se găsea firul din păr de cal, folosit în asemenea cazuri pentru că nu lasă urme la cicatrizare. În cele din urmă, firul a fost găsit și totul s-a rezolvat.

În altă noapte, cînd era de gardă Anca Vrancea, se înfățișează un pacient cu hemoragie postextracțională. Cazul în sine era destul de neplăcut, eufemistic vorbind, dar a devenit și mai sumbru cînd s-a dovedit că persoana în cauză suferea de hemofilie, boală gravă care afectează coagularea sîngelui. După un tratament de șoc, și această bătălie a fost cîștigată.

Desigur, toate aceste aspecte rămîn necunoscute năpăstuiților care mărșăluiesc în rînduri tăcute spre Urgența de noapte de la „Colțea“ și pentru care sistemul solar, galaxia și metagalaxia se reduc, în acel moment precis, la un singur punct dureros : „Măseaua din dreapta sus, lîngă aia de minte. Of, of, of și vai de mine, scoateți-o degrabă că nu mai pot. Maică, măiculiță, NU MAI POOOOOT !“

LIONEL NIȚESCU ■

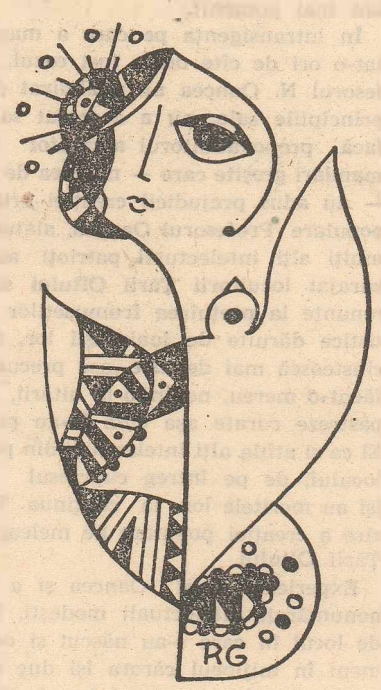

RALUCA GRIGORCEA

Statornicie

Oamenii-și văd de rosturile lor
În general prin lume se petrece
Chiar dacă nu-i un secol prea ușor
Chiar dacă e un secol mult prea rece.

Polen bogat se lasă și fiori
Pe ochiul treaz întîrziind afară
Din balul ăsta lesne mai cobori
Ținînd rugina-n tunuri nu coboară.

Pămîntul e din aur și noroi
Peste dreptate-au aruncat covoare
Se fac palate ciinilor de soi
Și-alături pentr-o pîine se mai moare.

Noi nu avem părinți milionari
Nici fast cărat pe roțile luxoase
Avem în schimb aceste inimi mari
Și temelii statornice la case.

Purtăm aici ca o credință vie
Aprinsul adevăr care ne leagă
Sărmană țara dac-ar fi să fie
Nu am schimba-o pentru lumea-ntreagă.

ADRIAN FRĂȚILĂ ■

Acesta este

DOCTORUL STELIAN IVAȘCU — PIONIER ȘI MAESTRU AL CHIRURGIEI PULMONARE

Născut în 1925, la Orăștie, doctorul Stelian Ivașcu, directorul, de doisprezece ani, al sanatoriului de boli pulmonare de la Balotești, a ajuns la medicină dintr-o pasiune neostenită și timpurie, manifestată încă din vremea liceului, cînd s-a distins mai ales la fizico-chimice și naturale, discipline la care a avut norocul, cum recunoaște și astăzi, după atîta amar de vreme, să aibă doi dascăli minunați. Andreescu și Ciumaș, nume de care își amintește mereu cu recunoștință. Nici mai tîrziu, în timpul studenției, norocul nu l-a părăsit și a întîlnit alți doi maeștri, profesorii Ion Danicico și Alexandru Pop, de la care a deprins dragostea pentru profesiune și respectul pentru bolnav. Ambii erau severi și pretențioși, dar perfecți meseriași, primul i-a așezat bisturiul în mînă, iar cel de-al doilea, unul dintre deschizătorii de drumuri în chirurgia toracică, l-a atras către această disciplină, pe vremea studenției sale privită mai puțin ca o specialitate și mai mult ca un act de eroism, cu toate frumusețile de aici decurgînd. Frumuseți, dar și riscuri. Pentru viitorul reputat specialist, își amintește cu nostalgie, riscul cel dintîi l-a constituit o discuție cu mentorul său, profesorul Pop. Stelian Ivașcu i-a declarat maestrului că are de gînd să se dedice chirurgiei toracice, profesorul l-a măsurat din cap pînă-n picioare, Ivașcu avea pe vremea aceea abia vreo cincizeci de kilograme, a zăbovit cu privirea asupra mîinilor sale firave, el, care intra în toracele bolnavului cu niște brațe de spărgător de piatră, și a zis doar atît : băiete, cu statura asta de umbră o să-ți fie mai greu.

Respectînd adevărul, profesorul avea mare dreptate. În anii aceia, ca și astăzi, dealtfel, chirurgia toracică, disciplină de efort fizic și psihic neobișnuit, solicitînd nu numai dexteritate dar și forță, își recruta discipolii mai ales dintre bărbații zdraveni, capabili să stea în picioare uneori și șase ceasuri lîngă masa de operație. Pînă la urmă, însă, talentul și seriozitatea tînărului extern trebuie să fi impus profesorului Pop, care l-a ajutat pe proaspătul său coleg în toate împrejurările, conducîndu-l, prin fapte și nu prin vorbe, către disciplina visată. Mai tîrziu, pe cînd începuse să lucreze la sanatoriul de la Geoagiu, Stelian Ivașcu a urmat o specializare la Filaret, unde a văzut pentru prima dată o rezecție pulmonară, executată de mîna unui alt maestru, profesorul Cărpinișanu, căruia i-a făcut de asemenea o bună impresie aplicația medicului născut la Orăștie. I se propune, la cei numai douăzeci și șase de ani împliniți pe atunci, să rămînă ca anestezist în echipa sa operatorie. Dar Stelian Ivașcu avea alte gînduri. El voia să opereze, așa că a ales cealaltă alternativă, devenind șeful serviciului de chirurgie pulmonară la sanatoriul de la Brad. A efectuat acolo, cu anestezie locală, după tehnica vremii, una din primele rezecții pulmonare din medicina noastră, operînd un chist hidatic la plămînul sting. Din anul următor, adică din 1956, și pînă astăzi, Stelian Ivașcu și-a împărțit timpul între activitatea de chirurg și cea de organizator de sănătate, fiind pe rînd director al sanatoriilor de la Brad, Moroieni și Balotești, funcție pe care o îndeplinește și în prezent.

Fotografie de GHEORGHE AMUZA ■

Conduce o unitate cu organizare riguroasă, numărînd șapte sute de paturi, un spital care poate acoperi întreaga patologie a bolilor aparatului respirator, conduce înainte de toate un colectiv de profesioniști bine pregătiți și pasionați, de realizările căruia îi place să alieze, cu modestie, propriile izbînzi. La Balotești a continuat să opereze și să perfecționeze tehnica deprinsă din exemple și din cărți, intervenții chirurgicale de amploare deosebită, fiind vorba de lucru pe organe vitale. A executat numeroase rezecții pulmonare, eliminări ale plămînului compromis, dar nu operațiile de acest gen i-au ridicat cele mai mari probleme, necontînd prea mult cantitatea de masă pulmonară ce se înlătură din toracele pacientului, cît cancerele bronhopulmonare care necesită, cum spune, adevărate artificii de tehnică. Uneori, tumora pătrunde în mediastin, amenințînd mai multe organe cheie ale organismului, e nevoie să fie pensat corduL, iar simpla deropare a unei pense prinse de artera pulmonară, la emergența ei principală, poate provoca moartea bolnavului într-un singur minut. Toate aceste operații, ce se cer efectuate cu precizie matematică și cu rapiditate, implică nu numai o cunoaștere amănunțită a profesiunii, ci și o echipă de colaboratori exemplari. Stelian Ivașcu, operînd în condiții dintre cele mai moderne, egale cu cele oferite de marile clinici ale chirurgiei toracice mondiale, are o asemenea echipă, contribuția doctorilor Eugen Stănescu, Mircea Stamati, Valeriu Stinghe sau Mihai Gramatopol neputînd să lipsească atunci cînd e vorba despre succesele medicale ale sanatoriului de la Balotești.

În meseria aceasta, cum spuneam, e nevoie totodată de multă energie și de multă rezistență. Operațiile durează uneori cu orele, cheltuiala de efort fizic și de energie nervoasă fiind considerabile, nu o dată medicii ieșind din blocul operator cu cîteva kilograme mai puțin. S-ar putea crede că operațiile vizează obligatoriu unul dintre plămîni. Nu e adevărat pînă la capăt. Adesea, regula e infirmată și doctorul Ivașcu intervine în cadrul aceleiași intervenții asupra ambilor plămîni. S-a constatat, experimental și clinic, că un om poate supraviețui cu un singur lob din cei cinci pe care-i are, doi la plămînul sting și trei la cel drept, asemenea operații încă n-a efectuat, recunoaște, dar a făcut numeroase rezecții pulmonare bilaterale simultane, cu bune rezultate, izbutind să întoarcă la locurile de muncă și la familiile lor bolnavi a căror viață părea definitiv compromisă.

În dreptul numelui specialistului de la Balotești sînt trecute și cîteva tentative de autotransplant pulmonar, primele din medicina noastră, încercări reușite care au constat în scoaterea unei bucăți din plămîn, în tratarea ei și în reimplantare. La vremea lor, aceste operații au făcut multă vîlvă. Autor a peste două sute de comunicări științifice, publicate sau susținute deopotrivă în țară cît și în străinătate, doctorul Ivașcu a prezentat aspectele autotransplantului pulmonar unor somități în materie, profesorii englezi M.F.A. Woodroff, directorul Centrului de transplant de organe de la Edinburgh, și B. Logan, șeful clinicii de chirurgie toracică de la Royal Infirmery din același oraș, primind aprecieri dintre cele mai laudative. Pentru a aprofunda unele chestiuni în materie și pentru a-și lărgi orizontul, directorul sanatoriului de la Balotești a urmat, în 1972, o specializare de șase luni la Paris, la spitalul Broussais, condus de Charles Dubost, avînd plăcuta surpriză să afle că nivelul școlii românești de chirurgie e foarte înalt, medicina noastră fiind unanim recunoscută în străinătate pentru tradiția și valoarea sa.

A bătut destul lumea. A participat la numeroase congrese și reuniuni internaționale, recent s-a întors de la al IV-lea Congres național de boli pulmonare al medicilor cehoslovaci de la Bratislava, a publicat și conferențiat în străinătate, dar de fiecare dată s-a întors în grabă acasă, la bolnavii săi, la sanatoriul pe care-l conduce, centru modern utilat cu aparatură și specialiști, plasat la cîteva zeci de kilometri de București. Aici, într-un cadru minunat, adevărată pădure de brazi înfiptă în mijlocul cîmpiei, doctorul Ivașcu a continuat, departe de tumultul marilor orașe și departe de publicitate, să vegheze la sănătatea oamenilor, cîștigîndu-și prin muncă asiduă și distins profesionalism dreptul la stima și recunoștința a mii și mii de bolnavi scoși din durere și suferință.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

PE TEME DE CIRCULAȚIE

Nu a oprit la intersecție!

Traficul rutier care crește în intensitate de la an la an și atinge în lunile de vară cotele sale maxime solicită din ce în ce mai mult nu numai arterele rutiere și autovehiculele, dar și organismul șoferilor. Conducerea mașinii pe străzile aglomerate din orașe și pe drumurile dinafara localităților, și ele în majoritatea cazurilor intens circulate, cere din partea oamenilor de la volan un consum însemnat de energie fizică, dar îndeosebi nervoasă.

Neobservarea la timp a manevrelor sau intențiilor de manevrare ale celorlalți participanți la trafic, a unor elemente de drum (curbe strînse, îngustări ale șoselei, pante etc.), precum și a unor mijloace de

semnalizare, poate avea urmări din cele mai neplăcute. Spre deosebire de circulația de acum 5—10 ani, traficul rutier actual cere șoferului să recepționeze un volum considerabil mărit de informații, să le prelucreze și să ia într-un timp extrem de scurt decizii deseori de importanță vitală.

Soferului modern îi este indispensabilă o bună atenție distributivă. Deseori el trebuie să țină seama concomitent de pietonul de pe trotuarul din dreapta, care se pregătește să traverseze, de trecătorul aflat deja pe zebră, de biciclistul care rulează în dreapta sa lîngă rigolă, de mașina care vine din dreapta și trebuie să-i dea prioritate, de autovehiculul care se deplasează alături de el pe banda de lîngă mediană, precum și de intenția de a nu-i acorda întîietatea automobilului care se apropie din stînga. Nu în puține cazuri secvențele de trafic sînt și mai complicate, elementele pe care automobilistul trebuie să le ia în calcul fiind și mai numeroase.

În condițiile traficului actual, ignorarea unui singur panou de semnalizare sau marcaj poate determina apariția unei situații de accident, ori determina chiar comiterea unui eveniment rutier.

Cînd conducătorul auto nu cunoaște drumurile pe care se deplasează, configurația lor (situații frecvente mai ales acum în perioada vacanțelor) și în plus nu conduce cu prudența necesară, artera rutieră și traficul de pe ea îi pot crea surprize neplăcute.

Cel care cunoaște bine configurația drumurilor și specificul traficului din zona respectivă e desigur avantajat. Uneori însă așa cum vom vedea mai jos, există și pericolul subaprecierii „capcanelor" de pe drumurile pe care șoferii le parcurg de sute, de mii de ori.

Medicul V.B. cunoștea perfect sectorul de drum Rm. Vîlcea — Goranu, deoarece îl parcurgea zilnic cînd își conducea soția, profesoară la școala din comuna sus-amintită.

Cunoștea și „topografia" intrării din drumul județean Goranu — Dăești în D.N. nr. 7 (Pitești — Rm. Vîlcea), unde cele două artere rutiere formează o intersecție importantă și unde se impune oprirea la indicatorul „STOP" și angajarea numai după o perfectă asigurare pe drumul european. Paradoxal, dar V. B. nu a luat aceste măsuri elementare de precauție. El a pătruns în încrucișare ca și cum n-ar fi observat-o, iar cînd se afla în zona din mijlocul ei, a fost lovit în plin în partea stîngă de către un autocar care se deplasa pe drumul prioritar și al cărui conducător nu a mai putut întreprinde nimic pentru evitarea accidentului. Ca urmare a coliziunii, autoturismul a fost proiectat la 8 m de locul impactului și distrus. Cei doi ocupanți, medicul și soția sa, și-au pierdut viața în accident.

Un tragic eveniment rutier absolut evitabil dacă șoferul autoturismului își concentra atenția numai asupra conducerii mașinii și drumului, dacă respecta obligațiile impuse de panoul de semnalizare arhicunoscut „Oprire la intersecție".

Colonel VICTOR BEDA ■

RALUCA GRIGORCEA

RADIOGRAFIA FOTBALULUI NOSTRU CEL DE TOATE ZILELE ÎN ANUL COMPETIȚIONAL 1975/1976

Steaua – 1975/1976, victorie in campionat, victorie in Cupa României

DE 3 ORI STEAUA!

Deși rar, fotbalul românesc a cunoscut în ultimele trei decenii cîteva perioade dominate net de către un club sau altul Au existat perioada U.T.A., perioada C.C.A., Petrolul, Dinamo cînd fotbalul cel mai bun se juca la Arad sau la Ploiești, cînd toate eșaloanele competiționale erau dominate de clubul militar din Calea Plevnei sau de clubul din Șoseaua Ștefan

Cupa României și Dumitru, căpitanul echipei Steaua

cel Mare, cînd **marca nr. 1** în soccerul nostru era, cum spuneam, C.C.A. sau U.T.A. etc.

După ce între anii 1972 și 1975 lupta pentru întîietate a dat-o „triumviratul" Dinamo, Universitatea Craiova, Steaua, nici una din cele trei „firme" nereușind să se impună autoritar, momentele de forță ale fiecăreia alternînd cu momente de eclipsă, iată-ne la sfîrșitul anului competițional 1975/1976 cu un favorit evadat detașat în fruntea plutonului, un cîștigător care și-a surclasat principalii rivali, impunîndu-se convingător în 3 din cele 4 competiții republicane. 1) Victorie în campionat obținută cu mult înaintea ...încheierii lui : 2) Succes sigur, nici un moment pus la îndoială, în Cupa României ; 3) Victorie zdrobitoare în campionatul de juniori (8—1 în finala cu S. C. Bacău). Un singur titlu a scăpat Stelei, știrbind impresionanta sa recoltă de titluri și medalii, cel al campionatului de tineret-rezerve, el revenind unui centru — Craiova — în care fotbalul tînăr, emulația valorilor și pasiunea pentru jocul cu balonul rotund cunosc cote de excepție în țara noastră.

De ce Steaua ? De ce, mai ales, **de trei ori Steaua ?**

După părerea noastră, triplul succes al clubului militar are cîteva cauze care au ieșit destul de pregnant în relief în ultimul an competițional.

I. Condițiile de echilibru, **de muncă mai organizată, mai disciplinată, mai temeinică decît la alte cluburi** au făcut din Steaua o echipă la care oricine a putut remarca **personalitate, forță** și orientare spre un joc progresiv mai spectaculos și mai eficace.

II. După ani de căutări, Steaua a ajuns astăzi singura noastră formație **nedescoperită în nici un compartiment,** „orchestrei" nelipsindu-i nici un instrument, chiar dacă două-trei viori au mai scîrțîit, absența clasei lor neputînd fi compensată prin zel și bunăvoință.

III. Steaua a mai înțeles un adevăr : secretul afirmării este **cultivarea jocului ofensiv,** care bate pînă la urmă totul, sparge canoanele și „betoanele", aduce goluri, aduce adevăratul fotbal în teren, aduce public în tribune. Idee îmbrățișată acum 2-3 ani și de Universitatea Craiova, **fotbalul prin atac și pentru atac** a făcut din Steaua un lider de joc incontestabil, conducerea tehnică a echipei înțelegînd să-și construiască „11"-le pe datele și exigențele acestui tip de joc. Așa, de pildă, înșurubarea a două extreme de reală valoare (Zamfir și Troi) mecanismului echipei a dat aripi unei formații obsedate în trecut de străpungerile pe centrul terenului, obsesie falimentară atîta vreme cît aliniezi atacanți mini-centrali de gabaritul Iordănescu sau Răducanu, lipsindu-ți buldozeri spărgători de zid de factura Chivers sau chiar Iancu. Metamorfoza în consecință a jocului a fost spectaculoasă, eficiența lui mult sporită confirmînd realismul soluției alese. Așa cum Universitatea Craiova ajunsese acum 3 ani să „joace altceva" (mai modern, mai spectaculos, mai eficace) datorită mai ales extremelor Țarălungă și Marcu, Steaua 1975–1976 **și-a pierdut pe drum adversarii** — la propriu și la figurat — datorită orientării jocului spre o ofensivă angajată cu precădere prin cele două extreme. Se poate spune că șansa atacului (de fapt, șansa fotbalului modern) a fost șansa Stelei, șansă care a născut o echipă nouă, după toate aparențele competitivă și pe plan internațional.

MARIUS POPESCU ■

ECHIPA CAMPIONATULUI

		Iordache		
Porațchi	Sătmăreanu II		Dinu	Manea
	Bölöni	Iordănescu	Dumitru	
	Lucescu	M. Sandu	Zamfir	

O A DOUA ECHIPĂ A CAMPIONATULUI

		Răducanu		
Vigu	Păltinișan		Deselnicu	Hajnal
	Balaci	Dudu Georgescu	Dobrin	
	Fazekaș	Radu II	Crișan	

CLASAMENTUL ȘI ANTRENORII

1. **STEAUA.** Doi antrenori foarte tineri, **Emerich Jenei** și **Carol Crăiniceanu,** crescuți la școala clubului militar, au știut să imprime campioanei ordine și disciplină. Au restructurat jocul extremelor, au adus echilibru și înțelegere într-un lot pînă la ei zbuciumat și zburdalnic, cu jucători, ne gîndim mai ales la Dumitru și Iordănescu, intrînd cîndva pe teren mai mult după dispoziție decît după nevoile echipei. După propriile lor declarații, coeziunea sufletească și echilibrul valoric al lotului au decis titlul, Steaua fiind cu adevărat singura grupare capabilă să alinieze rezerve de aceeași valoare cu titularii.

2. **DINAMO.** Surprinzător, echipa a crescut prin plecarea lui Nicușor, frații **Nunweiller** demonstrînd, ca antrenori, calitățile cu care s-au impus pe vremea cînd jucau. Seriozitate și disciplină. Antrenată de doi foști apărători, Dinamo s-a apărat mai bine decît a atacat, deși prezența golgeterului Dudu Georgescu pare să infirme o asemenea judecată. Un singur reproș : subordonarea echipei interesului și capriciilor de moment ale lui Dinu.

Exagerata suspendare, în comparație cu faptele comise și cu sancțiunile dictate altor jucători, a lui Sătmăreanu II a diminuat mult randamentul echipei.

3. **A.S.A. TG. MUREȘ.** Modest, **Tiberiu Bone** a știut să-și așeze fiecare jucător la locul lui, muncind cu perseverență la croirea unei garnituri de prima mînă, redutabilă în toate compartimentele.

4. **SPORTUL STUDENȚESC.** Profesorul **Angelo Niculescu,** criticat de mulți pentru „temporizarea" care a ținut pe loc echipa națională în Mexic, admirat de alții pentru încăpățînarea cu care-și urmărește ideile, a demonstrat din nou că se poate conta pe el la o eventuală enumerare a valorilor în perimetrul antrenorilor noștri. A învățat echipa mai mult să nu piardă decît să cîștige, dar pînă la urmă și-a atins scopul, Sportul izbutind o meritată calificare în Cupa U.E.F.A.

5. **POLITEHNICA TIMIȘOARA.** O pereche de antrenori semănînd la nume, **Rădulescu,** dar total diferiți ca temperament. Costică se agită la un meci cît într-un campionat, Petrică, mai vîrstnic și mai echilibrat, tace și observă. Primul a adus patima pentru fotbal, cel de-al doilea cumpătarea, simbioză din care a ieșit un cuplu de antrenori cu mari merite în relansarea fotbalului timișorean. O pregătire asiduă de iarnă a condus la susținerea unui ritm neobișnuit în retur, Politehnica dominînd, alături de Steaua și Sportul, a doua parte a campionatului.

6. **UNIVERSITATEA CRAIOVA.** Un loc în ierarhia fotbalului sub valoarea lotului, pe care **Constantin Cernăianu** n-a știut nici ce să-l învețe din punct de vedere tactic — Craiova, ca să dăm un exemplu, poseda extreme cel puțin la fel de abile și rapide ca cele ale Stelei — nici să-l strunească din punct de vedere disciplinar. N-a muncit suficient cu echipa și nici n-a reușit să-și apropie jucătorii, plîngîndu-se fără încetare de slaba valoare a lotului !?

7. **S.C. BACAU.** Poziție în clasament peste posibilitățile lotului, dominat de tehnica lui Aelenei și de puterea de muncă a lui Catargiu. Echipă firavă, alcătuită parcă din juniori, Bacăul a izbutit puncte nesperate în deplasare, grație ochiului versat al antrenorului **Constantin,** om de fotbal complet.

8. **F.C.M. REȘIȚA.** Unul dintre antrenorii noștri cu vastă experiență, **Ioan Reinhardt,** a părut mai puțin preocupat de antrenamentele echipei, indeobște în finalul campionatului, dovedind un ciudat și statornic interes pentru postul de conducător de club. În orice caz, indisciplina jucătorilor, în frunte cu căpitanul echipei, Beldeanu, a subminat munca din tur a antrenorului.

9. **F.C. BIHOR. Robert Cosmoc.** Dotat, pus la punct cu ultimele noutăți în materie de meserie, pătimaș în profesiune, înțelegător cu jucătorii, tehnician de pregătire tactică modernă.

10. **F. C. CONSTANȚA.** Antrenorii mai vechi, **Comăniță** și **Toma,** au scăpat echipa de la retrogradare abia în final, cu ajutorul prețios al lui **D. Niculae Nicușor,** venit de la Dinamo. Antrenorii, ca și echipa. Inegali, greu de caracterizat, deși rezultatele obținute de Comăniță la juniori îl prezentau drept unul dintre tinerii tehnicieni pe care fotbalul nostru se poate baza. Anul acesta a dezamăgit.

11. **F. C. ARGEȘ.** Cel mai tînăr lot din prima divizie, numărînd o serie de promovări spectaculoase, menite să dea vigoare unei grupări care a jucat prea multă vreme în umbra marelui talent care e Dobrin. Așadar, curajos, știind să descopere talentul acolo unde alții nu văd nimic, **Florin Halagian** solicită un răgaz pentru a închega o formație restructurată. Așteptăm.

12. **JIUL.** Profesorul **Ion Ionescu.** Pătimaș al fotbalului, spirit ciudat, comportare de însingurat, om dintr-o bucată, n-a reușit, credem, la Petroșani să dea adevărata măsură a capacității sale, lovindu-se mereu de suficiența jucătorilor și de o concepție oarecum învechită despre fotbal.

13. **POLITEHNICA IAȘI.** Vechi profesionist, **Ilie Oană** a început campionatul în trombă, Politehnica ocupînd la sfîrșitul turului un surprinzător loc 3. În final, ieșenii s-au zbătut din greu pentru a rămîne în prima divizie, jucînd un retur pe alocuri îngrijorător de slab. Oană a mizat prea mult pe Dănilă, l-a forțat pe Romilă, l-a tolerat pe Costea, a promovat cîțiva jucători tineri care n-au confirmat. Cazul lui Nemțeanu ni se pare cel mai elocvent.

14. **RAPID. Ion Motroc** sau, cum spunea un suporter al Grantului, mult zgomot pentru nimic. Sufletist, dar inconsecvent și amator de soluții năstrușnice, între care ținerea pe tușă a lui Neagu, în detrimentul unor pseudotalente ca Nohit, Motroc a avut la dispoziție un lot din care putea scoate mai mult, inclusiv o clasare în prima jumătate a clasamentului. O notă nefavorabilă pentru antrenor, faptul că a fost nevoie să vină un jucător nou, Șutru, transferat spre finalul sezonului de la Rm. Vîlcea, ca să lumineze oarecum evoluția echipei. Vorbe multe, neacoperite de fapte.

15. **U.T.A.** Ca de obicei, cînd formația a intrat în impas, simțind suflul ultimelor clasate, antrenorul **Nicolae Dumitrescu,** cotat cîndva bine în fotbalul românesc, s-a îmbolnăvit, lăsînd pregătirile baltă!? Venit la cîrma formației într-un moment greu și văzîndu-se nevoit să apeleze din nou la serviciile lui Pojoni, retras oficial din activitatea competițională, **Alexandru Dan** s-a achitat onorabil de ingrata sa misiune, inspirînd mai multă încredere decît predecesorul său.

16. **OLIMPIA SATU MARE.** Neajutat de conducerea clubului, care n-a știut să pună capăt neînțelegerilor dintre jucători, neajutat de secundul său, aflat încă la abecedarul meseriei, profesorul **Gheorghe Ola** a izbutit puțin.

17. **C.F.R. CLUJ-NAPOCA.** Un mare pasionat și un bun cunoscător al fotbalului, cu partea lui desfășurată pe gazon și în culise, doctorul **Rădulescu** a așteptat totul de la minunea Țegean. Minunea nu s-a produs.

18. **UNIVERSITATEA CLUJ-NAPOCA.** Un antrenor recomandat de bune rezultate în munca de promovare a jucătorilor și de fidelitate față de culorile unui club, Metalul București, **Paul Popescu** se află în fața celui de-al doilea eșec profesional consecutiv. După Petrolul Ploiești a urmat Universitatea, unde seriozitatea antrenorului n-a avut cîștig de cauză în raport cu orientarea greșită a conducerii clubului, cu aerele unor jucători și, mai ales, cu valoarea lor precară. Credem că Paul Popescu nu și-a spus încă ultimul cuvînt.

OV. I. ■

DREPTATEA RETROGRADĂRII

Anul trecut, cînd Steagul roșu-Brașov a retrogradat — cu un golaveraj pozitiv — comentatorii au fost de acord că plecarea brașovenilor în divizia secundă n-a reflectat exact realitatea campionatului, înclinînd să creadă că o oarecare neșansă și anumite aranjamente de culise au condus la tulburarea apelor la subsolul ierarhiei. Acum, însă, cînd prima divizie a decis în defavoarea Olimpiei Satu Mare și a celor două echipe clujene, nimeni n-a mai găsit scuze pentru retrogradare, considerîndu-se, pe bună dreptate am spune, că ele au retrogradat pe merit, ca urmare a evoluțiilor lor cu adevărat cele mai slabe pe întreaga durată a competiției.

În cazul Universității, argumentarea vine aproape de la sine. 23 de înfrîngeri, 19 puncte, 9 puncte distanță față de penultima clasată, iată tot atîtea dovezi că retrogradarea studenților e firească și plasată dincolo de orice circumstanțe atenuante. Universitatea, să amintim, n-a început rău sezonul din toamna trecută și a ținut pasul cu celelalte competitoare pînă spre sfîrșitul turului. Apoi, din cauze mai vechi sau mai noi, studenții au pierdut total și definitiv cadența, cedînd puncte după puncte pe teren propriu, evoluînd modest și fără veleități, ajungînd în trista situație de a nu mai spera mare lucru în ultimele 10 etape, chiar dacă programul le oferea anumite șanse teoretice de salvare. Numeroase și diverse au fost greșelile ce au condus „șepcile roșii" spre o inexorabilă retrogradare, dar ele au ținut, îndrăznim să credem, mai puțin de competența antrenorilor, care s-au străduit să facă minuni cu un lot precar și zburdalnic, cît de orientarea falimentară a conducerii clubului, neputincioasă în a găsi soluții pentru transferuri și promovări. O garnitură mai mult cîrpită decît întocmită riguros — în care Batacliu și Cozarec, fotbaliști modești, s-au bucurat vreme îndelungată de statutul unor primadone, cu avantaje pentru ei și dezavantaje pentru echipă de aici decurgînd, și în care jocul s-a structurat pe serviciile lui Pexa și lui Anca, ultimul ajuns se pare la capătul puterilor — nu putea emite alte pretenții. I-a rămas Universității numai meritul de a fi știut să moară frumos și sportiv, apărîndu-și onoarea pînă în ultima etapă.

A retrogradat, după cum se știe, și cealaltă reprezentantă clujeană din prima divizie, echipa ceferiștilor, act de asemenea firesc dacă punem în balanță valoarea scăzută a ansamblului de jucători și datele unei rivalități pe plan local, pe atît de vechi, pe atît de stranii. De 7 ani pe prima scenă a fotbalului nostru, gruparea ceferiștilor s-a salvat — cu excepția sezonului 1972—1973, cînd a ocupat onorantul loc 5 — mereu în ultima clipă, lansîndu-se în disperate curse de supraviețuire, încununate de fiecare dată de succes. Salvarea i-a reușit de 5 ori, uneori și prin intermediul bunăvoinței altor formații, dar ea nu i-a mai reușit anul acesta, formația antrenată de doctorul Rădulescu ajungînd acolo unde, după opinii unanime, merita. Adică, într-o divizie secundă care-o aștepta de vreo trei-patru ani. În ciuda acestor considerații aspre la adresa grupării din Cluj-Napoca, adevărul ne obligă să scriem că perseverența ei a oferit un dram de interes luptei din josul clasamentului, silind totodată pe restul competitoarelor să-și joace șansa cu seriozitate pînă în final. Ceferiștii pot invoca chiar și o circumstanță atenuantă, legată de golul ce li s-a anulat, într-un moment decisiv, la Iași, unde un eventual rezultat de egalitate ar fi putut da o altă turnură retrogradării, gol pe care mulți martori oculari l-au apreciat drept perfect regulamentar.

Satu Mare a plecat în divizia secundă la egalitate de puncte cu U.T.A., Rapid și Politehnica Iași, dar cu un golaveraj catastrofal, numărînd un deficit de 20 de goluri. Mediocră multă vreme, Olimpia a părut capabilă să prindă un ultim tren după victoria surprinzătoare de la Arad, dobîndită în fața unei formații de asemenea angajată în cursa supraviețuirii, dar punctele cedate în fața Reșiței, pe teren propriu, au condamnat defintiv echipa profesorului Ola la retrogradare. S-a încercat apoi o minune la Constanța, de unde sătmărenii s-au întors cu o egalitate, dar pînă la urmă departajarea a apelat la criteriul golaverajului, capitol la care Olimpia a stat îngrijorător de prost, plecarea lui Bigan și Naom la Oradea costînd scump la Satu Mare, unde apărarea n-a făcut față cerințelor primei divizii, primind goluri cu nemiluita. Ca să fim drepți, nici atacul sătmărean n-a strălucit, soluțiile încercate în disperare de cauză neducînd nicăieri. S-a sperat la un moment dat că introducerea băimăreanului Condruc, adus cu surle și trîmbițe, va rezolva ineficacitatea exasperantă a liniei de atac, dar noul legitimat n-a justificat cu nimic investiția de încredere, acordată în detrimentul unor fotbaliști tineri și talentați, crescuți în curtea proprie. În plus, în balanța retrogradării au atîrnat prea desele accidentări, competența antrenorului Ola, atîta cîtă a fost, văzîndu-se în repetate rînduri subminată de fricțiunile din interiorul lotului, divergențe pe care conducerea clubului s-a mulțumit să le constate și deplîngă, neopunîndu-le fermitatea necesară.

La bilanțul actualei ediții de campionat, retrogradarea, repetăm, a fost dreaptă cu cele trei echipe destinate să joace din toamnă în divizia secundă. Plecarea lor ni se pare justificată, singura eventuală argumentare opusă nefiind legată de comportarea lor cît, prin comparație, de cea a altor formații care, acumulînd un punct mai mult sau înscriind cîteva goluri în plus, au rămas în divizie, deși retrogradatele de astăzi au jucat uneori mai bine decît ele. Adevărul e că n-ar fi trebuit, poate, să avem numai trei retrogradate ci, judecînd după evoluțiile de ansamblu ale formațiilor U.T.A., Rapid sau chiar Politehnica Iași, ca să le enumerăm aici numai pe cele salvate la golaveraj, mai multe, echipe care au oferit publicului nu o dată prestații penibile, fiind adeseori departe de cerințele diviziei A.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

EVOLUȚIILE ÎN COMPETIȚIILE INTERNAȚIONALE: MAI RĂU NU SE PUTEA!

Cupa campionilor europeni — **Dinamo București : eliminată în primul tur** (de Real Madrid)

Cupa cupelor — **Rapid : eliminată în primul tur** (de S.C. Anderlecht).

Cupa U.E.F.A. — **Universitatea Craiova: eliminată în primul tur** (de Steaua roșie Belgrad) ; **A.S.A. Tg. Mureș : eliminată în primul tur** (de Dynamo Dresda).

Campionatul european : **calificare ratată**

Preliminariile olimpice : **calificar ratată**

Bilanț : **ratări și eliminări pe toate fronturile !!!**

Mai rău nu se putea.

Sub limita „atinsă" în ultimul an competițional internațional nu se putea cobori.

(O excepție, desigur minoră : Sportul studențesc mai păstrează șanse în campionatul balcanic.)

Steaua-juniori, campioana României

O IMENSĂ GROAPĂ CU LEI DE HÎRTIE: DIVIZIA B

Al doilea eșalon al fotbalului nostru, competiție măruntă, dar nu lipsită de un anume interes, mai cu seamă **localnic,** cuprinde după cum se știe un total de 54 de echipe, împărțite în trei serii. Valoarea competiției este mai mult decît discutabilă, subminată de interese mărunte, hrănite mai ales la „logica" lui **pe terenul nostru numai noi cîștigăm !** De aici pînă la „acasă nici pasărea nu trece", sau la „decît să plîngă mama, mai bine să plîngă mă-sa !", nu-i decît un pas, îndeplinit cu mare ușurință de cam jumătate din efectivul de echipe amintit. Există o mulțime de terenuri în care oaspeții se simt ca într-o groapă cu lei, într-o selecție la întîmplare putînd fi numite cele de la Cugir, Borzești, Pașcani, Alexandria, Rîmnicu Vîlcea, Giurgiu, Oltenița, Motru, Moldova Nouă, Orăștie și așa mai departe. Și asta pentru că, orice s-ar spune, armele jocului în divizia secundă rămîn adeseori fotbalul așa-zis în forță, agresivitatea și lovitura peste tibie — joc dur, de intimidare, a adversarului, jucătorii-gazde practicînd cu regularitate o mulțime de procedee în afara regulamentului.

Nu trebuie să uităm nici **amabilitatea** arbitrilor, atît de generoși și înțelegători cu suferințele echipelor gazdă. Dacă n-ar fi fost rezultatele „surpriză", înregistrate cu mai mare frecvență spre finalul campionatului, probabil că 95 la sută dintre partidele disputate în divizia B s-ar fi încheiat cu victorii ale formațiilor ce au evoluat pe propriul teren. Mai aproape de adevăr putem fi dacă numim „surprinzătoarele" victorii în deplasare drept **înfrîngeri surprinzătoare,** cu accent deci asupra evoluției formației gazdă. Cu alte cuvinte, fără a mai indica din nou acele exemple devenite de-acum „clasice" pentru sezonul care s-a încheiat (unele victorii ale Corvinului în deplasare, înfrîngerile C.S.M.-ului din Borzești, salvarea Voinței și a Focșaniului etc.), putem spune că această imensă groapă cu lei care vrea să fie a doua divizie națională este mai cu seamă o groapă umplută cu lei de hîrtie. La propriu și la figurat

În aceeași ordine de idei, prea puține formații își îndreptățesc prezența într-o competiție de nivel republican Trăgînd o linie și adunînd, la socoteală ne ies cel mult 15—16 echipe tocmai bune pentru divizia secundă : F.C.M Galați, F.C Brăila, F.C. Petrolul, C.S.U Galați (desigur !) și Gloria Buzău (din seria I). Progresul, Dinamo Slatina, C.S Tîrgoviște și Electroputere Craiova, Steagul Roșu Brașov (seria a II-a), F.C. Corvinul, Șoimii Sibiu, F.C Baia Mare, Gloria Bistrița (seria a III-a). Restul celorlalte 38 de echipe n-au altceva de făcut decît să lupte din toamnă pînă spre vară pentru a evita retrogradarea — iar principalele mijloace le-am numit deja. Toate aceste ultime formații au, după părerea noastră, cam 3—4 valori fotbalistice în lot, ceea ce este, desigur, mult prea puțin pentru o singură formație, lucru care asigură în același timp o diluare deosebită a valorilor, pentru un soccer destul de sărac în fotbaliști de clasă ca al nostru. Vom saluta în acest sens intenția federației de a reduce simțitor numărul echipelor din eșalonul secund, această „comprimare" a valorilor fotbalistice din divizia noastră secundă putînd prinde viață începînd din toamna lui 1977 De la 54 de echipe e vorba să se ajungă la numai 40, împărțite în două serii de cîte douăzeci, număr oricum umflat față de posibilitățile actuale ale fotbalului nostru, dar în orice caz mai aproape de valoarea intrinsecă. Retrogradarea însă va fi, în campionatul care urmează, o luptă pe viață și pe moarte — nu mai puțin de 14 echipe urmînd a lua drumul diviziei a treia ! Totodată, în primul eșalon urmează să promoveze o singură echipă (în urma unui baraj între cele trei cîștigătoare de serii) — un rău, totuși, necesar ca aerul fotbalului nostru !

d.g. ■

ARBITRAJUL ? LA RĂSCRUCE...

Fără îndoială, sezonul care s-a încheiat a reprezentat un moment dificil pentru arbitrajul românesc. Înainte de toate, la Colegiul central a venit o nouă conducere (de fapt una mai veche, înlocuită și din nou pusă în frunte, reprezentată de președintele Andrei Rădulescu, apoi membrii de frunte ai colegiului, precum G. Gheorghe, C. Ghemigean, I. Berdilă și alții. Apoi, să nu uităm că o serie de arbitri, unii chiar fruntași, au abandonat pasiunea pentru fluier din cauza vîrstei, iar alții au făcut același lucru numai că fără voia lor...

Sezonul care s-a încheiat, cel de iarnă-primăvară, a semănat panică printre arbitri, moment dificil de trecut chiar pentru cei care n-aveau nici un motiv să se simtă cu musca pe căciulă. În atari condiții, a fost nevoie de un suflu nou, de oameni atît tineri cît și nepătați — o acțiune pe care colegiul a înțeles-o destul de bine dar n-a izbutit s-o ducă decît cu greu pînă la capăt. Promovările s-au dovedit de prea multe ori forțate — aici neputînd fi uitate cazurile unui Moarcăș, care a dat peste cap un meci extrem de interesant (l-am numit pe acel „Poli" Timișoara — Steaua), apoi chiar cele ale lui Cr. Teodorescu, N. Dinescu sau I. Andrei. La polul opus exemplele sînt prea puține, prestațiile bune ale unor arbitri încă tineri, precum Fr. Coloși, M. Moraru, Gh. Ionescu, V. Tătar sau I. Pop fiind din păcate mai mult niște excepții.

Greul a rămas astfel tot pe umerii „ultimilor mohicani" ai generației mai vîrstnice : N. Petriceanu, Gh. Popovici, N. Cursaru, C. Dinulescu, O. Anderco. Revista noastră, unica publicație din țară care s-a străduit să nu lase evoluțiile arbitrilor fără notă — adică fără o **caracterizare** care poate spune, într-o singură cifră, cît o întreagă cronică — a urmărit cu firesc interes și prestațiile acestor actori ai gazonului care nu marchează goluri dar al căror aport contează în evoluția unui fotbal.

După notele acordate, pe primul loc într-un **clasament al arbitrilor** alcătuit de revista noastră se clasează bucureșteanul Marcel Buzea, urmat îndeaproape de laureatul oficial al anului, Nicolae Petriceanu. Iată însă detaliat cum arată acest clasament :

1.	Marcel Buzea	(București)	media 8,60
2.	N. Petriceanu	(„)	media 8.55
3.	Gh. Popovici	(„)	media 8.50
4.	Fr. Coloși	(„)	media 8.30
5.	C. Dinulescu	(„)	media 8.20
6.	C. Niculescu	(„)	media 8.10
7—9.	Gh. Retezan	(„)	media 8.00
7—9.	M. Popescu	(„)	media 8.00
7—9.	Ioan Rus	(Tg. Mureș)	media 8.00
10.	R. Șerban	(Craiova)	media 7.80
11.	M. Moraru	(Ploiești)	media 7.70
12.	N. Cursaru	(„)	media 7.60
13.	M. Fediuc	(Suceava)	media 7.60
14.	I. Chilibar	(Pitești)	media 7.50
15.	O. Anderco	(Satu Mare)	media 7.20
16.	R. Stîncan	(București)	media 7.00
17.	N. Rainea	(Bîrlad)	media 6.70
18.	S. Drăgulici	(Dr. Tr. Sev.)	media 6.50
19.	Gh. Vasilescu I.	(București)	media 5,20
20.	C. Ghiță	(Brașov)	media 4.70

Surprinde desigur poziția avansată a tîrgmureseanului I. Rus, mai surprind poate și locurile slabe ocupate de „consacrații" Anderco, Rainea și mai ales C. Ghiță, după cum pozițiile ocupate de Gh. Vasilescu I, M. Fediuc sau S. Drăgulici n-ar trebui să mire pe nimeni !

DUMITRU GRAUR ■

C.S.U. Galați — finalista Cupei României, o divizionară B superioară multor divizionare A, o anonimă care și-a cîștigat în numai cîteva săptămîni celebritatea. Fermentul nr. 1 al competiției K.O., echipa gălățeană și-a „trimis la podea" toți adversarii minus unu și nu știm ce s-ar fi întîmplat pînă la urmă dacă rafinatul Iordănescu n-ar fi reușit acea excepțională lovitură liberă de... biliard. Oricum, toată stima și admirația noastră antrenorului Ion Zaharia, jucătorilor Marinescu, Tănase, Georgescu, Kramer et comp.

HOINAR PE MERIDIANE (IV)

Portul Londrei

Dimineața, la 7,15 a urcat pe bord pilotul de pasă englez : subțire, înalt, rezervat, nu mai multe cuvinte decît strictul necesar, părul negru lins, despărțit de cărare, ochelari de soare cu ramă de metal, cămașă albă, imaculată, cravată neagră, costum la două rînduri cu nasturi cazoni, de metal, pantofi negri. De astă dată și „cartul" (secundul Raichici, timonierul Miu, Miki Marinarul și Miluță stagiarul) s-au îmbrăcat „corect" : la uniformă. La 7.30 s-a lăsat, brusc, o ceață opacă, masivă. Etrava navei a intrat ca în vată. Treptat au dispărut prova, magazia nr. 1, 2, bigile, magazia 3, apoi comanda a fost înconjurată de o masă albă și opacă. Vizibilitatea redusă la 0—1 m. Pe lîngă cei doi oameni postați la babordul și tribordul comenzii să asculte semnalele auditive ale celorlalte nave în mare, un marinar a fost trimis la prova ca să semnalizeze prin portavoce. Viteza de înaintare a navei e redusă la 5 mile. Din minut în minut, mugetul prelung al sirenei. Navigăm printre geamanduri în estuarul Tamisei. Dincolo de ceață, țărmurile dantelate ale insulei care încă cu două milenii jumătate în urmă i-au atras pe celți. Au venit apoi galerele romane care — înaintînd pînă după cel de-al 18-lea cot al fluviului — au implîntat o piatră dăltuită, un milenar (unul din ele se păstrează și astăzi), și au întemeiat cetatea Londinium... Anglii, saxonii, normanzii au folosit și ei această splendidă cale de apă ducînd spre inima insulei. Pe fondul acestor permanente mișcări de populații, al unor crîncene lupte de eliminare a unor pasnice tendințe de reciprocă asimilare, s-a născut națiunea engleză.

Pe această insulă totul este legat de mare. Ca-n laviurile lui Turner, contururile se diluează în ceturile ușoare. Altădată cînd vizibilitatea e bună, spun marinarii, coastele calcaroase, abrupte în unele locuri ca la Dover, de pildă, învăluite într-o transparentă ceață fumurie, sînt alb-strălucitoare. Iată de ce navigatorii antichității au botezat insula — Albion.

În estuarul Tamisei apa nu-i adîncă. De aceea navigația se face cu multă atenție. În general, dacă apele care înconjoară Insulele Britanice ar scădea numai cu 30 de metri, Anglia ar deveni capul unui istm venind din trupul Europei. În estuarul Tamisei, după ce am depășit întinsul de nisip înaintînd în mare, urcă pilotul de fluviu. Largă aici, de peste 1 300 m, Tamisa va ajunge la numai trei mile (1 milă engleză = 1 609,34 m) în aval, la Gravesand la o lățime de 731 m, ca la Podul Londrei să încapă, între maluri de granit, în 240 de metri. De aici, de la gura fluviului pînă la Londra, vom străbate 18 coturi, iar dacă am putea naviga pînă la izvoare, pînă la Lechlade (aproape de Oxford) am străbate 180 de mile.

Se pare că filmul pe care am vrut să-l fac „Tamisa naște Londra" cu podurile Londrei, cu clădirile ei istorice de pe maluri, cade din cauza ceții. Păcat. Cum mă voi apropia de orașul despre care s-au „tras" milioane de metri de peliculă ? Caut o altă idee, dar deocamdată n-o găsesc. Iar : City, Soho, West End, East End etc. etc. Iar Turnul Londrei, British Museum, Big Ben, Westminster, schimbarea gărzii, Picadilly Circus ș.a.m.d. De cîte ori încă ?

La 9.30 ceața s-a mai ridicat, parcă se luminează, a fost mărită viteza de înaintare a navei, steagul britanic pe pavilion, prova se vedea acum deslușit. Cine știe poate se ridică! Dealtfel, apele au început să se îngălbenească, verdele deschis al apei canalului prinde o culoare nămoloasă brun-cenușie. Apoi iar brusc, în bloc, masa de neguri, lipicioasă, masivă s-o tai cu cuțitul. Soarele, care pînă acum semăna cu luna în halou, a dispărut brusc, fără urme. Nu se mai aude nici motorul principal, merge la jumătate capacitate, nu mai cunoaștem nici viteza de înaintare ; „spada" (o elice fixată pe un suport de un metru jumătate care coboară sub chilă pentru indicarea vitezei) a fost ridicată, nu cumva să dea de fundul nisipos, la radar comandantul se schimbă permanent cu pilotul. Afară, de-o parte a punții, ofițerul II Bică, de cealaltă parte timonierul Anuța. Înaintăm în vată. Pe la 13, ceața a început să se risipească. Apoi, la fel de brusc cum a dispărut — soarele. Puternic, strălucitor. În dreapta, ne însoțesc marile rezervoare ale Mobil-oil și Shell, petroliere, butaniere. Malul din dreapta e mai depărtat, nu se vede decît ca o dungă îngustă, în schimb din stînga nave coboară spre estuar. Galben-mîloasă, Tamisa are culoarea Dunării în zilele ei mohorîte. Cu toate acestea Tamisa este, astăzi, un rîu „curat". Faptul că în canalul de scurgere, în colectorul de ape reziduale de mai ieri, cu ape atît de otrăvitoare încît ucideau și iarba de pe maluri, au apărut azi păstrăvi, e o victorie a omului pe care unii o ascamănă (după părerea mea, pe drept) cu evenimentul aselenizării.

Ne apropiem de malul stîng. Ambarcații pescărești, sportive, una cu o imensă velă neagră (lipsește doar steagul cu cap de mort), remorchere, nave de salvare, pilotine, două nave remorcate „la ureche", cargouri, tanchere, salandre, șlepuri, dragoare. Intrăm în zona industrială a Londrei (cosuri de fabrici, dintre care numeroase fără fum, lupta cu poluanții a devenit aici o acțiune națională, corpuri imense de hale, estacade, linii de înaltă tensiune), malurile s-au apropiat, siluete decupate în suprafețe unghiulare (Tamisa strălucește ca o oglindă, malurile se scaldă încă în pulberea de argint a ceții), trece enorma navă Philip Mathiesen, un vest-german conteinerizat, la ora 14 se apropie o pilotină a autorităților portuare, de pe „Port Health Authority" coboară un personaj impozant, parcă ar fi un mareșal, controlul sanitar, medicul. Tillie Lykes, o uriașă, ultramodernă navă americană conteinerizată, stă în ancoră, la 14,25 sosește o pilotină cu pilotul de port, am pătruns în cartierele de uzine și imense combinate, în dreapta, în nesfîrșite coloane defilarea macaralelor, a gruielor, a instalațiilor portuare, un gigantic terminal de conteinere, un cuter vest-german o apucă pe diagonală, pilotul calm : „stop-mașină", cuterul trece la jumătate metru de etravă, aceeași defilare de industrie, în fața uzinelor Ford sute de mașini de toate tipurile așteaptă să fie îmbarcate în nave... Blocurile noi devin tot mai dese, în stînga apare o autostradă suspendată, la 15,20 răsună cunoscutele cuvinte de ordine : „Prova, pupa, pregătiți parîmele de remorcă", se vede Greenwich-ul, remorcherul „Sun II" se apropie. Cheiul e în față. Miros înțepător de chimicale. Acostăm. Sîntem cam departe de Londra, totuși, la Londra. Am filmat 5 role din estuar, adică din locul în care galerele romane venind pe același drum cu noi au acostat ca să pună temeliile cetății Londinium, voi continua să filmez monumente, cartiere, poduri de pe Tamisa, mă bucur că ideea inițială „Tamisa naște Londra" e totuși realizabilă.

„DOCK KING GEORGE II"

Am crezut că intrăm în port, dar remorcherul ne-a tras într-o ecluză, barcagii englezi, „domni" în cămașă albă, pantaloni negri, prind parîmele, ajută la acostaj. Ecluza se închide, se va umple cu apă, podul din fața noastră se va deschide și de-abia după aceea începe intrarea în port. Un barcagiu ridică spre comandă o prăjină avînd prins în capăt un sul. În sul, instrucțiuni de luptă împotriva incendiilor și două chei : una pentru WC-ul echipajului, a doua pentru ofițeri. Cu aceeași prăjină coborîm cheile toaletelor de pe bordul navei. (Măsuri în legătură cu depoluarea Tamisei). Peste 20 de minute urcă al 3-lea pilot : al portului îndiguit. Se oprește circulația, podul ecluzei se ridică, pornim prin labirintul de canale interioare, cu sute de vapoare cu toate pavilioanele lumii, încărcînd sau descărcînd la chei și acostăm între un cargou englezesc și unul iranian. Barcagii în costum și cravată își îmbracă mănușile din piele fină, roșie sau verde, iar după ce leagă parîma de babană, își scot mănușile, urcă în autoturismul parcat pe cheu și pornesc spre o altă acostare.

Sîntem în portul Londrei, întinzîndu-se, de fapt, între Podul Londrei și estuar, pe 73 mile, cu imense depozite, magazii, cheiuri cu echipamente complexe nu numai pe ambele maluri, ci și pe un întortocheat labirint de canale interioare care duc, printr-un sistem de ecluze, spre marile bazine portuare. Portul Londrei cuprinde mai multe grupuri de asemenea bazine (docks) : „Indian și Millwall Docks" situat la punctul superior al Tamisei londoneze este folosit pentru traficul dintre Anglia și Peninsula Scandinavică, Mediterana, Africa de Sud și Est, Marea Caraibilor, Golful Persic și Orientul Îndepărtat. Docurile de aici sînt specializate : în mărfuri de tranzit (avînd magazii la care camioanele ajung pe șosele suspendate, iar descărcarea sau încărcarea se fac alternativ, pe mai multe nivele, cu echipament de cheu de mare mobilitate asigurînd, astfel, o circulație rapidă a mărfurilor), în cereale descărcate direct în silozurile unei uriașe întreprinderi de morărit construite chiar în port, în fructe manevrate în magazii speciale unde autostivuitoare le sortează și le distribuie rapid sau în vin depozitat în tancuri din fibră de sticlă cu o capacitate de 980 000 galoane (1 galon = 4,54 l) și sterilizat printr-un procedeu special de ultraviolete. Noi acostăm în „The Royal Docks" compuse din bazinele portuare „King George V", „Royal Albert" și „Royal Victoria" cu un total de 52 de dane de mare adîncime. Avînd o suprafață acvatică de 230 acri (1 acru = 2 046,78 mp), aceste bazine portuare sînt considerate ca fiind cele mai întinse docuri din lume, construite de mîna omului. Legate între ele printr-un sistem de canale și ecluze, aceste bazine portuare care ne adăpostesc manipulează mărfuri de import-export în direcția : Australia, Noua Zeelandă, Canada, Peninsula Scandinavică, Africa de Sud, România, Antile, Orientul Îndepărtat și Americile de Nord și Sud. Pe cheu magazii din aluminiu armat, cu un singur etaj, construit fără coloane interioare oferind astfel echipamentelor mecanice mișcarea liberă și posibilitatea manevrării rapide a mărfurilor. La dana nr. 4 de la docul „Royal Victoria" atrage atenția o magazie de dimensiuni cu totul neobișnuite: lungă de 700 picioare, lată de 200 picioare, înaltă de 65 picioare, această magazie oferă un spațiu de lucru pe o suprafață de 140 000 picioare patrate (1 picior = 0,3048 m). În același doc funcționează trei mori particulare cu o capacitate de depozitare de 100 000 tone. Cerealele în vrac sînt descărcate, aici, cu ajutorul unor instalații de aspirare pneumatică. În sfîrșit, al treilea grup de bazine portuare, „Tilbury Docks", a fost în ultimii ani scena unor mari transformări. 30 de milioane de lire sterline au fost investite aici pentru extinderea docurilor, a porturilor terminale, a danelor pentru conteinere, a digurilor largi, a magaziilor, a căilor rutiere și feroviare dar, în primul rînd, pentru înzestrarea danelor cu un echipament ultramodern de manipulare rapidă a conteinerelor și a mărfurilor constituite în unități de încărcare. Tilbury se configurează, în prezent, ca unul din cele mai bine înzestrate bazine portuare pentru noile tipuri de transport : serviciile conteinerizate.

Prieteni de bord care „fac" Londra de mai mulți ani, arătîndu-mi numeroase cheiuri goale și magazii nefolosite îmi atrag atenția că circulația portuară se prezintă, comparativ cu alte perioade, extrem de redusă. Este unul din efectele acelei crize prelungite care angrenînd întregul mecanism al occidentului capitalist se materializează în Anglia printr-o inflație galopantă, prin 14 miliarde lire sterline datorii externe, prin 1 300 000 de șomeri și nenumărate semne de întrebare ridicate imperativ pe domenii de activitate sau pe întregul economiei, revendicînd răspunsuri categorice și măsuri eficiente...

Dar atît despre portul Londrei.

(Va urma)

TOMA GEORGE MAIORESCU ■

MILIARDARII ȘI MIZERIA LOR MORALĂ

Getty I, Getty II, Getty III... (3)

În ce-o privește, Sarah nu va asista la visatul triumf al fiului ei. A murit în 1945. Astfel se punea capăt istoriei familiei lui George-Franklin. Într-un fel, pentru că Getty, fiul, devenise deja un nume printre magnații americani. Este însă adevărat că, fie șocat de moartea tatălui și a mamei, fie din alte motive, acesta începuse să se însoare cît mai des. Prima oară o făcuse în 1923, cînd, fără să-i consulte pe Sarah și George, s-a căsătorit cu Jeannette Dumont, de 18 ani, care-i va naște primul fiu : George-Franklin II. Au divorțat după 18 luni. „Nu e un soț, explica Jeannette, ci o mașină de făcut bani". A urmat Allene Ashby, 17 ani, pe care a întîlnit-o în timpul unei călătorii în Mexic. Mariaj fulger la Cuernavaca. Divorț și mai rapid. Paul comenta astfel episodul : „Desigur, nu ne-am fi căsătorit dacă soarele tropical n-ar fi fost atît de puternic..." Fără comentarii, deci ! Revenit la Los Angeles, s-a ferit cît a putut să vorbească austerilor părinți despre Allene.

Cu Adolphine Helmle, „Fini" pentru prietenii lui, scenariul s-a schimbat. În holul Grand Hôtel-ului din Viena, Paul, care vizita Europa, împreună cu părinții, a văzut-o pe Fini, o nemțoaică, desigur blondă, de 18 ani. După cîteva peripeții, chiar pline de umor, o regăsește pe Fini tocmai la Karlsruhe. Apoi totul decurge rapid și normal. Ei caută pe doctorul și doamna Helmle, cerîndu-le cuviincios mîna fiicei lor. Avea chiar și consimțămîntul propriilor părinți. Iată, deci, familia reconciliată de surîsul tandru al fetei care nu știm dacă a mai surîs aflînd de la Paul că era încă însurat cu Allene Ashby ! Pînă la urmă, Fini și Paul se căsătoresc, în 1928. Curînd Fini îl va naște pe Jean-Ronald. De aici, însă, scenariul reintră în normal, întrucît și ea se simte abandonată. Dificultățile familiale apar și se înmulțesc. Fini vrea să divorțeze. Paul, întristat de moartea tatălui (1929), și, mai ales, de ceea ce făcuse acesta în testamentul său, consimte să divorțeze de Fini. Deja o reîntîlnise pe frumoasa brună Ann Rank, devenită starletă, fostă colegă de școală. Vexată, Fini se răzgîndește brusc. Urmează doi ani la capătul cărora Paul își recapătă libertatea.

Aflînd vestea, Sarah-Catherine va reacționa cu o violență nemaiîntîlnită. Niciodată Ann nu va merge la ea acasă. Cu toate acestea Ann va deveni soția lui Paul ; cu ea va avea doi copii : Paul II și doi ani mai tîrziu, Gordon. Curînd, ca și primele trei soții ale lui Paul, și ea s-a simțit abandonată. Din mai multe motive trecem peste detalii. Astfel că tocmai cînd Paul are nevoie de liniște pentru a cîștiga bătălia cu „Tidewater". Ann divorțează. Generos (? !) Paul Getty oferă 1 000 dolari pe lună fiecărui fiu și ei 2 500 dolari pe lună pentru toată viața. Va mări și rentele altor două soții. Fini și Jeannette.

Se consolează repede, în 1936, cînd o întîlnește pe Louise Dudley Lynch, 18 ani. Calităților estetice li se adăugau și cele materiale. Tînăra avea doi bunici miliardari, ceea ce nu era deloc de ici, de colo. Ea însă dorea cu orice preț să devină cîntăreață de operă și să facă mare carieră. Era drăguță, avea bani, iar vocea, așa și așa. La rîndul său, Paul, pasionat de bel canto, decide să se ocupe de Teddy — porecla Louisei. În fiecare vineri o trimite la Metropolitan. Apoi la perfecționare în Europa. În sfîrșit, se regăsesc la Roma și se căsătoresc repede. Paul o făcea a cincea oară. Avea, deci, experiență și prudență. În ce o privește, Teddy își dorea împlinirea marelui vis. Drept pentru care au încheiat un armistițiu : fiecare să-și vadă de ale lui. Așa că, în chiar seara nunții, Paul pleacă la Neapole. Pentru afaceri, desigur. De acolo, în S.U.A. Teddy rămîne la Roma să-și desăvîrșească și să armonizeze trilurile.

Urmează războiul, perioadă în care Paul este pus în cîteva situații foarte delicate. Tristeții morții mamei sale i se adaugă neliniștile pentru Teddy care, rămasă la Roma, în calitate de corespondentă a ziarului „New York Herald", a fost arestată de guvernul mussolinian. Va reveni însă în S.U.A. și, după cîtva timp, îi va naște pe Timothy, care va muri 12 ani mai tîrziu în urma unui șoc postoperator de la o benignă operație estetică.

Tatăl lui nu va asista la funeralii. Stabilit în Europa, unde Teddy n-a binevoit să-l urmeze, Paul Getty n-a putut să-și stăpînească deloc teama ce-l cuprindea la gîndul de a călători cu avionul. A urmat, firesc, al cincilea divorț. Dar nu și o nouă căsătorie. Fie pentru că el s-a convins personal, după cum declara, că nu-i un bun psiholog cu femeile, fie pentru că, în ascuns, ținea seama că în anii douăzeci cineva îi prezisese numai cinci căsătorii, adăugînd că dacă o va face și a șasea oară va muri...

La Sutton Place, Paul Getty a vrut să-și găsească liniștea. Se visa, evident, șef al unei familii unite și armonioase, iubit și venerat de copiii săi, așa cum iubise și venerase el pe George-Franklin și Sarah-Catherine. Realitatea a fost cu totul alta. Certuri numeroase cu fiii săi, care, în plus, nu veneau decît foarte rar să-l vadă. Mai mult, ei nu-i seamănă deloc. Multele lor trăsnăi și întîmplări foarte ciudate au tulburat atmosfera acestui castel englez, rănindu-l sufletește pe bătrînul rege al petrolului.

Incontestabil, prin Paul II, fiul cel mic al Annei Rank și al lui Paul-Jean, scandalul a pătruns în dinastia Getty, căpătînd proporții dramatice. În anul 1966, Paul II se afla la Roma, unde conducea filiala italiană „Getty Oil Co". Divorțat o dată, el se va recăsători cu Talitha Pol, o drăguță artistă fără angajament. Acest cuplu a început o serie de chefuri la care participau cei mai celebri obișnuiți ai faimoasei dolce vita romane.

În 1969, Talitha naște un băiat — Tara Gabriel — numit și Gramophon. Pe atunci, ea frecventa și grupurile de hippy. Treptat se alătură și altor grupuri, are capricii dintre cele mai neașteptate, cărora

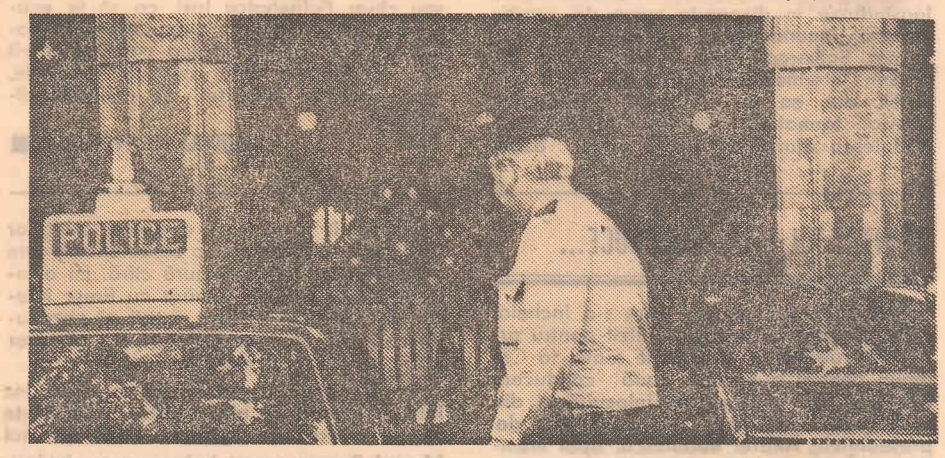

Sutton Place — ultima reședință a lui J-P. Getty, casă în care au fost instalate telefoane cu fise.

Paul Getty II nu știe cum să le mai facă față. Dar în iulie 1971 se află cu uimire că tînăra Pol a murit — victimă a unei **overdose**, o foarte puternică injecție cu heroină. Din nou J.-P. Getty a primit o puternică lovitură.

Dintre toți fiii săi, J.-P. Getty era legat cel mai mult de George, care dovedise adevărate și eficiente calități profesionale, devenind, în consecință, vicepreședinte al „Getty Oil Co", și conducător al filialei americane.

Într-o seară din iunie 1973, acest om de 47 de ani, în plină putere, moare în mod misterios în timpul unui mare banchet pe care-l oferca numeroșilor prieteni. Medicul legist imputa decesul acțiunii masive a somniferelor combinate cu o mare doză de alcool. Ca și la moartea lui Timmy, bătrînul Getty, refuzînd să ia avionul, nu va asista la înmormîntarea acestui fiu, de care se atașase atît de mult. Este dificil de spus dacă bătrînul și singuraticul miliardar a nutrit altuia dintre fii afecțiunea pe care o avea pentru George. Astfel, el nu înțelegea și nu accepta modul zgomotos de viață al lui Paul II. Gordon, ultimul lui fiu, îl decepționase profund cînd l-a dat în judecată reclamînd partea lui din fondul comun stabilit de Sarah Getty. În ce-l privește pe Ronnie-Jean Ronald, fiul Finiei, el conducea filialele europene ale imperiului tatălui său. Însă a renunțat la acest post pentru a-și fonda propria societate de producție cinematografică.

(Va urma)

PETRE NICOLAE ■

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

Un gol de zile mari (2)

Adică atunci cînd Doina s-a dus să le mulțumească părinților lui, pur și simplu, mama lui a întrebat-o dacă nu ar dori să îi devină noră. Astfel, s-au logodit și urma ca la vară, după terminarea campionatului, să se căsătorească. Dacă nu s-ar fi întîmplat ceea ce s-a întîmplat acum patru zile...

..Cea de-a doua repriză a început în și mai mare tensiune. Se juca rapid, îndîrjit, cumva cu disperare, ratîndu-se ocaziile de gol și de o parte și de alta, astfel încît devenea tot mai clar că echipa care va reuși să înscrie un singur gol va cîștiga. Echipa lui avea neapărat nevoie de o victorie, de ambele puncte, ca să nu retrogradeze. După ce Ioniță a risipit cîteva mingi pe aripa stîngă, încurcîndu-se într-un dribling inutil, colegii din echipă au început să îl caute cu pase tot mai insistent. Poate pentru faptul că juca detașat, adică preocupat de frămîntările lui și desprins de emoțiile meciului, era cel mai lucid din echipă și pe măsură ce jocul se apropia de sfîrșit toate speranțele se orientau spre el. A spart sistematic de cîteva ori apărarea adversarilor prin curse care au ridicat tribunele în picioare, dar centrările sale îi găseau pe coechipieri fie prost plasați, ascunși după adversari, fie parcă ar fi avut plumb în picioare. Simțea că un imens fluid de gînduri, de nădejdi se îndreaptă spre el, nu numai dinspre colegii lui de echipă, ci dinspre toți susținătorii care au început să îi scandeze numele cu voci răgușite. Parcă toate fibrele ființei lui s-au încordat la maximum și atunci cînd a întrezărit traiectoria unei mingi pe care o putea intercepta a țîșnit ca niciodată în viața lui, a trecut printre doi adversari simțind cumva ciudat că în încordarea cu care alerga în cursa aceea e concentrată toată viața lui, tot destinul său, că nimic nu îl poate opri, dar, dintr-o dată s-a simțit izbit violent și proiectat la pămînt. S-a ridicat greu, stadionul era într-un vacarm, Doru a executat lovitura liberă peste poartă, și dintr-o dată i s-a părut că e nedrept totul, adică e nedrept să fie astfel cosit în afara regulilor jocului, că e nedrept să nu cîștige echipa lui acel meci, fiindcă era mai bună, că e nedrept și mai ales stupid ceea ce i s-a întîmplat lui în urmă cu patru zile. A scrîșnit din dinți ca să nu mai simtă durerile din genunchiul drept și i-a făcut lui Doru semne cu mîinile ridicate deasupra capului. Mai erau doar cîteva minute de joc și abia acum pătrunsese în toată ființa sa febra jocului. Își dorea teribil o minge, dar adversarii pasau la centrul terenului. De aceea a venit în centrul liniei de atac, privind mereu îngrozit spre ceasul stadionului. În sfîrșit, de pe extrema stîngă, Ioniță i-a pus o minge „la întîlnire", a preluat-o expediind-o prin stînga adversarului în timp ce el a țîșnit prin dreapta lui. Și-a dat seama că nimeni nu îl mai poate ajunge, l-a văzut pe portarul advers ieșindu-i în întîmpinare ca să îl blocheze, a tras cu sete și din bară mingea a ricoșat în teren. În plină viteză a executat un salt nebunesc și înainte ca mingea să atingă pămîntul a lovit-o cu capul, schimbîndu-i direcția. Nu a putut-o vedea cum intră în poartă fiindcă s-a izbit atît de tare de pămînt, încît a avut senzația că vede numai negru în fața ochilor. A știut însă că a înscris, fiindcă auzea explozia de bucurie a spectatorilor... Colegii care l-au ridicat de la pămînt, felicitîndu-l, au crezut că plînge de bucurie. Nu știau că plînge cu adevărat, că aplauzele spectatorilor îl dureau la fel cum îl dureau și felicitările lor.

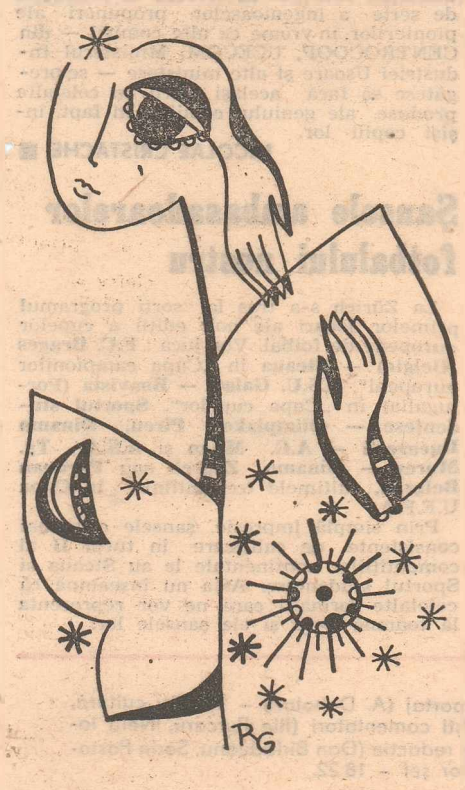

RALUCA GRIGORCEA

...Ei nu știau că în urmă cu patru zile, după antrenament, după ce a băut cîteva coniacuri cu Doru, poate mai multe decît ar fi trebuit, fiindcă el se amețea foarte repede, a vrut să o vadă pe Doina, să îi mai spună o dată că mai sînt doar două săptămîni pînă la nunta lor, dar a rămas ca fulgerat cînd a găsit-o stînd de vorbă în bucătărie, rizînd, cu un băiat. A simțit atunci că în el se aprinde ceva, ca o flacără rea, care îi întunecă mintea. Cînd Doina i-a prezentat pe băiatul acela l-a apăsat de umeri, obligîndu-l să șadă, a scos o sticlă cu coniac, a turnat în două pahare, și în timp ce pe el l-a obligat să bea, ei i-a spus să își împacheteze lucrurile. Cînd băiatul a vrut să îi spună ceva, să se explice, a strigat la el să tacă și l-a obligat să mai bea cîte un pahar cu el. Și Doina a vrut să îi spună ceva, dar și ei i-a strigat : „Taci !" și cînd a văzut-o cu geamantanul în ușă, a simțit că s-a rupt ceva în el, mai ales că băiatul acela s-a apropiat de ea și i-a spus ceva în sensul unei consolări, ceea ce l-a îndîrjit și mai rău și a strigat la ei : „Ieșiți afară ! Ieșiți odată !" Apoi, a băut singur toată sticla de coniac și a plîns. Dimineața, cînd s-a trezit din somn și din beție, s-a gîndit la ceea ce a făcut, și-a dat seama că, în fond, și-a ieșit din fire fără motiv, că băiatul acela putea să fie doar un prieten oarecare, că furia lui a fost stupidă. Apoi, și-a dat seama că a reacționat atît de violent numai văzînd-o că stă de vorbă cu un băiat, poate pentru motivul că a considerat-o prea mult și prea deplin a lui, sau fiindcă o iubea prea mult și gelozia i-a întunecat mințile. A fugit la ghereta unde era ea vînzătoare, dar standul pe care îl deservea era închis și nimeni nu i-a putut da nici o explicație asupra absenței ei. A început să o caute în neștire prin oraș, prin parcuri, la gară, dar în zadar...

...După terminarea meciului s-a grăbit la duș, s-a schimbat la fel de grăbit și a reușit să scape de admiratori strecurîndu-se în mașina unui prieten pe care l-a rugat să îl ducă acasă.

În fața intrării în garsoniera sa îl aștepta băiatul cu care a găsit-o pe Doina, adică cel din cauza căruia a alungat-o.

— Trebuie să mă ascultați !, l-a întîmpinat acesta, într-o atitudine ca și cum ar fi fost gata să primească și palme, numai să poată spune ceea ce avea de spus.

— Poftește înăuntru, l-a spus Sandu deschizînd ușa, însă tînărul a rămas în prag.

— Vreți să mă forțați iar să beau ?... Vă rog doar să mă ascultați.

— Te ascult... Cum vrei, înăuntru, sau afară, pe hol...

— Vedeți scrisoarea asta ?, l-a întrebat tînărul, arătîndu-i un plic și întinzîndu-i scrisoarea pe care o conținea. Doina mi-a trimis-o cînd a ajuns la necazul cu lipsa în gestiune, fiindcă noi am fost ca doi frați, acolo, în orfelinat. De aceea mi-a scris mie, cerîndu-mi ajutorul. Am venit aici cu primul tren, dar nu am reușit să o găsesc. Era la dumneavoastră.

— Da, era la mine, a acceptat Sandu, începînd să întrezărească cu groază ce greșeală teribilă a făcut.

— Aceasta e a doua scrisoare a ei, prin care m-a chemat să vin aici... Citiți-o... Citiți-o, ca să știți adevărul despre vizita mea și despre Doina.

Pe măsură ce parcurgea rîndurile, Sandu avea senzația că încep să îi tremure mîinile, de aceea îi joacă în față cuvintele așternute pe hîrtie, sau că îi tremură tot corpul. Doina îi scria prietenului ei, celui care i-a fost ca un frate în orfelinat, că este fericită, că s-a îndrăgostit de un băiat minunat, de un băiat foarte bun, cu care urmează să se căsătorească și de aceea îl invita să discute o chestiune, și anume, fiindcă la nunta ei nu vor fi decît rudele lui, să vină și el, astfel ca să fie cineva și din partea ei, ca să aibă adică și ea pe cineva din „familia" ei, să nu se simtă singură în cel mai fericit moment din viață, care va fi acela al căsătoriei cu un băiat așa cum și-a visat.

— Unde e acum Doina ? !, l-a întrebat pe băiat cu o voce care parcă nu mai era a lui, prinzîndu-l de umeri.

— Nu știu... După ce ați alungat-o s-a oprit pe o bancă în parc, plîngînd, m-a rugat să mă duc să mă interesez de un tren, dar cînd m-am întors nu am mai găsit-o...

O mulțime de oameni, colegi de echipă, susținători, din conducerea clubului, admiratori, au pătruns pe ușa garsonierei cu sticle și buchete de flori în brațe, ovaționîndu-l, pregătindu-se să îl sărbătorească pentru golul său. Printre ei, tînărul de-abia s-a putut strecura spre ieșire. Grupul de gălăgioși s-a oprit ; uimiți, surprinși să îl vadă pe Sandu prăbușit pe o canapea, cu fața într-o pernă, plîngînd în hohote.

EMIL POENARU ■

ANIVERSAREA UNEI INSTITUȚII CARITABILE

Centenarul Crucii Roșii române

ÎNFĂPTUIRI PREMERGĂTOARE

Privind retrospectiv, pe plan internațional, actuala organizație mondială de Cruce Roșie are ca precursor mai îndepărtat pe **Camillo de Lellis** care, în 1586, înființează la Roma Congregația călugărilor „morții celei bune", avînd ca scop ajutorarea răniților de pe cîmpul de bătaie, indiferent de partea cui ar aparține.

În același scop umanitar, mai apropiat zilelor noastre, activează și **Fernando Palasciano,** al cărui nume apare pentru prima dată în 1848, în timpul revoluției declanșate contra dominației casei Bourbonilor în Regatul celor două Sicilii. Făcînd parte ca medic militar din armata acestor Bourboni, în momentul cuceririi orașului Messina, el refuză să execute ordinul ce interzicea îngrijirea răniților inamici.

Generoasa lui comportare l-ar fi costat viața dacă, grație intervenției regelui Ferdinand de Bourbon, nu i s-ar fi comutat pedeapsa în detențiune pe un timp limitat.

După unificarea Italiei, Palasciano se relevă ca propagandist al ideii de a se recunoaște neutralitatea răniților pe cîmpul de luptă și lansează părerea ca, în timp de război, să se organizeze ambulanțe internaționale, cu misiunea de a da ajutor răniților, fără distincție de naționalitate sau religie.

ÎNFIINȚAREA CRUCII ROȘII

Istoricul Crucii Roșii, putem spune, începe la 24 iunie 1859, cînd are loc bătălia de la Solferino, dintre francezi și sarzi de o parte și austrieci de cealaltă parte, încleștare soldată cu circa 40 000 răniți de ambele tabere.

Ambulanța de la Plevna. În fața cortului se află Davila între doi sanitari.

Asistînd la acest înfiorător carnagiu, filantropul elvețian **Henri Dunant** descrie într-o broșură ce a văzut și preconizează unele măsuri de ajutorare a răniților.

În urma ecoului stîrnit de broșură în opinia publică, **Societatea utilității publice a orașului Geneva** numește, la 1 septembrie 1863, o comisiune — al cărei secretar era însuși Dunant — avînd sarcina de a face tot posibilul pentru a se realiza cele preconizate în broșură, anume de a mijloci ca spitalele și toate locurile unde se dau ajutoare medicale în timp de război, ca și personalul sanitar militar, să se bucure de neutralitate și, ca semn distinctiv, să poarte o cruce, nu albă pe fond roșu — emblema orașului Geneva — ci invers, roșie pe fond alb.

Drept urmare, la convocarea guvernului elvețian, reprezentanții mai multor țări, întruniți la 22 august 1864, au semnat „Convenția de la Geneva", pe baza căreia a luat ființă **Societatea Crucea Roșie,** cu sediul la Geneva.

ÎN ROMÂNIA

În urma unui raport, înaintat la 18 octombrie 1874 de **dr. Carol Davila,** România a aderat la „Convenția de la Geneva" iar doi ani mai tîrziu, la 4/16 iunie 1876, un „Comitat provisoriu", întrunit la București, adoptă statutul întocmit de Davila, pe temeiul căruia „se constituie o societate sub denumirea de **Societatea Crucei Roșie din România"** (art. I).

Acest „Comitat" a fost compus din : **D. Ghica, N. Kretzulescu, Gr. Cantacuzino, I. Ghica, D. Sturdza, G. Cantacuzino, C. A. Rosetti, P. Iatropol, C. Davila,** avînd ca secretari pe **N. Chernbach** și **N. Ghica.**

În statutul adoptat, care cuprinde XXIV articole, se arată că „scopul acestei Societăți este de a da, prin toate mijloacele posibile, ajutorul cuvenit, în ambulanțe și în spitale, militarilor răniți și bolnavi de pe cîmpul de luptă" (art. III).

Societatea „adheră la principiile generale coprinse în Convențiunea de la Geneva din 1864, august 22, publicată în Monitorul oastii no. 19 din 1874, iunie 13" (art. VI).

„Direcțiunea acestei Societăți este încredințată unui consiliu general" ce „se compune din 15 membri aleși în adunarea generală a membrilor fondatori, pe timp de 3 ani. Din sînul acestui consiliu se aleg 3 vici-președinți, 2 secretari și un casier" (art. VII). Și tot din „sînul său" se mai alege „un Comitat de administrațiune compus din 5 membri" care „provoacă în toate districtele României comitate secționare" (art. VIII).

Pe baza acestor două ultime articole, membrii „Comitatului provisoriu" mai sus citați, adunați, la 15 iulie 1876, „în întrunirea generală a Societății" au ales „următorul" Consiliu general de 15 : **N. Kretzulescu, D. Sturdza, C.A. Rosetti P. Iatropol, I. Ghica, C. Davila, G. Cantacuzino, dr. Photino, Gr. Cantacuzino, M. Hillel, dr. Theodori, col. St. Fălcoianu, col. Algiu, dr. Atanasovici** și **D. Ghica,** ultimul fiind desemnat președinte.

Dintre acești membri a fost ales comitetul de administrație, precum și restul consiliului compus din trei vicepreședinți, unul era Davila, doi secretari și un casier.

Cu această primă organizare, „Societatea Crucei Roșie din România" începe rodnica sa activitate umanitară, continuată pînă în prezent.

PRIMELE AJUTOARE ACORDATE

Chiar mai înainte de a lua ființă această societate, de la începutul războiului franco-german din 1870, Davila „a conceput planul de a organiza o ambulanță română pe care să o conducă el însuși pe cîmpul de bătaie. Neputînd obține autorizația necesară, plecă singur și „ajuns la Paris, se atașă la o ambulanță internațională" ai cărei membri „îmbrăcau uniforma foarte simplă a Asociației internaționale", compusă „dintr-o bluză de pînză groasă, de culoare albastră, o caschetă plată și faimoasa brasardă albă a Crucii Roșii" (**Journal de Bucarest,** din 23 oct. 1870, de sub red. lui Ulysse de Marsillac).

În drum spre Franța, trecînd prin Turnu Severin, Davila propuse cetățenilor acestui oraș să contribuie cu bani la fondul de ajutor al răniților din „resbelul francezo-german" și, drept urmare, mai multe sute de franci au fost colectate și trimise lui Davila, la Paris (**Gazetta medico-chirurgicală,** din 25 iulie 1876).

Aceasta este prima contribuție română adusă în spiritul „Convenției de la Geneva" și merită a fi acum relevată.

Apoi, imediat după înființare, izbucnind războiul sîrbo-turc din 1876, „Societatea Crucei Roșie din România" luă inițiativa organizării a două ambulanțe, cîte una pentru fiecare națiune beligerantă

Însă „din corespondența ce se țin între guvernul nostru și cel turc, s-a văzut că acesta din urmă nu garanta cîtuși de puțin siguranța ambulanțelor române în fața armatei sale nedisciplinate, nerecunoscînd totodată sîrbilor dreptul de beligeranți" și atunci o singură ambulanță „trecu pe teritoriul sîrbesc. Confrații noștri, cei mai mulți doctori din facultatea din București, au crezut de datoria lor a oferi știința și asistența lor suferințelor pe cîmpul de resbel" (**Gazetta...** op. cit.).

După trecerea Dunării, cei doisprezece medici ai ambulanței își începură activitatea în condiții grele.

În aceleași condiții vor activa spitalele și ambulanțele române, purtînd „Crucea Roșie", în Războiul pentru independență cînd, pe lîngă răniții români, vor alina și suferințele răniților turci, căzuți prizonieri.

CRUCEA ROȘIE ASTĂZI

În vederea unirii eforturilor vizînd ameliorarea ajutoarelor acordate răniților de război, în 1970 Asociația medicală mondială a luat inițiativa ținerii unei serii de convorbiri la care au participat, printre alte organizații, Comitetul internațional al Crucii Roșii și Liga societăților de Cruce Roșie.

Primul rezultat al convorbirilor a fost elaborarea unor noi principii de deontologie medicală pentru timp de război, precum și stabilirea unor măsuri de protecție a personalului sanitar de toate categoriile.

Desigur că rezultatele convorbirilor, ca și altele survenite ulterior, nu sînt străine celor 38 000 comisii de Cruce Roșie, cu peste cinci milioane de membri, existente în Romania.

Prof. emerit dr.
CONSTANTIN SIMIONESCU ■

ultima oră

Academicianul Graur și capcanele limbii române

— Tovarășe profesor, din cîte am aflat, lucrarea pe care o aveți sub tipar la Editura Științifică și Enciclopedică poartă un titlu seducător, „Capcanele limbii române". V-am ruga să explicați cititorilor rubricii noastre de ultimă oră la ce v-ați gîndit oprindu-vă la titlul de mai sus.

— La folosirea eronată a unor cuvinte străine, cu amplă circulație în limba română, vorbe care înseamnă cu totul altceva decît lasă să se înțeleagă cei care le folosesc.

— Vreți să ne dați cîteva exemple ?

— În primul rînd, cuvîntul fortuit, pe care mulți îl folosesc cu sensul de forțat. Această utilizare este greșită. În realitate, fortuit înseamnă întîmplător. De asemenea, cuvîntul lucrativ, apărînd tot mai des în presă și chiar pe unele firme ca desemnînd unde se lucrează. Adevăratul lui sens este altul, lucrativ însemnînd ceva care aduce cîștig bănesc. Explicația etimologică nu e prea complicată, căci în latină, de unde provine cuvîntul respectiv, lucru nu însemna muncă, sensul din limba română, ci cîștig.

— Tovarășe academician Alexandru Graur, am dori să știm la ce mai lucrați în clipa de față?

— Dincolo de unele sarcini de colectiv, colaborez, de exemplu, la Dicționarul Academiei și pregătesc o temă pentru o lucrare mai vastă ce va apărea la Kiev sub titlul „Internaționalizarea vocabularului", sînt în curs de a definitiva, pentru Editura Albatros, un Dicționar de cuvinte călătoare.

— Ce vrea să însemne termenul de cuvinte călătoare ?

— Exact ceea ce se înțelege prin asta, cuvinte care călătoresc, care circulă dintr-o limbă într-alta, ajungînd să facă ocolul pămîntului, schimbîndu-și uneori sensul. Am să vă dau un exemplu. În limba română, cuvîntul farfurie provine din chineză, în care însemna, de fapt, fiul soarelui, nume dat în vechime împăratului. Se vede că, demult, chinezii au făcut un porțelan pe care au încrustat chipul împăratului sau pe care l-au botezat cu numele acestuia, în semn de omagiu Cuvîntul a trecut în persană, apoi în arabă, de aici în turcă, din turcă în greacă, iar din greacă a ajuns în română.

— O ultimă întrebare În ce constă contribuția dumneavoastră la lucrarea care se va tipări la Kiev ?

— Voi aborda tema cuvintelor cu etimologie multiplă, împrumutate în limba română din mai multe surse. Astfel, lampă a intrat în limba noastră mai intîi din greacă, sub forma lambă. Apoi din maghiară, franceză, germană și rusă, după contactele diferiților vorbitori sau după zona geografică a țării

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

7,5 milioane lei — spor valoric la întreprinderea de utilaj chimic „Griviția Roșie"

Inginerul Mihai Popa, locțiitorul secretarului Comitetului de partid al întreprinderii de utilaj chimic „Griviția Roșie" din București, ne-a informat despre remarcabilele succese de muncă ale unității, înregistrate pe primele șase luni ale anului. Astfel, colectivele de muncă ale întreprinderii au îndeplinit planul la zi, la toți indicatorii, obținînd un spor valoric de 7,5 milioane lei. Totodată, s-a înregistrat un spor de 1 milion lei valută la produsele exportate, întreprinderea împlinind astfel, cu șase luni mai devreme, angajamentele anuale. Practic, beneficiile s-au realizat prin livrarea în avans a unei cantități de 1 200 tone de utilaj chimic destinat exportului.

Impasul toreadorilor

Tradiționalele corride par să atragă din ce în ce mai puțini spectatori în vremea din urmă, făcînd zile negre toreadorilor, mai mult fluierați decît aplaudați în actualul sezon Se apreciază că, în condițiile scăderii interesului publicului față de luptele cu taurii, în Spania abia 20 de matadori din cei 140 de profesioniști ai capei și spadei mai pot trăi din meseria lor, altădată la mare preț în Peninsula Iberică și în America de Sud. Mulți dintre foștii toreadori s-au îndreptat către alte meserii, iar cei care mai au încă șansa să apară în arene, tot mai rar și riscîndu-și viața, abia dacă pot trăi de pe urmă veniturilor dobîndite, marea majoritate a încasărilor ajungînd în buzunarele proprietarilor de tauri sau de arene.

Doi tehnicieni, doi artiști plastici

Biblioteca Centrală Universitară găzduiește, în aceste zile, o interesantă expoziție de artă plastică la care expun doi artiști neprofesioniști : Ștefan Predoiași și Dumitru Anghelescu.

Avînd numeroase participări la expoziții ale artiștilor amatori din țară și de peste hotare, a expus în peste 20 de țări, Ștefan Predoiași e un nume de rezonanță în plastica naiv-populară de o factură cu totul aparte. Dacă majoritatea acestor artiști se caracterizează prin ineditul viziunii și stîngăcia desenului, Predoiași face o pictură de expresie senină, fără amănuntele inutile și fără stîngăciile unor

naivi. E o pictură disciplinată, cu grijă față de valorile culorii, față de prospețimea imaginii și de frustețea ei, inspirată dintr-un univers familiar artistului. Printre cele mai reușite lucrări citâm naturi moarte cu flori și cîteva peisaje, de o riguroasă construcție, bazată pe ritmurile și alternanțele culorii.

Tehnician, ca și Predoiași, dealtfel, Dumitru Anghelescu e un sculptor cu o bogată activitate, participînd nu numai la manifestări ale amatorilor, ci și la un Salon municipal al profesioniștilor și la o expoziție a tineretului profesionist pe țară. El sculptează lemnul cu o bună știință și figurează personaje care se înscriu fie într-o arie de evident umor popular, fie în una de frumoasă stilizare. Astfel, în unele lucrări e mai evidentă tendința spre sculptura mică decorativă, frumos fasonată, cu volume calde și molatice, în vreme ce în altele lemnul este cioplit mai dur, mai dintr-o bucată, cu orientări spre sculptura statuară, spre monumental.

ION TĂTARU ■

Clay în spital

După recenta mascaradă de la Tokio, Cassius Clay a fost internat în spitalul St. John din Santa Monica — California. Cheagurile de sînge descoperite în piciorul stîng sînt superficiale, a anunțat medicul lui, care a vorbit totuși despre „leziuni musculare serioase și o acumulare sangvină în piciorul stîng".

„Permanențe ale istoriei poporului român"

În urmă cu cîteva zile, s-a desfășurat în comuna Cucuteni, județul Iași, cea de a șaptea ediție a tradiționalei manifestări de evocare istorică „Cucuteni — 5000", manifestare la care au participat reprezentanți ai organelor locale de partid și de stat, numeroși oameni ai muncii din comună și din localitățile învecinate.

Organizate de Comitetul județean de cultură și educație socialistă, manifestările reunite sub genericul „Permanențe ale istoriei poporului român" fac obiectul unui ciclu mai larg de acțiuni evocatoare ale străvechii culturi românești și ale trecutului istoric al poporului român, ale civilizației materiale existente cu mii de ani în urmă pe aceste teritorii ale patriei.

După pelerinajul la locurile unde s-au efectuat cercetări arheologice și de unde s-au scos la iveală incontestabile dovezi materiale și istorice despre continuitatea poporului român pe aceste meleaguri, a urmat un program de aleasă ținută artistică susținut de ansamblul folcloric „Corăgheasca" al căminului cultural Deleni, taraful și soliștii vocali de la Casa de cultură din Tg. Frumos și de un grup de recitatori de la Boureni — Tg. Frumos, care au prezentat montajul literar „Patrie — pămînt de aur", cît și de numeroși poeți, actori și oameni de știință.

M. N. FLORIAN ■

Sat al satelor maramureșene

La Sighetu Marmației, e în curs de amenajare un muzeu în aer liber al satului maramureșean, în care au fost amplasate pînă acum șapte gospodării și amenajări rustice. Zilele trecute, s-a încheiat cu bine transportarea în incinta viitorului muzeu a unei bisericuțe din lemn, provenind din comuna Oncești, care a fost desfăcută bucățică cu bucățică și transportată cu camioanele la Sighet. Operația, desfășurată sub supravegherea unui specialist al Direcției Patrimoniului Cultural Național, s-a desfășurat conform planului, în prezent specialiștii muzeului lucrînd la reconstituirea monumentului.

Seceta face ravagii

„Seceta a ucis orice boare de vînt", spunea, cu formidabila-i putere metaforică, poetul Nicolae Labiș. Aceasta ar putea fi și concluzia la care ajungem citind despre seceta care face în prezent ravagii în unele țări europene, ale căror drame trimit tot mai mult la situația din Africa. Astfel, în Belgia, unde seceta este un fenomen de excepție (plouă în medie 265 zile pe an), acum lipsa apei provoacă drame și griji ce devin tot mai apăsătoare.

În Germania federală, recordul absolut al secetei este deținut de landul Hessa care, marți, a cunoscut a 35-a zi consecutivă fără precipitații. O perioadă atît de lungă fără ploaie n-a mai fost înregistrată din 1880. La Haga, Ministerul olandez al Apărării a decis ca armata să ajute agricultorilor să ude cîmpurile. Iarbă nu mai există practic, iar producția de lapte a scăzut considerabil. În Cehoslovacia, seceta care bîntuie de peste trei săptămîni a provocat penurie de apă într-o serie de regiuni, în special în Boemia occidentală. Pe de altă parte, un acoperiș din poliester din Clermont-Ferrand, Franța, s-a prăbușit, sîmbătă, din cauza căldurii. Nu s-au înregistrat victime, dar pagubele sînt foarte importante.

160 de neveste!!

Nu glumim și nici nu reproducem vreo glumă, ci citâm ceea ce anunța, luni, presa din Teheran. Un bătrîn iranian, în vîrstă de 88 de ani, Yahia Ali Akbar Beyk Nuri, se pregătește să se însoare cu cea de-a 160-a soție !! Nuri, care nu-și amintește numărul exact al copiilor săi, a dezvăluit și secretul „tinereții fără bătrînețe" : mănîncă în fiecare zi un kilogram de ceapă crudă. N-a fost întrebat dacă o face înainte sau după...masă.

Record de scufundare

În noaptea de vineri spre sîmbătă, un scafandru turc a bătut recordul duratei unui plonjon în apă : 37 h 3'30". Fostul record aparținea unui olandez care rezistase doar 36 h 3'. Scufundarea a avut loc în piscina Școlii navale din Haybeliada și s-a desfășurat în prezența observatorilor comandamentului forțelor navale turcești care vor adresa raportul de rigoare Federației Internaționale de Sporturi Subacvatice. Noul recordman, Namiu Ekin, 35 de ani, este campion al țării și antrenor al echipei naționale a Turciei, dar la judo ! ?

Vaccin contra hepatitei

După cum a anunțat, recent, profesorul Charles Série de la Institutul Pasteur din Paris, în cursul acestei luni va începe fabricarea primelor cantități de vaccin contra hepatitei virale, destinate ultimelor testări, înaintea eventualei producții de serie. Știrea, care a surprins lumea medicală prin noutatea ei, a fost făcută publică la Toulouse, în cadrul unui Congres al Societății franceze de patologie infecțioasă, ocazie cu care profesorul Série a menționat că vaccinul respectiv reprezintă rodul unei îndelungate cercetări efectuate pe animale.

48 000 — 32 000

Cifră simbol : 78 la sută. Peste patru ani aproape trei pătrimi dintre pionieri vor fi cuprinși în cercurile tehnico-aplicative și științifice. Cifră simbol al structurii rezervelor umane și de muncă ale României la sfîrșitul cincinalului revoluției tehnico-științifice. Despre ce ascunde concret acest simbol vorbește Expoziția Minitehnicus deschisă recent în incinta Muzeului de istorie a partidului în prezența tovarășilor Ioan Ursu, președintele Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, și Constantin Boștină, președintele Consiliului Național al Organizației Pionierilor. Prezențe de asemenea cu valoare de simbol, deoarece Minitehnicus în ediția sa 1976 nu-și propune numai o orgolioasă trecere în revistă a realizărilor unui an. Ea este mai mult decît atît : este o expoziție garant, un eșantion duios și totodată fantastic din zăcămîntul de inteligență, inventivitate și fantezie pe care organizațiile pionierilor îl zămislesc și-l modelează după chipul României viitoare. 48 000 de participanți. 32 000 de lucrări. Acestea sînt rezultatele concursului în urma căruia s-au selecționat în cadrul expoziției peste patru sute de lucrări, dintre care 18 invenții, notate astfel de o comisie specială din cadrul Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci. O altă comisie de control al materialului didactic studiază în prezent mo-

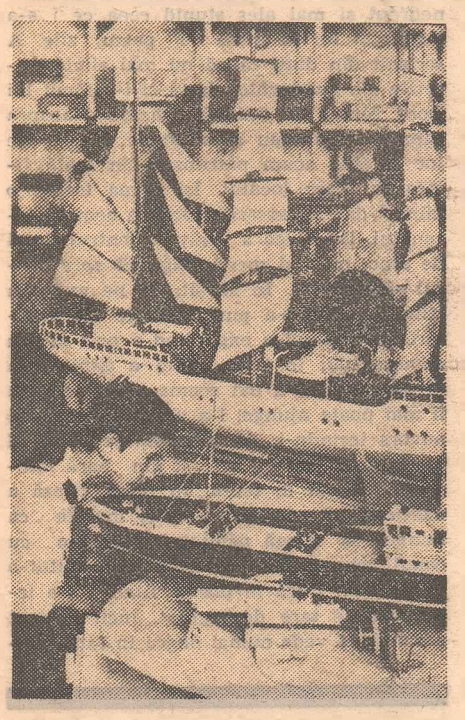

dalitățile concrete de trecere la producția de serie a ingenioaselor propuneri ale pionierilor, în vreme ce alte comisii — din CENTROCOOP, UCECOM, Ministerul Industriei Ușoare și alte ministere — se pregătesc să facă același lucru cu celelalte produse ale geniului copiilor, în fapt, însiși copiii lor.

NICOLAE CRISTACHE ■

Șansele ambasadoarelor fotbalului nostru

La Zürich s-a tras la sorți programul primelor jocuri ale noii ediții a cupelor europene de fotbal. Vor juca : **F.C. Bruges** (Belgia) — **Steaua** în „Cupa campionilor europeni", **C.S.U. Galați — Boavista** (Portugalia) în „Cupa cupelor", **Sportul studențesc — Olimpiakos Pireu, Dinamo București — A.C. Milan** și **A.S.A. Tg. Mureș — Dinamo Zagreb** sau **Partizan Belgrad**, ultimele trei întîlniri în Cupa U.E.F.A.

Prin simplă impresie, șansele cele mai consistente de calificare în turul II al competițiilor continentale le au Steaua și Sportul studențesc. Asta nu înseamnă că celelalte formații care ne vor reprezenta la toamnă n-au și ele șansele lor.

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, sector 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (A. Dohotaru — 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06) ; știință (Liviu Timbus — 16 18) ; probleme cetățenești — scrisori (Marga Nedelea — 17 87) ; publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache — 16 18) ; fotoreportaj — 15 95 ; documentare — 16 23 ; administrație (Alexandru Medar — 17 86) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Sorin Postolache — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Marius Popescu — 16 11) ; redactor șef adjunct (Traian Prosan — 17 83) ; redactor șef — 18 22.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505